

УЧИТЕЛЯ ПЕТЪР ДЪНОВ
(БЕИНСА ДУНО)

БОЖЕСТВЕНАТА МИСЪЛ

МЛАДЕЖКИ КЛАС

ГОДИНА СЕДМА

Издателство •Бяло Братство•
София 2011

ШКОЛАТА
МЛАДЕЖКИ КЛАС

УЧИТЕЛЯ ПЕТЪР ДЪНОВ

(БЕИНСА ДУНО)

МЛАДЕЖКИ ОКУЛТЕН КЛАС

БОЖЕСТВЕНАТА МИСЪЛ

година седма

Словото в Школата на Учителя
Петър Дънов (Беинса Дуно)
е записано и съхранено
за съвременния читател
от стенографите:

Паша Теодорова
Елена Андреева
Савка Керемидчиева

Съдържание

1. Божествената мисъл, 4.09.1927	7
2. Великите хора, 11.09.1927	21
3. Качества и линии на красотата, 18.09.1927	31
4. Линиите на ума и сърцето, 25.09.1927	41
5. Божествените условия, 9.10.1927.....	53
6. Значение на линиите, 16.10.1927	61
7. Научни изследвания, 23.10.1927	74
8. Съответствие на величините, 30.10.1927	87
9. Психически анализ, 6.11.1927.....	99
10. Целесъобразни среди, 13.11.1927	105
11. Скрытите сили, 20.11.1927.....	113
12. Мерки в живота, 27.11.1927	121
13. Лъч на пробуждане, 4.12.1927.....	127
14. Химия и алхимия, 11.12.1927.....	135
15. Естествена среда, 18.12.1927.....	141
16. Човешки и природни енергии, 25.12.1927.....	149
17. Реалното в човека, 1.11.1928	157
18. Разумно ограничение, 8.01.1928.....	163
19. Творец на съдбата си, 15.01.1928	173
20. Животът във формите, 22.01.1928	183
21. По пътя на Природата, 25.03.1928	191
22. Практически правила, 1.04.1928	201
23. Будният ден, 20.04.1928	209
24. Смирението, 27.04.1928.....	221
25. Двете посоки, 4.05.1928	231
26. Методи за хранене, 11.05.1928	241
27. Растене и развитие, 18.05.1928	253
28. Правилно дъвчене, 25.05.1928.....	259

29. Втичане и изтичане, 1.06.1928.....	269
30. Тънкият конец и дебелото въже, 8.06.1928.....	275
31. Търпение и безстрашие, 15.06.1928.....	281
32. Основна идея, 22.06.1928.....	287
33. Закони на красотата, 29.06.1928.....	295
Речник на редки, остарели и чужди думи.....	304
Обяснителни бележки.....	305
Теми.....	309
Задачи, упражнения, опити, правила.....	310

БОЖЕСТВЕНАТА МИСЪЛ

Първа лекция
4 септември 1927 г., София – Изгрев

БОЖЕСТВЕНАТА МИСЪЛ

Само светлият път на Мъдростта води към Истината.

Размишление.

Тема за следния път: *Отличителните качества на великите хора.*

Какво прави човек, когато го канят на сватба? Първо отива на баня да се изкъпе, след това се облича с чисти дрехи. Казват, че някой се е облякъл като сватбар – това подразбира, че се е облякъл с най-новите си и чисти дрехи, пременил се е, сложил си е накитите; той знае, че там го чака угощение и веселие. Какво прави човек, когато го повикат на лозето да копае? Тъй като знае, че там трябва цял ден да вдига и слага мотиката, той облича работните си дрехи, а не сватбарските. Да отидеш на сватба или да отидеш на лозе да копаеш – това са две различни неща, за които се изискват различни пособия. Който разбира живота, знае какво се изисква от него във всеки даден момент; не го ли разбира, той се обърква и изпада в драматично, комично или трагично положение. Не е ли комично положението на човек, който отива да копае лозето със сватбарска премяна, а на сватба – с работна?

От човека зависи какъв да бъде животът му – комичен, драматичен или трагичен. Сам по себе си той не е нищо друго, освен драма; когато драмата не се изпълнява както трябва, превръща се в комедия, а когато в изпълнението ѝ има пресилване, драмата се превръща в трагедия. Всъщност комедията и трагедията не съществуват като самостоятелни прояви на живота, те са полюси на самия живот, който представлява драма. Ето защо, за да не изпадате нито в комично, нито в трагично положение, поставяйте всяко нещо на своето място – ако влезете в църква, ще се прекръстите, ще запалите свещ и ще слушате какво чете свещеникът; взе-

мете ли мотика в ръка и влезете в църква, вие ще изпаднете в комично положение. Като ученици на Великия живот, вие трябва да имате широк ум, да разбирате законите, които работят в Битието. Не е достатъчно човек да разбира външния живот така, както днес се проявява – това е частичното му проявяване; той трябва да разбира Целокупния живот така, както се схваща в пробуденото съзнание, за да е активен, дееспособен и готов за работа – не дойде ли до това широко разбиране на Живота, човек се движи в ограничен кръг на дейност. За да разшири съзнанието си, той трябва да знае, че между всички явления има тясна, неразривна връзка – всяко явление е част от Целокупния живот; следователно където и да вложите енергията си – да копаете, да пишете, да се молите, да правите добро, тя ще произведе един и същ резултат.

По същество енергията е една и съща, но различна по направление – ако посоката ѝ е възходяща, и резултатът ще бъде възходящ; ако посоката ѝ е низходяща, такъв ще бъде и резултатът. Който иска да се благослови трудът му, нека вложи енергията си за повдигане на цялото човечество, т.е. за общото благо; ако вложи енергията си само за свое лично благо, той постепенно се понижава и остарява – тогава се намира в ограничени условия на дейност. Когато живее за хората, условията му се обогатяват, но все още не е дошъл до Целокупния живот, който обхваща всичко – там човек трябва да дойде до идейното схващане на Живота, до изпълнение на Божиите закони.

Който е влязъл в областта на Великия живот, той се свързва със съзнанието на Разумните същества, които са готови всякога да му помагат. Великите работи са дело на Целокупния живот, на велики съзнания, които действат извън обикновените форми и обикновения живот. Обикновеното човешко съзнание подразбира обикновените човешки прояви. Например някой човек отпрати погледа си към вас и вие казвате, че ви е внушил някаква мисъл, добра или лоша; това може да направи всеки човек и всяко животно: и змията, и лъвът, и тигърът могат да спрат погледа си върху вас и да ви уплашат. Дойдете ли до човек, на когото съзнанието

е пробудено, той може да изпрати своята мисъл не само на близко, но и на далечно разстояние; има хора, на които мисълта отива на разстояние стотици и хиляди километри – с помощта на своята силна мисъл те могат да лекуват болни от разстояние, без никакви лекарства. Мощно нещо е мисълта – тя прави чудеса, тя твори и разрушава; като знаете силата на мисълта, хранете в себе си само светли и възвишени мисли, които повдигат, съграждат и обновяват човека.

Съвременните учени се спират върху закона на внушението като вътрешна, съзнателна сила в човека; достатъчно е той да има чисто и пробудено съзнание, за да бъде проводник на светлите и възвишени мисли на Разумните същества – тогава може да лекува, да помага на болни, страдащи, обезсърчени хора, да ги поправа в пътя им. Като знаете това, работете върху своя ум, за да организирате неговите сили, да станете проводници на Божията мисъл. Ако имате добре организиран ларинкс и добре развито музикално чувство, вие ще възприемете музиката, която иде от един висок възвишен свят; ако религиозното чувство е добре развито във вас, чрез него ще възприемете Божията Любов.

Като ученици, вие трябва да работите върху пробуждане на висшето Божествено съзнание в себе си, както и върху организирането на висшите центрове като проводници на Божествените идеи и чувства. Това се постига чрез новите мисли – достатъчно е да насочите ума и сърцето си към новите, светли идеи, за да започнат те да работят във вас и да организират ума и сърцето ви, да събудят висшите умствени центрове; за каквото мисли човек, това става. Повечето хора мислят как да наредят живота си, как по-лесно да преживеят; откакто светът съществува, хората са мислили по този въпрос, няма защо повече да се занимават с него. Не само хората, но и минералите, и растенията, и рибите, и птиците, и млекопитаещите мислят по този въпрос – което и живо същество да попитате как живее, то веднага ще ви отговори, специализирало се е. По този въпрос всички живи същества са специалисти, не се нуждаят от учители; щом е така, трябва ли човек и до днес още да мисли как да си нареди живо-

та – това е един въпрос, който не внася нищо ново у него. Който продължава да се занимава още с това, той страда от така наречената *духовна анемия, малокръвие, или безжизненост*. Много естествено – установените работи не могат да разширят човешкото съзнание: колкото и да е добър един писател или поет, докато се занимава с установени въпроси, той не може да се издигне над обикновения уровень на мисълта; колкото и да е добър един певец, докато се движи в кръга на установените песни, той не може да възприеме новата песен и музика. Когато възприеме Новия живот, писателят започва да твори – той излива мисълта си в нови, стройни форми; певецът и музикантът изливат песента си в нови форми и образи. Пазете се от правилата на стария живот, които са вече изгъркани грамофонни плочи; не ставайте грамофони, но проводници на новата мисъл, на новите чувства и на новата песен.

Като ученици, вие трябва да се стремите към Новия живот, който иде сега, и да ликвидирате със старото. Ако търсите Бога, ще Го намерите в Новия живот, а не в стария, който представя замъждялото човечество. Казано е в Писанието, че Бог твори Нова земя и Ново небе; старият човек трябва да си замине, да отвори път на новия – бъдещето е в ръцете на новия. Ако искате да познаете кой е стар и кой – нов човек, вижте каква храна употребяват, с какви мисли и чувства се хранят: старият човек се храни с отрицателни мисли и чувства – завист, користолюбие, страх, съмнение и т.н.; новият човек се храни с положителни мисли и чувства. Новият и старият човек се различават един от друг и по методите, с които си служат: новият човек си служи с методите на светлината, а старият – с методите на тъмнината.

Мнозина от вас се считате за ученици на Божественото учение. Помислете върху отличителните качества на ученика и каквото знаете по този въпрос, напишете го като тема. Всичко, каквото виждате в Природата – камъни, растения, животни, хора, се различава едно от друго по някаква специфична черта, следователно и ученикът на Новото се отличава с някои специфични качества; мислете по този въпрос, за

да си съставите ясна представа за себе си, да знаете доколко всъщност сте Божествени ученици. Човек трябва да се познава добре, да знае с какви дарби и способности разполага, за да може да се справя с всички мъчности в живота си; даже великите хора изучаваха себе си с цел да намерят най-добри методи за справяне с мъчнотиите в живота си, а колко повече това е задача за обикновените хора! Като изучавате живота на великите и гениални хора, виждате, че те не дойдоха на Земята със сватбарски дрехи, но с работни; те носеха в ръцете си чукове, мотики, рала, за да трошат камъни, да правят пътища, да разорават земята и пожертваха живота си за благо на човечеството, но проправиха неговия път. Не беше лека тяхната работа, те се занимаваха с грубата материя, но преодоляха мъчнотиите. Ако великите хора минават през мъчности и изпитания, мислите ли, че обикновеният човек ще върви по гладък и лек път?

Мнозина мислят, че ако приемат новите идеи, ще прекратят живота си леко, без мъчности; вярно е това, но лекият, приятният живот ще бъде накрая, а в началото всички ще минат през големи мъчности и страдания. Това не трябва да ви плаши; знайте, че колкото по-големи са мъчнотиите ви, толкова по-големи постижения ви чакат. Човек става велик само когато минава през големи мъчности и изпитания и ги преодолява. Например ако поставите медузата в условията на човека, тя ще се повдигне и човек ще стане; ако поставите човека в условията на вълка, колкото и да се е повдигнал, след време ще стане вълк. През всяка форма на живота минават специфични течения, които се проявяват навън по начин, който съответства на дадената форма; следователно в каквото течение попадне, човек неизбежно се намира под неговото влияние – не може да избегне закона на влиянието. Едно се иска от вас: да се стремите към добрите влияния и да избягвате лошите.

И тъй, като ученици на Великия живот, вие трябва да се стремите към Новото, което иде вече в света. Кое е Новото, към което трябва да се стремите – Новото подразбира нови схващания за живота, нови възгледи за всичко, на което се

натъкват. Представете си, че ви дойде някакво страдание – как ще се справите с него? Като ученици на Новото, вие трябва да помислите за всички същества, малки и големи, които също страдат – няма същество на Земята, което да не страда; щом мислите така, по-лесно и разумно ще понасяте страданията, а ако се индивидуализирате и мислите само за своето страдание, вместо облекчение, вие ще страдате повече, отколкото трябва. Всяко живо същество взема участие в общата скръб на света – това е неизбежен закон. Чрез страданията животът се организира и оформя. Не става ли същото и с храната? За да придобие известна енергия, чрез която да поддържа живота си, човек приема известно количество храна. Първо той донася храната с ръцете си, слага я в устата си и започва да дъвче; след това я изпраща в хранопровода, в стомаха и в червата, минава в дробовете, където се пречиства, и най-после отива в мозъка. Това означава, че енергията, която се съдържа в храната, минава през ред процеси на огъвания, страдания, докато се превърне във фина, организирана енергия, от каквата се нуждае човек; също така и теченията, т.е. енергиите, които действат в живота, трябва да се префинят, да се организират, да подготвят човека към нов живот.

Как се постига новото – чрез съзнателна работа, външна и вътрешна. Добрите резултати не се постигат чрез бързане, но чрез постоянство и Любов. Който не иска да работи, казва, че е достатъчно да посадиш лозовата пръчка в земята, за да ти даде винце; не е така – първо ще разкопаш земята, след това ще посадиш лозовата пръчка, ще се грижиш за нея и едва след три-четири години ще очакваш плод. Природата работи постоянно, планомерно, тя никога не бърза. Ще кажете, че страданията ви като ученици са големи; това е криво разбиране, всички същества страдат, независимо дали са ученици, или не: раненият заек не страда ли; овцата, която колят, не страда ли; онзи, когото слагат в затвор и измъчват, не страда ли; онзи, когото бесят, не страда ли? Всички растения, животни и хора страдат, без да са ученици, при това някои хора страдат повече, някои – по-малко; това зависи

от степента на развитието на тяхното съзнание – колкото по-будно е съзнанието на човека, толкова по-интензивни са страданията му. Много хора с пробудено съзнание в миналото са били бесени, изгаряни, но са разрешили въпроса правилно, както житното зърно – те гледали на смъртта като условие за посяване на новия живот; с тяхното пожертване животът им се вливал в обкръжаващата среда и от това се ползвали всички същества на Земята. Нищо в Природата не се губи – енергията на човека, който се жертва за общото благо, се влива в много същества, които възприемат неговите енергии и ги разпространяват.

Така че ако сте истински ученици, не се страхувайте от страданията; не се страхувайте и от смъртта – като умре, човек влиза в други хора и пак продължава да работи. В този смисъл за съзнателния, за разумния човек смърт не съществува; формата му може да се разруши, но съзнанието – никога. Какво става със съзнанието – разширява се; колкото по-будно е съзнанието на човека, толкова повече се разширява. Не се плашете от смъртта, никой никого не може да убие. Страшно е, ако съзнанието на човека не е пробудено – той пак не умира, но живее в тъмнина, в дълбок сън; за да извади човека от това състояние, Природата му дава страдания – чрез тях съзнанието се пробужда и той започва да вижда нещата ясно. На Земята страданията са неизбежни; влезете ли в Духовния свят, там съществуват други закони. Не избягвайте страданията, но се ползвайте от тях, тъй като всяко крие някакво благо в себе си – гледайте да не го изпуснете.

Една от първите задачи на ученика е да изучава своя живот, да дойде до познаване на своите добри и лоши черти. За да стане истински ученик, той трябва да се освободи от всички слабости. Например между учениците често се явява вътрешна, скрита завист; докато не се справи с нея, ученикът не е проникнал още в Новия живот – забележи ли това отрицателно чувство в себе си, той трябва да търси метод как да се справи с неговата енергия, да го превърне в положително. Завистта е опасно чувство, защото в него няма даже микроскопична светлинка или радост. В другите слабости все има

нещо, което радва или залъгва човека – виждате пианицата, че пие и се разболява от пиене, но в това време той се радва, че задоволява желанието си. Завистливият обаче няма никаква радост в себе си, благодарение на което и той страда, но иска другите повече да страдат; за да не получи съседът му по-голямо благо от неговото, той е готов да му извадят едното око, но на съседа – и двете очи.

Стремете се да превръщате енергията на завистта в положителна и тогава вместо да пожелавате на ближния си по-голямо зло, пожелайте му по-голямо добро от вашето; Христос изрази този закон чрез стиха: „Онези, които идат след Мене, ще правят по-големи чудеса от Моите“. Христос не завидя, не мислеше, че след Него не трябва да дохождат велики хора, но Той пожела да се увеличи силата на Доброто в света – това показва какво благородство се криеше в душата на Христа, Който е носел в себе си велика идея. Той разбира, че всички добри и възвишени прояви в живота са Божии, и затова казва: „В бъдеще Бог ще се прояви по-силно, отколкото днес“. Следвайте Христа и радвайте се на всяка добра проява, на всеки талант, на всяко добро начинание. Ако завиждате, вие спъвате ближните си, но спъвате и себе си.

Един художник представил завистта картинно: във вид на висок планински връх, като идеал на човечеството, и всички хора се стремят към него. Всеки, който се опитва да се качи на върха, веднага пада долу – другите го теглят отзад, не му позволяват да стигне пръв; след първия се качва втори, трети, четвърти, но и тях теглят надолу. Идеалът привлича всички, но поради завистта никой не може да го постигне; навсякъде в живота виждате блъскане, теглене, да не би някой да излезе пръв.

Сега, като на млади, ви казвам: работете върху съзнанието си, да измените коренно живота си и разбирането си за него. Дайте широта, простор на душата си – във всяка добра проява да виждате нещо Божествено. Помнете: като помагате на другите, вие помагате и на себе си; като давате свобода на Божественото, вие сами се повдигате и усилвате духа

си. Не подпушвайте себе си, не подпушвайте и ближните си; нека Божественото в човека се проявява свободно. Някой иска да напише нещо ново – нека се прояви, дайте му път. Досега мнозина са писали и пишат върху драмата на живота; нека някой напише нещо ново върху драмата от гледище на Новото, нека всеки се опита да работи в новия дух – малко да направите, но да придадете нещо към това, което досега сте съградили.

Сегашните хора се оплакват от неуспехи в живота си – защо не успяват? Защото се залавят за велики работи. На всеки човек е дадено да носи по една малка част от общия товар, а не целия – никой не може да носи Земята на гърба си, но всеки може да носи по една малка частица от нея; никой не може да носи страданията на целия свят, но всеки може да носи своите страдания като част от общите страдания и да не се радва за привилегиите, която му е дадена. Привилегия е за човека да страда, чрез страданията той вижда, че е предпочетен. Кой ученик не страда? За да научи уроците си, той употребява четири-пет часа от времето си, не си доспива, понякога не си дояжда както трябва, мъчи се, но в края на краищата мъчнотиите и страданията му се възнаграждават. Който не е учил, не е страдал, не се е мъчил, животът му не се нарежда добре. Трудолюбивият ученик се възнаграждава, а ленивият страда; ако този закон е верен за обикновения ученик, колко по-верен е за ученика на Новото.

Който иска да бъде истински ученик, не трябва да бяга от страданията, нито да се оплаква от тях; като човек, като ученик в живота, всеки трябва да бъде носител на Божествените идеи, колкото и малки да са те, колкото и страдания да му причиняват – най-малката Божествена мисъл е в състояние да повдигне човека, да го постави на здрава основа. Не мислете за големи идеи, които могат да ви спънат; приемоте малките Божествени идеи в себе си, както майката отглежда детето си в своята утроба, за да се радвате някога на големите идеи. Малките идеи се посадят в човешката душа, растат, развиват се, цъфтят, завързват плод и зреят. Ако не сте сели, какво ще очаквате? Радвайте се на малките

Божествени идеи, които са в състояние да разпръснат всяко отчаяние и обезсърчение – те действат върху съзнанието така, както пылната каса върху задлъжнялия търговец, както богатата библиотека върху мисълта на учения: щом се намери пред някой труден въпрос, търговецът отваря пылната си каса и го разрешава; ученият отива към библиотеката си, изважда една от книгите и разрешава мъчнотията си. И вие имате условия да разрешавате мъчнотиите си – погледнете към вашата малка Божествена мисъл, която живее в ума ви, и мъчнотиите ви ще изчезнат.

Вярвайте в Божественото в себе си, вярвайте в Божественото във всички хора. Не се стремете да станете велики, но дайте път на Божественото в себе си – то ще ви направи велики, Божествените мисли правят хората велики. Вън от Божествените мисли Вярата не може да се прояви; като вярва в Божественото начало, човек усилва Вярата си – много естествено, ще вярваш в това, което съществува, а не в това, което не съществува. Единственото реално нещо в човека е Божественото, което е вечно и неизменно. Който иска да се развива правилно, трябва да приеме съществуването на Божественото начало в себе си като аксиома. Ще кажете, че не приемате недоказани неща; понякога доказаните неща се приемат по-мъчно от недоказаните, но очевидни неща. Божествените неща са очевидни – достатъчно е да ги възприемете, за да се оформят като доказани. Каква нужда има растението от доказване на неговото съществуване? То стои пред тебе, расте, развива се, цъфти и дава плод – трябва ли да доказвате процесите, през които минава? Ще кажете, че вярвате в дървото, а не вярвате в неговата семка; малка е семката наистина, но в нея е скрит животът на цялото дърво. Приемайте и вие малките Божествени идеи, в които е скрит животът на Цялото. Първоначално и Земята е била малка, но постепенно е расла и се е разширявала, докато е дошла до положението на плод, който зрее; един ден тя ще узрее и ще капне от дървото на живота. Заедно със Земята ще узреят и хората и тогава ще дойдат Ангели от Разумния свят, да видят узрелия човек и да го поставят при нови условия на живота.

Всеки човек ще узрее, но това трябва да стане навреме, когато всички ще го ценят, а не преждевременно, когато червеи ще го ядат.

Пазете следното правило: ставайте от сън с радост, че носите Божественото в себе си и с негово съдействие можете да развивате дарбите и способностите си. Вярвайте във всяка Божествена мисъл, колкото и да е малка, като зародиш, от който може да израсте голямо, велико дърво. И най-малката Божествена мисъл е магическа пръчица, която ви отваря път навсякъде; тя е подобна на малка светлинка в тъмна бурна нощ, която осветява пътя ви крачка по крачка, докато Слънцето на живота изгрее и освети целия ви път – това значи да се измени коренно животът ви, да влезете в областта на Новото, на Великото в света. Слънцето на човешкия живот не е изгряло още, но човек има ръководни нишки, които го упътват – това са малките Божествени мисли, които не трябва да се пренебрегват; без тях човек не може да направи крачка напред. Такъв живот води към големи разочарования – трябва ли младият да върви по пътя на стария, който се е обезсърчил и разочаровал? Стойте далеч от стария живот. Едно ви е нужно: да вложите в ума си мисълта, че Божественото начало е във всеки човек; нека тази мисъл бъде основният камък на вашия живот, за да съградите върху нея своето велико бъдеще.

Само светлият път на Мъдростта води към Истината.

ВЕЛИКИТЕ ХОРА

Втора лекция
11 септември, 1927 г. София – Изгрев

ВЕЛИКИТЕ ХОРА

Само светлият път на Мъдростта води към Истината.

Чете се темата *Отличителни качества на великите хора.*

Като се говори за великите хора, ние дохождаме до техния произход и до пътя, по който са вървели – интересуваме се от тях дотолкова, доколкото можем да следваме пътя им и да се ползваме от техните опитности. Важно е да се знае кой е бил първият тласък в човека да работи върху себе си и да стане велик – първият тласък за съзнателна работа се крие в мисълта; мозъкът оформя човешката глава и определя границите, в които човек може да се движи. Като мислил дълго време, човек определил кръга на своята дейност в Умствения свят; от този свят той слязъл в сърцето и образувал друг кръг – поле на дейността си в Света на чувствата. Мислите представляват формите на идеите, но форми без съдържание нищо не струват; за да ги осмисли, човек вложил в тях чувства – като съдържание на мислите. Следователно мозъкът е резултат на умствената дейност на великите хора, а белият дроб и сърцето са резултат на техните чувства.

Между великите хора, както и между обикновените, се появило раздвояване: едните тръгнали наляво, другите – надясно. Първите били по-силни от вторите, поради което изместили сърцето вляво; в бъдеще, когато мислите и чувствата на човека се уравнишат по сила, сърцето ще бъде точно по средата, както е било първоначално при създаването на първия човек. Най-после, великите хора постепенно слизали надолу, докато един ден стъпили на Земята и създали стомаха – третия кръг на своята дейност, проявена на физическия свят. Стомахът е полето, в което човек усилено работи, за да придобие блага, чрез които да подслажда живота си. Като го-

ворим за великите хора, ние имаме предвид това, което те са създали чрез мисълта, чувствата и стремежа си към хранене, към задоволяване нуждите на вкуса. На великите хора се дължи създаването на мозъка, белия дроб, сърцето и стомаха.

И тъй, първото нещо, което определя човека, е правата мисъл, която трябва да бъде строго определена, т.е. да отговаря на реалността, която е тил на правата мисъл. Второто нещо, което се иска от човека, са правите чувства, които имат зад себе си поне една основна мисъл като тил; преходните чувства нямат никакъв тил зад себе си. Тъй щото човек може да бъде велик, когато мислите му имат за тил Божествени принципи, а чувствата му се поддържат от Божествени мисли. Първоначално, когато светът се е създавал, великите хора са вземали участие в това, те са били богове на Небето; като свършили работата си горе, те слезли на Земята на пониска служба – да я уредят, и щом завършат тази работа, те ще се качат на Небето, като оставят на Земята по няколко от своите представители.

Като проследите живота на великите хора, виждате, че те са живели при големи ограничения, поради което не са могли да се проявят напълно, а само частично. Христос беше велик човек, но не можа да се прояви напълно, не му се даде възможност: биха Го, разпнаха Го и Го изпратиха на онзи свят; Христос носеше в себе си велико слово, светлина и Мъдрост, знание и Любов, но не можа напълно да се прояви. Днес постепенно се създават условия за проявяване на великите хора; те ще слизат на Земята, за да се проявят в своята пълнота и величие. И в сегашните времена слизат велики хора на Земята, но малцина ги приемат с любов, още по-малко ги познават – за да познаете кой човек е велик, вие трябва да имате отзивчиво сърце и будно съзнание. Който не е готов да познае тези хора, той минава край тях както край обикновените, без да придобие нещо; много естествено – как може слепият да се ползва от светлината на Слънцето? Срещнат ли човек, който има Любов в себе си, великите хора веднага се отварят, пускат малко от светлината си и отново

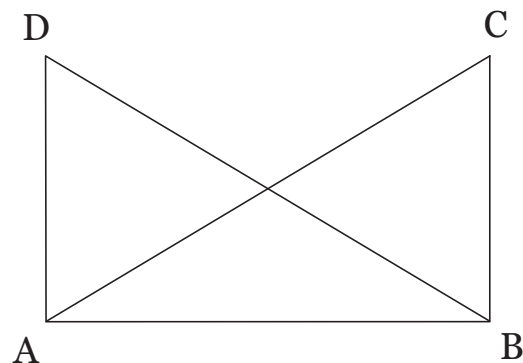
се затварят. Не беше ли същото и с Христа – колко души Го познаха и приеха учението Му?

Като ученици на Живота, вие се нуждаете от смирение; да се смири човек значи да научи закона на смаляването. В една легенда се разказва как Буда¹ приложил закона на смаляването: един ден той си почивал в една градина между цветята и до него дошла астралната змия, обвинила го и започнала да го души; за да се освободи от нея, започнал да се смалява и се смалил толкова много, че се изхлузил от нейните гънки. Следователно, щом се намерите пред някаква мъчнотия, направете опит да се смалите, да станете като водата и въздуха – да прониквате и през най-малките отверстия.

Кои са отличителните качества на светлината, на въздуха, на водата и на земята? Кое е отличителното качество на въглерода – твърдостта; най-съвършената форма на въглерода е диамантът, който се отличава с твърдост и лъчепречупване. Кое е отличителното качество на водорода – неговата подвижност и способност да прониква и през най-малките шупли; достатъчно е да отворите съда, в който е бил водородът, за да изпълни цялото пространство – той е общителен, с всички става приятел. Турците имат една поговорка: „Не ставай приятел със седем крале“ – значи между седем крале не може да има разбирателство; те не се разбират, а вие ще ставате приятел с всички. Бъдете твърди и устойчиви като диаманта, а щом се натъкнете на някаква мъчнотия, одерете кожата ѝ както на змията. Ако в сърцето ви влезе едно желание, което има характера на змията, не се оставяйте то да ви души, но вземете диаманта, който носите в себе си, направете един разрез около врата на това желание и одерете кожата му – то веднага ще се укроти, ще се смири и втори път няма да чуете гласа му.

Кое е отличителното качество на азота – той е недейтелен газ, мъчно влиза в съединение с другите елементи; азотът не е общителен, не прави връзки с хората, не мисли за любовни работи, за дом, за семейство. Той е идеалист, остава верен на един принцип – на огъня; щом се повиши температурата, той влиза вече в съединение и с други елементи.

Както водородът, така и азотът се съединяват с кислорода, като един крайно активен елемент, и образуват нови вещества. Когато намислите да правите зло, мислете за азота, който образува неустойчиви съединения; ето защо, влезете ли във връзка със злото, бързайте да развалите този съюз. Бъдете неустойчиви в съюза си със злото, а устойчиви в съюза с Доброто. Всеки елемент има определено място в човешкия организъм: например мястото на кислорода е в кръвта на човека; на азота – в мозъка, в нервната система; на водорода – в стомаха; на въглерода – в костите.

Фиг. 1

Да се върнем към въпроса за дейността на човека, който се е поляризировал: единият полюс представя дейността на ума, а другият – на сърцето. Фигуративно представяме това с помощта на два триъгълника – фиг. 1, които могат да се намаляват и увеличават в зависимост от дейността на човешкия ум и на човешкото сърце; при това колкото по-голяма хармония съществува между ума и сърцето на човека, толкова по-правилни са триъгълниците. Като изучава законите на ума и на сърцето, човек може лесно да се справя със своите криви мисли и чувства – достатъчно е да измени посоката на действащите сили в ума и в сърцето си, за да преодолява всички мъчности и смущения. Като познава законите на ума и на сърцето си, той ще скъсява и удължава линиите AD и CB ,

ще скъсява и удължава линията AB – резултат на силите; така ще превръща силите, които действат в триизмерния свят, в едно- и двуизмерни, според нуждите на своя организъм.

Представете си, че някой заема високо обществено положение – пръв министър в отечеството си, и като такъв има много задължения, отговорности, с които не може да се справи; той се движи в триизмерния свят на своите мисли и чувства, но не може да ги хармонизира. За да излезе от това трудно положение, трябва да напусне своя пост, да приеме само една идея. Ако му предложите да си даде оставката, ще се огорчи; в такъв случай освобождаването му от трудния пост може да се наложи по друг начин – чрез заболяване. Тогава той непременно ще напусне поста си и ще има само една мисъл – да оздравее; по този начин ще излезе от триизмерния свят и ще влезе в едноизмерния. Не чакайте това да става по насилствен начин, но изучавайте законите, сами да минавате от един свят в друг, за да трансформирате състоянията си.

Ще кажете, че човек се понижава, когато държи само една мисъл в ума си; зависи каква е мисълта – ако дадете път на една Божествена мисъл в ума си и на едно Божествено чувство в сърцето си, вие слагате основа на своето величие. Работете съзнателно върху Божествените мисли и чувства и не мислете кога ще станете велики – това е въпрос на времето. Божествените мисли и чувства могат да се проявяват във всеки момент, но човек трябва да се освободи от дребнавиности в живота, които играят роля на паразити – те изядат възможностите и добрите условия за проявяване на Божественото начало в човека.

Като ученици, вие трябва да работите върху сърцето си, да го храните с устойчиви чувства; това се постига чрез Любовта, само Любовта прави човешкото сърце устойчиво. За да придобиете Любовта, вие трябва да правите опити да обичате хората. Кого трябва да обичаме? Да обичате онзи, който ви обича, това е естествено, то е в реда на нещата: детето да обича майка си и майката да обича детето си – това е естествено. Христос казва: „Да възлюбиш ближния си както себе

си“. Той казва, че човек трябва да люби и враговете си, но как – не е казано, значи това не е достояние на всички хора. Само великите хора могат да любят враговете си, те имат метод, по който проявяват Любов към тях; който не е дошъл до този метод, трябва да прави опити, за да си изработи свой специфичен. Защо трябва да любите враговете си – за да станете велики. Като любите враговете си, човек е подобен на Бога, Който изпраща Слънцето, дъжда и вятъра и за добрите, и за лошите; когато раздава благата, Бог има предвид всички същества: малки и големи, добри и лоши. Няма по-велико нещо за човека от това да любите враговете си и да е готов да прощава.

Разправят за един от българските писатели и общественици, че когато заминавал за онзи свят, поискал прощане от всички хора, които обиждал; същевременно той простил в себе си на всички, които някога са го обиждали. Велико нещо е да искаш прощане от онези, които си обиждал, но по-велико е да простиш на онези, които са те обиждали и са ти причинявали пакости – това е качество на великия човек и то не се постига изведнъж; много трябва да работи човек върху себе си, за да го придобие. Направете опит да работите поне една година върху това качество, за да видите какво ще постигнете.

Един беден човек дължал голяма сума на богат и не могъл да му я върне, а богатият не искал да прости дълга на бедния и постоянно го безпокоял за парите. Един ден бедният се разхождал край брега на реката и видял, че някой се дави; веднага се хвърлил във водата, хванал давящия се за ръката, извлякъл го на брега и тогава познал своя кредитор. От благодарност към бедния, който спасил живота му, богатият го прегърнал братски и му простил дълга. Когато Христос казва да възлюбим враговете си, Той има предвид това положение – че през дългия земен живот на човека ще дойде ден, когато врагът му ще го извади от реката и ще спаси живота му; от вашия враг зависи да ви извади от водата или да ви остави да се удавите.

И тъй, мислете за великите хора, за идейните неща; като мислите известно време върху това, ще започнете постепенно да го прилагате. Мислете за Бога, Който повдига и облагодарява човешкото сърце; мислете и за великите хора като за образци на трудолюбие, постоянство, любов към знанието, истината и свободата.

Само светлият път на Мъдростта води към Истината.

КАЧЕСТВА И ЛИНИИ НА КРАСОТАТА

Трета лекция
18 септември 1927 г. София – Изгрев

КАЧЕСТВА И ЛИНИИ НА КРАСОТАТА

Само светлият път на Мъдростта води към Истината.

Размишление.

Чете се резюме на темата *Отличителни качества на великите хора*. Чете се темата *Значението на красотата*.

Какви са основните качества и линии на красивия човек? На челото, на носа, на лицето на красивия човек се забелязват тънки, фини линии; когато той се усмихва, само наблюдателното око може да схване едно слабо, едва уловимо мръдване в края на устните – тази усмивка увеличава физическата красота на човека и придава весело изражение на лицето му. Краят на устните се повдига нагоре, а в песимистите е точно обратното – надолу. Изобщо, когато човек е весел, радостен, линиите на устата му взимат възходяща посока; когато е тъжен, скърбен, линиите взимат низходяща посока и който погледне лицето му, разбира, че е под тежестта на известни страдания – такъв човек губи красотата си. Всяко помръдване на линиите на устата надолу причинява малко или голямо нещастие – значи човек сам създава нещастieto си; той сам слага хомота на главата си, но и сам може да си помогне: една усмивка е в състояние да измени посоката на линиите и ъглите на устата му – от низходящи да ги превърне във възходящи. Ако сте се скарали с приятеля си, и двамата ще се върнете в дома си с песимистичен израз на устата, и двамата ще бъдете недоволни; какво се изисква от вас – да се срещнете пак, но с усмивка на лицето, с повдигнати линии на устата. Помнете: лошите навици изменят естествените красиви линии на лицето, на устата. За да не изопачите мускулите на лицето си и правилните линии, които Природата ви е начертала, стремете се към доволство, към добро разположение на духа. Кои линии правят човека красив – които

Природата е поставила. Всички хора се усмихват, но не всички усмивки са красиви, има линии на устата, които правят усмивката неприятна.

Очите на красивия човек са нито много отворени, нито много затворени. Някой затваря очите си толкова много, че едва вижда – той иска да се виждат клепките му, да бъде красив. В красивия човек сянката, която пада от горния клепач, минава през средата на зеницата, при това посоката на лъча, който излиза от очите му, е възходяща – той живее на Земята, но умът му е зает със светли, възвишени мисли, а сърцето – с благородни чувства. Правете наблюдения върху очите, върху посоката на погледа, върху най-слабите помръдвания на носа, на устата в различните хора, за да си извадите сами заключение за красивите линии, както и за красотата на човека.

Изучавайте челата на хората, за да различавате челото на красивия човек от челото на разумния и добър човек. Ако челото е високо и широко, вие имате пред себе си умен човек със силно въображение, но не и красив. Челото на красивия човек е особено. В красивия човек преобладават повече чувствата, отколкото мисълта; той не е философ, не е мъдрец, но експанзивен човек с добро сърце. Когато говорим за красотата, имаме предвид проява на разумния живот чрез чувствата – те са по-близо до живота, отколкото мисълта, която се движи в по-високо поле на живота.

Какъв е носът на красивия човек? Някой ще каже, че красивият нос трябва да бъде гръцки тип; не е така – гръцкият тип нос показва интелигентност, той изразява повече красота на интелигентност, но не и красота на линията. Красивият нос не е много широк, нито много сплеснат; широкият нос означава голяма чувствителност, а тесният, сплесканият – голяма сухота. Носът на красивия човек се отличава с лека, едва видима подвижност, която говори за будност на съзнанието. Красивият човек съзнава, че крие в себе си някаква сила, някакво обаяние – движенията му са хармонични и в такт; когато се усмихне, едновременно се помръдват очите, веждите, линиите на челото и на носа; не само това, но и движенията на цялото тяло в него са хармонични.

Като ученици, вие трябва да наблюдавате хората, да изучавате линиите и движенията на красивите хора – да видите каква пластика има в тях, какви красиви движения правят те; така ще различите истинската красота от привидната, духовната от физическата. Някои хора са красиви само външно, като маски, но нямат никаква пластичност, никаква красота в движенията си; те са наследили тази красота, но понеже нямат красив вътрешен живот, линиите на лицето им са неподвижни, в застой.

Като изучавате цвета на лицето на красивите хора, ще забележите три характерни цвята: бледорозов, белезникав и слабо, едва забележимо жълт; първият цвят показва, че този красив човек живее повече в чувствата, вторият живее повече в мисълта, а третият е излязъл и от двата свята и се занимава с възвишеното, великото в света. Красотата на третия тип наричат *духовна красота*. Когато човек се моли постоянно, когато чете духовни книги и се занимава с красиви работи, лицето му придобива особени линии, особена красота.

Една американка през целия си живот прочела Библията 90 пъти – съзнателно, с любов и разположение; това занимание дало отпечатък на лицето ѝ: тя придобила особени линии, които ѝ придали нежност, красота и пластичност – възприела добрите черти на библейските пророци и на апостолите. Затова е казано: „С какъвто дружиш, такъв ставаш“. Дружбата не подразбира само външни приятели, но и приятелство с възвишените и светли мисли и чувства на разумни, велики хора. Като четете живота на великите хора, вие се свързвате с тяхното величие и подсъзнателно възприемате някои техни черти. Казвате за някого, че е велик – за да се произнесете така, това показва, че имате представа за великия човек. Казвате за някого, че е строг, сериозен човек – по какво познавате? По линиите на лицето, на устата, на челото, на очите – когато човек стисне устните си, това показва, че той е твърд, взел е някакво решение. Когато учителят влиза в клас, учениците веднага познават строг ли е, или не – ако е строг, той е навъсен: свива веждите си, челото му се набръчква, поглежда под очи, сянката на горния клепач ми-

нава под центъра на зеницата. Следователно, когато сянката на горния клепач минава над центъра на зеницата, човек е справедлив, мек и снизходителен; щом се измени посоката на тази линия, той става строг, груб и дава вид, че нищо не вижда, а всъщност всичко вижда.

И тъй, дойдете ли до въпроса за красотата, гледайте на нея като на нещо възвишено, Божествено. За да станете красиви, стремете се към красивите, здрави и живи форми; не се спирайте върху изсъхналите цветя и дървета, върху умрелите животни и хора. Красиво е онова, което расте, цъфти и зрее. Стремете се към чистите извори – вслушвайте се в тяхното клокочене, в духането на вятъра; наблюдавайте изгряването на Слънцето, пеенето на птичките. Цялата Природа е пълна с красота и хармония, с песен и живот; влезте в съгласие с нея, за да се ползвате от красота ѝ. И майката дава, и бащата дава, но Природата дава изобилно. Тя изправя неправилните и изопачени форми – достатъчно е да влезете във връзка с нея, за да може само с една линия, с една сянка да изправи това, което човек е изкривил в себе си; ако грозният човек се предаде съзнателно в ръцете на Разумната Природа, само в няколко години тя ще го преобрази, ще го направи красив.

Велико нещо е красотата. Турците казват: „Благословение е за човека да гледа красиви неща“. Засега малко хора са красиви, но всички носят красотата в себе си като залогба; ще дойде ден, когато всички ще бъдат красиви. В своите първични форми красотата действа възпитателно върху човека. Във всеки човек има поне една красива черта, поне една красива линия; той трябва да знае тази своя черта и да работи за усъвършенстването ѝ. Когато обичате някого, това се дължи на красивата черта в характера му; тя може да бъде в обходата, в движенията, в усмивката, в говора му и т.н. и заради нея вие сте готови да понасяте лошите му прояви. Красотата, вложена в човека, е в състояние да заличи лошото, което се проявява в характера му.

Сега се явява въпрос каква е температурата на красивия човек. Ако пипнете ръката му, ще усетите приятна умерена топлина; повиши ли се топлината на ръката му, той е изпад-

нал в отрицателно състояние. Красивият човек има силно развита надежда, той не се обезсърчава – скръбта и страданията могат да го посетят, но никога не го обезсърчават; те са необходими за него, за да се развие по-голяма дълбочина в характера му. За да придобият топлината на красивия човек, хората трябва да си въздействат съзнателно с красиви образи: камъни, растения, цветя, картини от Природата и т.н.; по този начин ще внесат чувството към красотата като необходим елемент при възпитанието на младото поколение – бъдещите хора трябва да служат на красотата.

Хората от шестата раса, която иде в света, ще бъдат красиви – те носят висок идеал в душата си, който ги прави красиви. Как може да стане човек красив – като направи известно усилие и употреби малко енергия, за да повдигне ъглите на устата си нагоре и отвори очите си така, че сянката от горния клепач да пада над центъра на зениците на очите. Като гледа по този начин и като се усмихва приятно, той ще обърне внимание на ближните си и те ще му се радват, ще го приемат добре; и приятелите му ще имат добра обхода към него, и той – към тях.

Как се поздравяват хората? Кой е най-красивият поздрав? Днес мъжете поздравяват своите познати със сваляне на шапка, а жените – със слабо навеждане на главата. Американците, за които времето е пари, за да не губят време да свалят шапката си и пак да я слагат, вдигат малко ръката си и заминават. Някога хората са се поздравявали, като допирали носовете си, после – езиците си; те още не са дошли до истинския поздрав. Животните се запознават и опознават с мирисане – като се срещнат две животни, първо се спират, поглеждат се, после се приближават едно до друго и започват да се миришат по носа, по гърба и се разделят.

Какви трябва да бъдат веждите на красивия човек – нито много тънки, нито много дебели, но в никакъв случай склучени. Всички части в тялото на красивия човек са съизмерени, с правилни съотношения помежду си. Ако някой човек е природно красив и е наследил от майка си красотата, той се намира при щастливи, благоприятни условия; който е далеч

от тези условия, трябва да работи много, за да стане красив. Ако устните на човека са много тънки, това показва сухота; ако са дебели, показва, че има много влага в организма си. Следователно устните не трябва да бъдат нито много тънки, нито много дебели – и в двата случая на хората с такива устни ритъмът на сърцето не е правилен. Съкратеният ритъм на сърцето е причина за неврастенията, сърцето трябва да бие ритмично и равномерно. Добре е от време на време да проверявате ритъма на сърцето си, но ако се окаже някаква нередност, не трябва да се страхувате; ако е правилен, радвайте се и благодарете на Бога, че сърцето ви е в изправност.

Като ученици, вие трябва да се стремите към красотата като нещо съществено в живота ви. Докато е красив, човек се радва на живота; изгуби ли красотата си, той престава да се радва на живота, но и хората вече не му се радват. И животните се влияят от красотата – кучето не лае красивите хора, но среща ли някой грозен, веднага се хвърля върху него. Красотата е израз на Истината. Казано е в Писанието: „Възлюбил Си Истината в човека“. Истината е вложена в душата на човека, но не всеки я проявява, затова е необходимо да се стремите към красотата. Работете върху себе си, да се освободите от лошите наследствени черти; както са създадени те, така можете да се освободите от тях. Сегашното поколение е в състояние да се справи с лошите черти, наследени от деди и прадеди; ако се натъкнете на някой лош навик в себе си, правете усилия да не го проявявате – вие сте го придобили чрез често повтаряне и като избягвате да го проявявате, ще отвикнете от него.

Три неща са необходими за придобиване на красотата: любов към Любовта – т.е. свързване с Природата, за да се оформи човешката уста; любов към Мъдростта – тя ще оформи човешкия нос; и любов към Истината – тя ще оформи челото, погледа и очите. Очите с веждите и клепачите изразяват Истината; самите очи, без вежди и клепачи като пособия, не са красиви. Днес истинската красота е изгубена. За да придобиете красота, правете красиви движения и тогава всеки ще каже: „Ето човек с красиво сърце и с красив ум“. Може

ли умът да бъде красив? Щом носът е красив, и умът ще бъде красив; щом устата е красива, и сърцето ще бъде красиво. В какво се заключава Новото учение? В преустройство на сегашната човешка форма и в нейните удове: лице, чело, нос, устни, ръце и др.

Красотата е колективно благо на цял народ, на цялото човечество. При това за придобиване на красотата трябва да се работи едновременно в трите свята: във физическия, Духовния и Умствения. Във физическия свят човек има възможности да прави опити и да работи; в Ангелския, т.е. в Духовния свят, той придобива красотата, а в Умствения свят тя се превръща в нещо величествено.

Гледайте красивите неща, мислете за красотата и създавайте красиви форми!

Само светлият път на Мъдростта води към Истината.

ЛИНИИТЕ НА УМА И СЪРЦЕТО

Четвърта лекция,
26 септември 1927 г. София – Изгрев

ЛИНИИТЕ НА УМА И СЪРЦЕТО

Само светлият път на Мъдростта води към Истината.

Чете се резюме на темата *Предназначението на красотата*.

Кои линии наричаме *успоредни* и в каква посока могат да вървят те – в една и съща посока и в противоположна посока. Всъщност успоредните линии се движат винаги в противоположна посока – защо? Защото две успоредни линии всякога представляват две части на едно цяло. Например линията на сърцето и линията на ума в човешката ръка представляват две приблизително успоредни линии, които са части на едно цяло; те се движат в противоположни посоки: умът излиза от възвишението на Юпитер и отива към Марс, сърцето върви в обратна на ума посока. За да запазят своята успоредност, двете линии трябва да бъдат еднакво дълги, т.е. еднакво интензивни; ако едната изгуби скоростта си, другата ще я привлече към себе си и някъде във вечността те ще се пресекат – пресичането на успоредните линии показва, че са попаднали в различно гъсти среди. Ако линията на сърцето е по-дълга, а на ума е по-къса, това означава, че сърцето е по-интензивно и се движи с по-голяма бързина от ума.

Представете си, че сърцето е канализация, през която минават енергиите от Космичния свят; колкото по-широка става канализацията, толкова повече енергия минава през нея – какво ще прави човек с толкова много енергия? Ще увеличи тялото си – на голямо сърце отговаря голямо тяло. Първите същества, на които сърдечната линия е била дълга, си създали големи тела, без да мислят за бъдещето поколение. Те не са взели под внимание дали растенията могат да ги изхранят – тази е причината, поради която първите животни, като мамута, са изчезнали. Какво може да направи

днес един мамут: за домашна работа не може да се използва, на нивата и на лозето – също; трябва само да го хранят, но няма да има достатъчно храна за него. Като е имала предвид бъдещите условия и като е спазвала закона на икономията, Природата поставила големите животни при такива условия, че в най-скоро време да изчезнат. Много желания на човека са подобни на предпотопните животни – колкото и да ги храните, не можете да ги задоволите. Чувате някой да казва: „Искам да обичам целия свят!“. Как ще обичаш целия свят с малкото си сърце, можеш ли да събереш целия свят в него? Когато човек пожелае да обича целия свят, това показва, че той има друго сърце, в което може да събере всички хора. Къде е това сърце – не знаете; мястото на физическото сърце знаете, но къде е същинското, духовното сърце – не знаете.

Сърцето е резервоар, в който се втичат и изтичат енергиите на Космичния свят. При новото възпитание се обръща внимание линиите на ума и на сърцето да бъдат еднакво дълги. Ако линията на ума е по-дълга от линията на сърцето и надмине марсовото поле, човек става чрезмерно страхлив и скъперник; същевременно той е много умен – каквато и задача да му дадете, ще я реши, а ако се занимава със статистика, взима под внимание и най-дребните данни, на които малцина отдават значение; изобщо, този човек е много съобразителен. Ако линията на сърцето е много дълга, човек става голям идеалист – той търси все идеални хора, но понеже живее по високите върхове, не може да ги намери. Ако отиде на Тибет, на шест хиляди метра височина, там ще намери няколко отшелници; по-високо от Тибет не може да намери хора. Истинските идеалисти живеят на Хималаите, идете там и от тази височина разглеждайте човешкия живот. Какво представляват Хималаите? Възвишените човешки мисли.

Следователно, искате ли да разрешите мъчните задачи на живота, качете се във възвишения свят на вашия ум, там ще ги решите правилно. Има мисли, които човек мъчно може да реализира – за тях са нужни стотици и хиляди години, при това колкото по-посредствен е човек, толкова и времето се удължава; даже за гениалните хора и за светиите са нужни

хиляда години, за да реализират своите светли и възвишени мисли. Какво представляват хиляда години – за умните хора хиляда години са един щастлив ден.

Като изучавате линиите на ума и на сърцето, ще познаете посоката, в която човек се движи в пространството. По дължината и направлението на тези линии познавате пътищата, през които минават човешкото сърце и човешкия ум, а от посоката на движението на тези линии определяте характера на човека – той, както и бъдещето, се определят от различните планети на Слънчевата система, в която днес живее.

Мнозина се запитват докога човек ще живее в Слънчевата система; докато завърши еволюцията си и един ден, когато това стане, ще мине в друга система – в Сириус, най-светлата звезда на небето. По култура тя стои по-високо от Слънцето; като я наблюдава често, човек изпитва особен, свещен трепет в себе си – тя събужда стремеж към чистота, към нещо светло и възвишено. Всеки би желал да отиде на Сириус, но там приемат само хора с пробудено съзнание; за неподготвения животът на Сириус е подобен на описанията, дадени в приказките „Хиляда и една нощ“.

И тъй, когато чувствителността на човека се увеличава, сърдечната му линия се удължава. В него се събира излишна енергия, която се натрупва в задната част на мозъка и му създава големи тревоги и смущения; за да се справи с тази енергия, той трябва да мисли, да я отправи в предната част на мозъка. Ако линията на ума се удължава за сметка на сърдечната, чувствителността намалява и човек постепенно губи топлината и влагата си, втвърдява се и заболява от атеросклероза² – тази е причината, поради която младите страдат от голяма чувствителност, която ги довежда до размекване в чувствата, а старите – от сухота, втвърдяване и атеросклероза. Следователно, за да не страдат нито младите, нито старите, между чувствата и мислите им, както и между ума и сърцето им, трябва да има равновесие. За да не се размекват чувствата, не значи, че не трябва да обичате – ще обичате колкото е нужно – нито по-малко, нито повече. Колко души трябва да

обичам дневно? Иди на лозето и виж колко корена можеш да прекопаеш; колкото корена си прекопал през деня, толкова е любовта ти. Да обичаш хората – това значи да работиш за тях. Щом обикнеш един човек, ти влизаш в неговото положение, интересуваш се от живота му, от неговите умствени и сърдечни прояви – от всичко, което живее. Някой говори за идейна Любов и по цели часове седи на едно място и размишлява; това не е Любов – Любовта подразбира работа за ближния. Ти обичаш човека заради една негова черта, която при всички условия остава неизменна. Много качества има човек, добри и лоши, но някои от тях са постоянни – на тях именно може да се разчита. Например някой човек е справедлив, друг – честен, трети – услужлив – за тези качества те могат да бъдат обичани. За да се обичат двама души, сърцето на единия трябва да бъде еднакво интензивно с ума на другия и обратно – умът на втория трябва да бъде еднакво интензивен със сърцето на първия; значи в любовта между двама души трябва да става кръстосване на енергиите.

Като ученици, вие трябва да изучавате линиите на ръката си не само по форма, големина и посока, но и по дълбочина; също така трябва да изучавате пътя, по който енергиите текат, през какви възвишения минават. Ако линиите на ума и на сърцето не са еднакво дълги, те ще изгубят своята успоредност и или ще се кръстосат, или ще се слоят; и едното, и другото говорят за някаква фаталност в човешкия живот – с такива хора не правете никакво съдружие. Има случаи, когато линията на сърцето се влияе от линията на ума и обратно – линията на ума се влияе от линията на сърцето; това са отклонения в човешкия живот, които трябва да се изправят.

Изучавайте ръката си като справочна книга в живота ви. Изучавайте линията на ума си, да знаете колко е дълга, разклонена ли е, или права и колко е дълбока; после проследете пътя ѝ: към сърцето ли отива, или надолу, към Луната. Ако линията на ума слиза към Луната, човек става мистик, живее повече във въображението си и мисли, че може да направи всичко, каквото желае; ако линията на ума се качва нагоре, към сърдечната линия, при Меркурий, човек проявява спеку-

лантски способности, движи се в гъстата материя, голям материалист е, няма висок морал – моралът му се отнася до неговите сметки и вън от тях никакъв морал не признава. Как може да бъде честен, когато едновременно дължи на много хора? Пари няма, не може да плати дълговете си и като се намери в големи мъчности, той се ожесточава и казва: „Не може да се живее с морал, с честност“. Когато по линиите на ръката срещате знаци – квадрати, кръстове, те представляват спирачки на енергиите в човека.

Като изучавате хиромантията, вие ще се натъквате на много линии, но ние обръщаме вниманието си върху основните – линиите на ума, на сърцето и на живота. Линията на сърцето трябва да върви към Юпитер, а линията на ума – между Луната и Марс, които се обичат. Понеже Луната обича философията, а Марс е войнствен, линията на ума трябва да се движи между тях, за да уравни силите си. Ако линията на ума е по-къса от линията на сърцето, ще правите опити чрез мисълта си да я продължите поне с един-два милиметра; за тази цел трябва да се занимавате с трудни науки: математика, физика, философия, за да уравновете силите на ума със силите на сърцето си – така се свързвате с Разумни Съзнателни същества, които ви водят в правия път. Те дохождат при вас със своите мотика и рало, за да разкопават почвата ви; след това посадят доброкачествени растения и плодни дървета и от време на време ги присаждат.

Всички трябва да изучавате хиромантията, да знаете какво ви предстои, за да избегнете известни мъчности. Има случаи, когато и да знаете какво ще ви сполети, не можете да го избегнете; тогава, ако сте страхливи, за предпочитане е да сте невежи, отколкото да разполагате с големи знания. Представете си, че ви предстои някаква страшна физическа или психическа криза – какво ще правите? Вие ще се уплашите толкова много, че от страх можете преждевременно да умрете. Ако сте студент и знаете, че някой от професорите ще ви намрази и ще ви скъса три пъти на изпит, какво ще правите? Ще кажете, че ще напуснете университета и ще отидете в друг, но и там ще се намери професор, който ще

ви скъса; има неща кармични, които не могат да се избегнат. Професорът може да ви скъса, но може да бъде и крайно разположен към вас и изпитите ви да вървят отлично – зависи какво е положението ви спрямо него, карма или дихарма.

Като ученици, правете усилия да подобрите сегашния си живот; ако сегашният ви живот е добър, и бъдещият ще е добър – идната година се определя от сегашната. Ако при усилията, които правите, можете да се свържете с Разумни същества, вие ще подобрите съдбата си – това значи да вярва човек в Бога и да уповава на Него. Да се подобри съдбата на човека, това не значи да се освободи абсолютно от товара си, но да му се покаже как да го носи и по кой път да върви – в това отношение хиромантията може да помогне на човека. Например ако пръстите на ръцете ви са сухи, не дружете с човек, на когото пръстите са също сухи; ако вие сте слаб, сух, другарят ви трябва да бъде пълен, с малко въздебели пръсти при основата си. Между двама другари единият трябва да има добре развита стомашна система, а другият – добре развит ум. По линията на сърцето познаваме състоянието на стомаха, а по линията на ума – състоянието на белите дробове.

И тъй, вие трябва да развивате мозъчните си центрове правилно, за да не се създава някаква аномалия: например ако центърът на предпазливостта е силно развит, човек става страхлив; когато има много непостигнати желания и голям страх, човек става неврастеник. Ако знаете хиромантия, вие можете да си въздействате. Ако пръстите ви при основата си са слаби и между тях има празнини, това показва, че стомашната ви система е слаба; който има такава стомашна система, той може да живее едва 30-40 г. Ако пръстите ви при основата са дебели и плътно прилепват един до друг, стомашната ви система е добре развита, но при това положение човек е изложен на друга опасност – затлъстяване; и той не може да живее до дълбока старост. Но като знаете хиромантия, вие ще си помогнете по друг начин. Ако стомахът ви е слаб, ще усилвате дробовите си.

Приложете хиромантията като нов метод при самовъзпитанието. Вижте какво прави прилежният ученик: като учи един предмет и се умори, не хвърля книгата с недоволство, но я замества с друга и ако и от нея се умори, замества я с трета – по този начин той дава възможност на всички мозъчни центрове да работят, за да се развиват правилно. Също така постъпва човек, който обича да чете – като чете някоя книга, която засяга ума, за да не се умори, от време на време той я сменя с друга, която действа върху сърцето. При обучаване на децата така нареждат програмата, че всички предмети да бъдат застъпени, за да се развиват еднакво и умът, и сърцето – те трябва да вървят успоредно в развитието си.

Някои окултисти поддържат мнението, че човек трябва да работи главно върху сърцето си; човек трябва да работи и върху ума си – линиите на ума и на сърцето трябва да бъдат успоредни и даже и линията на живота трябва да бъде успоредна на другите две, но засега ние се занимаваме главно с линиите на ума и на сърцето. Човек трябва да се развива правилно. Когато мисли, той дава ход на мисълта си свободно да се проявява; когато чувства, дава ход на сърцето си: нито подпушва чувствата си, нито на пара ги поставя. Ние говорим за Любовта като разумна проява в Живота, а не за човешките чувства и настроения.

И тъй, искате ли да дадете път на чувствата си да се проявят, трябва да обичате. Във всяко същество – растение, животно или човек, ще намерите поне една добра черта, заради която можете да го обичате. Обичта подразбира правилна обмяна на енергиите между две същества, които едновременно си помагат; ако двама души се обичат и не могат взаимно да си помагат, обмяната между тях не е правилна. Обичта подобрява здравето на човека. Казано е в Писанието: „Слабият във Вратата си да яде зеле“; аз пък казвам: слабият в здравето си да обича. Правете опити в това отношение, за да се уверите в истинността на закона: ако страдате от ревматизъм, треска или друга някаква болест, обикнете някого и в скоро време здравето ви ще се подобри; колкото по-скоро оздравеете, толкова по-правилно сте проявили обичта.

Закон е: Любовта премахва всички слабости и недъзи. Тя е особено космично течение, което минава през всички живи същества, и колкото по-правилно се приема и предава тази енергия, толкова по-здрав е човек; ръката му има здравословен цвят, с приятна топлина и мекота, тя не е нито много влажна и топла, нито много суха и студена – и едното, и другото представляват крайности. Като пипнете дясната ръка на здравия човек, усещате приятна хладина, а от лявата му ръка се отделя слаба топлина. Обаче и при най-малкото заболяване – физическо или психическо, тези течения се смесват в организма, вследствие на което се явяват различни неразположения: напрежение в слепите очи, зад ушите, в задната част на мозъка и т.н.; човек сам се чуди какво става с него, че се явява желание да се гневи, да се бие, да се сърди на обкръжаващите го. Причината е ясна – в някои от удовеите му се е събрала излишна енергия. Освобождавайте се от излишната енергия – как? Вечер, като си лягате, отворете всички крапове на тялото си, за да излезе излишната пара навън – това значи да си даде човек сметка за постъпките си през деня и да се освободи от всички заблуждения и погрешки. Сутрин, като станете от сън, трябва да сложите въглища в машината си и да кажете: „Готов съм за работа“.

Следователно изучавайте себе си, за да можете сами да си помагате; за тази цел ползвайте се от хиромантията, физиогномията, френологията, астрологията – те ще ви доведат до познаване на себе си, до очертаване на вашия характер в най-големи подробности и тогава, като погледнете главата, лицето и ръката си, вие ще четете по тях като по книга. Всяка линия на ръката, всяка черта на лицето и всеки център на главата са писма, които свидетелстват за живота и дейността на човека от далечното минало до днес. Всяка нова линия на ръцете трябва да ви радва, но страшно е, когато линиите на ръката се губят – това показва, че енергиите на човешкия организъм потъват някъде дълбоко.

Като ученици, вие трябва да изучавате различните типове ръце, глави, лица, тела – всеки да се определи към кой тип спада. Някой се хвали със знанията си, иска да мине за

учен човек, а като го запитат нещо за самия него – към кой тип спада, нищо не знае. Не е учен онзи, който знае много неща за външния свят, а себе си не познава; не е учен онзи, който знае различни теории за душата, а своята не познава и е готов да я отрече. Ето защо човек трябва да изучава окултните науки, за да се домогне до истинското знание, което материалистичната наука не може да даде.

Като изучавате физиогномията, вие можете да определите към кой тип спадате, какви възможности носите в себе си за справяне с изпитанията и изкушенията в живота. Всеки от вас ще се намери пред отворени каси и ще види доколко може да издържи на изкушението: някой ще се изкуши и ще бръкне в една от тия каси, а друг ще мине и замине, като че нищо не вижда. Опасни са отворените каси в живота, защо трябва да се изкушавате от тях?

Погледнете главата, лицето и ръката си, за да видите какви блага и богатства се крият в тях – ако носите богатствата и благата си в себе си, трябва ли да се изкушавате от външните богатства и блага? Не бъркайте в чуждите каси, но бръкнете в собствената си каса, в която ще намерите всичко, каквото ви е нужно. Изпаднете ли в сиромашия, погледнете ръката си – там ще намерите начин как да се справите с положението си; на ръката, на лицето е написано как и къде ще намерите приятелите си, които могат да ви помогнат; ако бяхте пристигнали навреме до спасителната станция – при вашите приятели, щяхте да избегнете много трудности и мъчнотии.

Помнете: богатството на човека е в самия него, затова е казано: „Познай себе си!“. Познай себе си, открий своето богатство и го приложи.

Само светлият път на Мъдростта води към Истината.

БОЖЕСТВЕНИТЕ УСЛОВИЯ

Пета лекция
9 октомври, 1927 г., Русе

БОЖЕСТВЕНИТЕ УСЛОВИЯ

Размишление.

Както дървото, което расте, има един център, към който се отправят всички негови органи, така и ученикът трябва да има една централна точка в живота си, към която да се отправят всички негови стремежи. Без ядка няма растене, няма никакво развитие. Всяка клетка съдържа по една ядка, в която се крият условията на живота; даже и минералите, и солите, които се отнасят към неорганичния свят, имат една централна точка, около която се отправят всички останали точки – и те се стремят към организиране. Растенията и животните пък се стремят да запазят рода си. Дойдем ли до човека, виждаме, че и той има една основна мисъл – да придобие известно знание. За човека не е важно, както в кристалите, да има един център, около който да съсредоточи всички свои мисли и чувства; за него не е достатъчно да има само едно чувство – да запази рода си, както при растенията и животните. Той трябва, като ученик, да има една основна мисъл, около която да се съсредоточават всички останали мисли, чувства и желания – няма ли поне една основна мисъл в ума си, всичките му стремежи, всичките му идеали се обезценяват, всички негови мисли и желания ще бъдат разхвърляни: той ще се заеме за една работа, ще се въодушеви от една мисъл и на втория ден ще ги захвърли; после ще се въодушеви от друга мисъл, но скоро и нея ще захвърли. Така той ще се хвърля от една мисъл на друга, от едно желание на друго, докато един ден се намери в положението на гладния вол или кон, който обикаля около празните ясли. За да не изпаднете в това положение, съзнайте се като ученици, които имат една основна идея в живота си – да учат и да придобиват истинско знание.

Велико и красиво нещо е да придобива човек знания, които да го ползват в живота; тези знания идат от Истината и Мъдростта и който ги е придобил, той се е облякъл в красивата дреха на Живота, която го прави силен, смел и разумен. Облича ли се зимно време с тънки дрехи, човек лесно се простудява и губи силата си; затова казваме, че слабият е облечен с тънки, окъсани дрехи, през които вятърът прониква и го смразява. Силният, здравият е облечен с топли дрехи и може да се бори с външните неблагоприятни условия. Същото се отнася и до знанието – който има знание и разполага с него, той е силен и здрав човек; който няма знание, той е слаб, болен, изнемощял.

Като говорим за знанието, ние имаме предвид това знание, от което се нуждае човешката душа; то е специфично за всеки човек, както и храната. От каквито елементи се нуждае организъмът на човека, такава храна си избира той; същото се отнася и до знанието – човек се стреми към такова знание, което е необходимо за развитието на неговия ум. При това не е достатъчно само да придобива знания, но той трябва да ги асимилира; остане ли на повърхността на неговия мозък, знанието ще тече отгоре, без да се всмуква, и ще образува порой, а ако проникне навътре, ще даде условия за растение.

За да расте и да се развива правилно, ученикът трябва да учи, да придобива знание, като задържа от него същественото. Същественото също е различно за всеки човек – за земеделеца то е да разбира почвите, да знае какво може да даде всяка почва; само при такива знания той ще ги използва разумно и животът му ще бъде добър; ако не разбира почвите, животът му ще бъде пълен с несгоди и мъчности. Стремете се към придобиване на такива знания, които усилват почвата на вашия ум; дойдете ли до знания, които я отслабват, бягайте от тях. Как постъпват земеделците в такива случаи? Като видят, че почвата на нивата им е отслабнала, те я посяват с такива растения, които ѝ предават нужните елементи и я засилват. Дали по естествен, или по изкуствен начин става наторяването, в края на краищата обеднялата почва се наторява.

В процеса на наторяването голямо участие взимат природното електричество, слънчевата светлина, топлината и

влагата. За да натори почвата на своя ум и на своето сърце, ученикът се нуждае от светлината на Мъдростта и на Истината, както и от топлината на Любовта. Както без светлина и топлина човек се изтощава, така също се изтощава и без Мъдрост, Истина и Любов; влезе ли в света на безлюбие, той се изчерпва, както растенията изчерпват соковете от почвата и я изтощават. За да не се изразходва докрай, трябва да се стреми съзнателно към Любовта, към Мъдростта и Истината като условия за наторяване, т.е. набавяне на изразходваната енергия. Любовта носи Живота. Когато попаднете в закона на приливите и на отливите, пазете връзката си с Любовта, да не се изтощите; без Любов няма Живот, няма условия за наторяване. Ако изгуби Любовта си, човек не може да ражда; каквито и усилия да прави, какъвто и тор да слага, той не може да очаква добри резултати. Където е Любовта, там има знание, разбиране и Живот. Прочетете една книга с Любов, прочетете я и без Любов, за да видите какви различни резултати ще имате. Любовта внася разширение, а безлюбие – ограничение.

Каква е задачата на ученика? Ако говорим за ученика на светските училища, неговата задача е да завърши училище, да придобие знания, да заеме висока служба, да стане виден човек; ако говорим за ученика на Божественото училище, задачата му е да стане силен човек, да се справя лесно с мъчнотиите и изпитанията си. Казано е, че силата на човека се познава във време на мъчности и изпитания; апостол Павел казва: „Когато съм слаб, тогава съм силен“ – какво означават тези думи? Когато човек е слаб за човешкото, тогава е силен за Божественото; значи силата на човека се крие в Божественото начало. Кога водата проявява силата си – когато слиза надолу в долините; водопадът е силен, защото водата има наклон – колкото по-надолу и по-буйно слиза, толкова по-голяма е силата му. Следователно, ако ученикът проявява силата си в долината, това показва, че е ученик на Божествената школа, а не на някое светско, обикновено училище; като проявява силата си в долината, той постепенно придобива смирение.

Какво представляват мъчнотиите в живота? Те са калта на блатата, от която ученикът сам трябва да излезе. Ако излезе благополучно, той е силен; не може ли сам да излезе от тази кал, той минава за слаб човек. Какво ще кажете за онзи, който проповядва за Господа, за Неговата сила и Любов, а сам не може да мине от единия бряг на реката до другия? Докато проповядва на хората, той представлява човек с убеждения, добре облечен и нагизден; щом срещне река на пътя си, той веднага се замисля как да мине на отвъдния бряг, започва да търси мост – страхува се да не се удави и за свое оправдание казва: „Защо трябва да прегазвам реката, щом има възможност да мина през мост? Ако не мина през моста, ще се удавя“. Това не е никакво убеждение. Ако същият човек е гонен от разбойници, той няма да разсъждава, няма да търси мост, но направо ще се хвърли в реката и ще я преплува; след това ще се чуди как е прегазил реката без мост и без ничия помощ.

Защо има убеждения човек, ако в момент на мъчнотии не може да си помогне с тях? Ако гонен от разбойници, човек бяга и прескача реката, а при спокойно състояние не може да мине реката без мост, това показва, че той няма убеждения – той е страхлив, не прави усилия. Не следвайте примера на онези хора, които философстват, говорят за убеждения, но щом се натъкнат на мъчнотии, търсят мост – лесно да излязат на другия бряг на мъчнотията; не следвайте примера и на онези, които като видят неволята и опасността, тогава стават смели и решителни. Следвайте примера на истинския ученик, който прилага силите си при всички външни и вътрешни мъчнотии. Не прилага ли силата си където трябва, той сам се спъва.

Казано е в Писанието, че Истината освобождава човека и тогава той става силен. Всички говорят за Истината, но малцина я познават и прилагат. Да кажеш истината на човека – това е едно от великите изкуства. Истината е свързана с духовния живот на човека; докато не живее духовно, той не познава нито Истината, нито Любовта.

Казано е, че Бог е Любов, но хората не познават Любовта. Като се говори за Любов към Бога, считат я за непостижимо,

далечно нещо и казват, че първо човек трябва да потърси любовта на своите ближни, а после Любовта на Бога. Питам: кого търси детето – майка си или слугите? На кого се радва то най-много, кого най-много прегръща и целува? Майка си – защо? Тя му е дала живот, тя го храни, къпе, облича. Коя е майката на всички хора? Любовта. Право ли е тогава твърдението на хората, че Бог, Който им е дал живот, Който се грижи за тяхното растене и развитие, да бъде последен в света? Да мислите, че Бог е недостъпен и далеч от хората – това е изопачаване на Истината. Трябва ли майката да мисли, че детето ѝ ще познае първо слугинята, после близките, които го обкръжават, и най-после нея; детето познава първо майка си, а после обкръжаващите. Ако волът познава господаря си, не трябва ли господарят му да познае Онзи, Който му е дал живот и го е изпратил на Земята да учи?

Да се говори, че Бог е отвлечено понятие, че идеята за Бога е недостъпна за човешкия ум, това означава съзнателно поставяне на препятствия в човешкия живот с цел да се спъват хората и да спират развитието си. За да се освободят от робството и ограниченията, в които се намират, хората се нуждаят от истинско, положително знание – те трябва да познаят Бога като свой Баща, за да придобият Неговото знание, Неговата мисъл и Любов. Защо трябва човек да се стреми към Божиите мисли? За да се освободи от нисшите мисли, които обременяват ума му. Всяка мисъл има тежест – колкото по-ниска е, толкова е по-тежка, значи мислите произвеждат известно налягане върху човешкия мозък; като знае това, човек трябва да освободи мозъка си от непотребните мисли и да остави само ценните.

Разумният човек изнася само ценното от себе си, като капитал, който пуска в обръщение; всичко останало, което няма цена, трябва да се изхвърли навън. Много картини има в Природата, но ценни са само живите, а не мъртвите. Едно дърво се огрява цял ден от Слънцето, но всички моменти не са важни – важни са онези, при които Слънцето огрява дървото така, че изявява неговия вътрешен живот. Че дървото хвърля различни сенки – това не трябва да ви интересува.

Какъв смисъл представляват мислите, които обременя-

ват човешкия мозък? Да се занимавате с мисли, които имат динамична сила и произвеждат удари и налягане върху мозъка, това значи съзнателно да се излагате на мъчнотии и страдания. Както мислите, така и думите съдържат в себе си динамична сила, с която човек трябва да знае как да се справя; не само това, но трябва да разбира значението на думите, да разбира всичко, което слуша, за да се ползва от него – не разбира ли нещата, той изпада в смешно положение и спира вниманието си върху неща, които нямат никаква връзка с онова, върху което се говори.

Един селски свещеник проповядвал на своите слушатели върху някои стихове от Евангелието. Един от присъстващите, овчар, слушал проповедта на свещеника и в края й започнал да плаче. Свещеникът забелязал това и като свършил проповедта си, извикал овчаря при себе си и го запитал: „Коя мисъл от проповедта ти направи впечатление и те накара да заплачеш?“. Овчарят отговорил: „Като гледах брадата ти, спомних си за моя козел, който умря миналата година, и ми домъчня за него, затова се разплаках“. Значи овчарят слушал проповедта на свещеника, но нищо не разбрал от нея; той само гледал и намерил, че между брадата на свещеника и брадата на неговия козел има известна прилика.

Като не разбират нещата, хората разговарят, проповядват едни на други, но в края на краищата те се оприличават на нещо и се разделят, без да се ползват от думите и опитностите, които са си разменили. Всеки оприличава своя ближен на нещо, което някога е чул, видял или знаел.

Човек трябва да бъде досетлив, да разбира Живота, иначе Природата го прекарва през страдания, които обработват сърцето му и развиват неговия ум; страданията подготвят хората да разбират Новия живот, който носи новите идеи в света. Само така човек вижда, че между физическия, Духовния и Божествения свят съществува тясна, непреривна връзка; те представляват части на едно Велико Цяло – Великият Целокупен живот.

*Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
В Истината е скрит Животът.*

ЗНАЧЕНИЕ НА ЛИНИИТЕ

Шеста лекция,
16 октомври 1927 г.

ЗНАЧЕНИЕ НА ЛИНИИТЕ

Само светлият път на Мъдростта води към Истината.

Размишление.

За следния път пишете върху някоя свободна тема.

Когато в ръката на човека преобладават успоредните линии, по характер той е независим, на никого не се подчинява. Успоредните линии са линии на разумността; човек с такива линии е разумен, има идеи, особено мнение за нещата, не се нуждае от чужди съвети. Има случаи, когато линията на живота в ръката е успоредна на другите две; такъв човек е крайно независим и свободолюбив – каквото и да му говорите, той постъпва както си знае. Има случаи, когато линиите на ума и на живота се пресичат, и това не е лошо – този човек е готов да се подчинява на разумността, той е благороден, отстъпчив; пресичането на линиите в ръката му показва, че се е намирал под някакво силно външно влияние. Хиромантиците са констатирали, че в някои ръце линиите на ума и на живота са успоредни, а в някои – в началото се сливат и после се разделят, но какви всъщност трябва да бъдат тези линии, не казват; те са определили характера на едните и на другите, но не са посочили направлението на тези линии, да се знае какво трябва да бъде. Ако линията на сърцето дойде в съприкосновение с линията на живота, такъв човек има някаква фаталност в живота си. Ако линията на ума в някого се слива с линията на сърцето, бъди далеч от него; опасно е, ако тези линии се сливат и на двете ръце – каквото обещае този човек, нищо не изпълнява; яви ли се мистичният кръст на ръката, положението се спасява – той разделя линията на ума от линията на сърцето.

Често се говори за благоприятни и неблагоприятни условия на живота. Последните се дължат на гъстата материя,

която се е създала от изопачените човешки умове – както учените с помощта на ниска температура и високо налягане успяват да сгъстят газовете и да ги превърнат в течности, така и човешкият ум е в сила да сгъсти и да разрежи материята; в първия случай се създават неблагоприятни условия за живота, а във втория – благоприятни. По силата на този закон за сгъстяване на материята е създадена и Земята. В *Битието* е казано: „В начало Бог създаде небето и земята, но земята беше неустроена и пуста. И Дух Божи се носеше над бездната“³. Земята и до днес не е устроена, тя още се устройва; един ден, когато налягането, което я притиска като капак, се вдигне от нея, ще бъде вече устроена. Този капак е подобен на черупката на яйцето – докато не се махне, пилето не може да излезе навън; капакът, който наляга върху Земята, не е от варовито вещество както черупката на яйцето, но от много гъста материя с голямо сцепление между частиците ѝ – тук действат особени сили на Природата. Налягането върху Земята е причина за големите страдания, през които минава човешкият дух, но те са временни; и апостол Павел казва, че цялото създание лежи в страдания, в робство и в ограничения, но това е временно. Налягането е необходим процес за оформяне на нещата и хората минават през този процес; един ден, когато се оформят и завършат развитието си, капакът от Земята ще се вдигне, пилето ще покаже главата си и ще излезе навън – тогава човек ще бъде свободен.

Много неща знаят хиромантиците, но каква трябва да бъде дължината на основните линии на ръката не казват. За предпочитане е обаче линията на сърцето да бъде по-дълга от линията на ума. Ако линията на ума е чрезмерно дълга, тези хора са много подозрителни, съмняващи се и хитри; в материалния свят те са добри, но в духовно отношение са крайно подозрителни – каквото и да им говорите, те казват: „Никой не може да ме излъже, не вярвам на хората“. Това се отнася до живите линии на ръката, а не до мъртвите – значи има два вида линии на ръката: живи, които са в процес на развитие, и мъртви, спрели вече развитието си. Колкото и да са дълги мъртвите линии, те нямат значение, т.е. не оказват влияние върху характера – например линията на сърцето в

шимпанзето е чрезмерно дълга, но тя не увеличава неговото благородство. Хора, на които линиите на ръцете са мъртви, се намират в застой, тяхното развитие е спряло за известно време; те трябва да чакат благоприятни условия, да дойде някаква възходяща вълна в живота им, за да ги подеме. Докато се намира под влиянието на мъртвите линии, човек е подобен на животно – не иска да учи, да се моли, да работи, от нищо не се интересува; но и при това положение са дадени възможности да се прескочат мъртвите линии и да се върви напред. Като е дошъл на Земята, човек трябва да има обич към знанието, да не гледа на него като на професия, с която да се прехранва; гледа ли на знанието като на условие за прехрана, човек постепенно се изражда, а приеме ли го с Любов, той се повдига.

Съвременните хора се стремят към новите идеи – това е естествен стремеж, понеже новото ще подобри състоянието на техния живот, ще измени линиите на ръцете им. Тази промяна ще стане първо в Астралния свят, където основните линии са успоредни, а после във физическия, където стават големи или малки отклонявания. Обаче отклоняването на тези линии не показва, че теченията, които са ги създавали, не са успоредни; ако отречем тяхната успоредност, отричаме и разумността им – това е невъзможно, разумността е първата сила, с която Природата работи, но въпреки това отклоняването е неизбежен процес на физическия свят. Срещате човек с правилни линии на лицето, на ръцете, с благороден характер, но опитайте се да се докоснете до нещо, което е свързано с неговия личен живот, да видите как ще се отклони от разумността, която е работила върху него; ако е поет, учен, философ и се опитате да докоснете някой пасаж от съчиненията му, той веднага ще се нахвърли върху вас, ще каже, че нямате право да пипате работите му, макар че при друг случай и той може да постъпи по същия начин. Това показва колко трябва да работи човек върху себе си, за да не се поддава на опитите на силите във физическия свят да го отклоняват от правия път.

Като говорим за хиромантията като наука, имаме предвид бъдещото ѝ развитие. Трябва да се явят хора, които оби-

чат тази наука, да правят точни математически изчисления, да поставят хиромантията на почетно място, като абсолютна наука; тогава тя ще има практическо приложение в училищата, в семействата при възпитанието и самовъзпитанието – учителят ще погледне ръката на ученика и ще разбере в какво материално положение се намира, какви наследствени черти носи в себе си. Ако някой иска да влезе в съдружие, пак чрез хиромантията ще разбере трябва ли да се свързва с някого, или не. Който си служи с хиромантията, никога не се лъже; който не я разбира, много грешки прави.

Сега ще се отклоня от хиромантията. Представете си, че имате числа или букви, повдигнати в различни степени. Например имате числото 2, 22, 23, 24, или A , A^2 , A^3 , A^4 ; буквата A представя човек с един морал, A^2 – с два морала, A^3 – с три морала, A^4 – с четири морала. Ако имате отношения с A , никога няма да се излъжете, той си служи с една мярка, която прилага еднакво и към себе си, и към ближния си; човекът A^2 непременно ще ви излъже, понеже си служи с две различни мерки в отношенията си, но все пак можете да хванете лъжата му, понеже се движи в плоскост; човекът A^3 мъчно можете да го хванете – щом разбере, че сте го познали, ще избяга в гората; онзи пък, който си служи с четири мерки – A^4 , ще хвъркне във въздуха.

Според езика на математиката степените на числата означават измеренията: ако числото е в първа степен, означава точка; ако е във втора степен, означава права линия, която подразбира движение на войската напред и назад; число в трета степен подразбира трите измерения в геометрията, т.е. движение освен по права линия, още нагоре и надолу, във въздуха и във водата; четвъртата степен подразбира четири измерения, т.е. движение във всички посоки. Степените вървят до безкрайност, измеренията също са безкрайни – в това отношение степените и измеренията са части на едно Велико цяло. Праведният съзнава, че всичко, което притежава, е част на Великото цяло и му се подчинява; който не се подчинява на Великото цяло, изпада в отрицателните течения на живота. И тъй, когато иска да решава задачите си пра-

вилно, човек трябва да започне от правата линия като мярка на нещата. Колкото повече степените се увеличават, толкова по-големи са противоречията му и за да се справи с тях, той трябва да си служи с разумните сили, които действат по прави линии. Коя линия на ръката се явила първа – линията на живота; след нея се явила линията на сърцето, а най-после – линията на ума. Ако означим линията на живота с A , на сърцето – с A^2 , а на ума – с A^3 , имаме трите измерения. За да бъде човек добър, за да се развива правилно, трябва да живее не само в три, но в много измерения, да разполага с много начини за изпълнение на Божията воля; не само един път води към планината, много пътища има и разумният човек намира много пътеки, които могат да го заведат на планината – даже и с аероплан може да се изкачи.

Като е дошъл на Земята, човек трябва да търси път не само за физическото си изкачване по планини и високи върхове, но и за духовното си повдигане, затова трябва да избира съответни методи за работа върху себе си. Ако се обезсърчи, трябва да знае как да си помогне. Лесно се обезсърчава човек, когато попадне в Астралния свят; понеже той представлява водно състояние на чувствата, човек лесно се въодушевява и лесно се обезсърчава: докато не се е натъкнал на някаква мъчнотия, той предприема много работи, но щом дойде мъчнотията, отказва се от всичко, което е намислил да прави. Като разбира своята неустойчивост, човек се задълбочава и вижда, че има скрити сили в себе си, чрез които може да се изправи, да измени характера си. Щом види и се възхити от доброто и благородното в другите, човек трябва да бъде готов да прояви същото.

Ще кажете, че не искате да страдате; вярно е, че добрият и благородният човек страдат повече, но който иска да благува, трябва да приеме и страданията. Радостите и скърбите в живота се сменят; без радости и скърби Животът не може да се прояви – те са две естествени посоки на движение, но за да придобие нещо, човек трябва да се стреми повече към възходящите, положителните посоки. Ако всеки ден човек не придава по нещо към живота си, той ще се превърне в точка.

C D E

A ————— B

Представете си, че съществото А иска да отиде до съществото В по права линия; на другия ден обаче не отива при В, но съкращава пътя си и отива при Е, на третия ден – при Д, на четвъртия – при С и т.н. Защо съкращава пътя на своята права линия? По две причини: или се е разболял и не може да върви дълго, или е изгубил интереса си към живота. Изгуби ли интереса си към живота, към хората, човек се превръща в точка, в неизмътено яйце; следователно чуete ли, че някой пита хората: „Знаеш ли кой съм аз?“, ще му отговорите: „Ти си едно неизмътено яйце“.

Кажи си: „Аз съм човек, който иска да работи“; това значи: ти си човек, който се движи по правата АВ и има определена работа, която трябва да свърши. Тръгнал си на училище да се учиш, да придобиеш знания; питам готов ли си да извървиш този път. – „Готов съм.“ Значи правата АВ представя дългия път, който човешката душа трябва да мине. В пътя на своето движение среща препятствия, които се дължат на гъстата материя – намира се в положението на остров сред вода, какво ще прави? Ще измени посоката на своето движение в плоскост и ще образува квадрат, в който всички страни са равни, но две по две срещуположните са успоредни – тази успоредност говори за разумността, която разрешава мъчнотиите, затова казваме, че квадратът разрешава всички въпроси. Срещнете ли квадрати по линиите на ръката, ще знаете, че те представят спирачки.

Като разглеждате ръката на човека, освен квадрати ще видите още триъгълници и кръгове. Като ги изучавате, ще обръщате внимание на местата, където се намират – например ако квадратът се намира на Юпитер, предпазва човека от нещастия; за да се образува този квадрат, върху човека са действали висши разумни сили. Ако вместо квадрат има триъгълник, този човек притежава особена способност или дарба; ако има кръст, очакват го страдания. Кръстът показва диагоналите в живота – страните на квадрата са изчезнали, останали са само диагоналите.

Линиите на човешката ръка са резултат на сили, на течения, които работят в Природата; човек неизбежно попада под влиянието на тези течения и понякога съжалява, понякога се радва – зависи под влиянието на какви сили е попаднал. Понякога човек се разкайва и за доброто, и за злото, което е направил, и след това започва да разправя на хората какво е извършил. Направи ли някакво добро, разумно дело, човек трябва да мълчи; Доброто има отношение към Космоса и следователно радвай се, че си изгълнил Божиата воля, че служиш на Господа. Линиите на ръката на духовния човек имат определена дължина, те представляват ирационални числа, което показва, че животът продължава и зад физическия свят. Дробните числа, които се получават при измерване на линиите на ръцете, показват докъде е достигнал всеки човек по отношение на разумността.

Колкото и да се говори върху хиромантията, човек сам трябва да работи, да проверява знанието, което има, за да не се отегчи от него – в такъв случай по-добре е да знае малко, но да се радва на знанието си, отколкото много да знае и да се отегчава. Затова той трябва да свързва знанията си по всички окултни науки в едно цяло. Ще знаете, че всички линии на ръката и на лицето оказват влияние върху мозъчните центрове. Работете върху всички центрове, да ги развивате правилно, иначе може да изпаднете в добри и лоши настроения, от които не можете да се ползвате; настроенията са временни състояния, които имат отношение към животинския свят, и за да излезе от него, човек трябва да работи съзнателно, всеки ден да прибавя по нещо ново към своето знание – новото внася подтик, импулс в живота, то въвежда човека в Божествения свят, във Вечния живот. Още със ставането от сън внесете поне една малка Божествена мисъл в ума си и поне едно малко Божествено чувство в сърцето си, за да осмислите своя живот. Обаче в желанието си да постигне нещо голямо, велико, човек пропуска малките неща, които всъщност ще го ползват най-много.

Един ден султан Махмуд¹ тръгнал с великия везир на разходка из Цариград, за да види как живеят поданиците му; за тази цел той се дегизирал, никой да не го познае. Понеже

трябвало да минат на другия бряг на реката, те взели една лодка. Лодкарят бил умен човек и веднага познал с кого си има работа. По пътя султанът го запитал:

– Твоя ли е лодката?

– Моя е, купих я в деня, когато султан Махмуд зае престола.

– Доволен ли си от работата си?

– Откакто султан Махмуд дойде, работата ми върви добре.

Това харесало на султана. Като стигнали на другия бряг на реката, той казал едно мъдро изречение на лодкаря: „Казанът има седем халки. Като се намериш в мъчнотия, хвани едната халка и мъчнотията ще се разреши“. След това извадил една златна монета, за да плати на лодкаря, но последният казал: „Не искам пари, но моля да ми напишете за спомен изречението, което ми казахте, много ми хареса“. Султанът извадил един голям ферман от джоба си, написал изречението и се подписал: *Махмуд*. Като взел фермана в ръката си, лодкарят дошъл до една велика идея, за реализирането на която му било нужно съдействието на другарите му лодкари. На другия ден той ги извикал и им казал: „Много дълго страдахме с нашия занаят, време е вече да подобрим живота си. Съберете помежду си 400 лири: двеста са ми нужни да си направя дрехи за велик везир, а останалите двеста ще дам на някой добър писар, за да напише заповед за уволняване на досегашния везир. Отдолу ще сложа подписа на султана, който ми е даден от самия него“. Лодкарите изпълнили желанието на другаря си, понеже знаели, че е умен и добър човек.

Като взел заповедта в ръцете си, лодкарят отишъл в джамията, където великият везир се молел, тихо се приближил до него, хванал го за рамото и му казал: „Ето, по желанието на великия султан Махмуд, аз, новият везир, те арестувам“; сложил го след това в затвора и започнал да управлява. Първата му работа била да смени всички по-главни чиновници със своите другари лодкари; понеже опитали неправдите на дотогавашните чиновници върху гърба си, те проявили голяма справедливост и добросъвестност в работата си. В про-

дължение на три месеца новият везир изчистил страната от крадци и разбойници, от рушветчии, благодарение на което всички поданици заживели спокойно, сигурни за своя живот и имот.

В това време старият везир намислил да пише писмо на султана, да го попита защо не си спомни за него, да го освободи от затвора; той завършил писмото си с думите: „Ако има наказание, няма ли прошка?“. Султанът се почудил кой е вкарал в затвор везира и веднага заповядал да го освободят и доведат при него – едва сега той разбрал, че има нов везир. След това извикал новия везир, за да разбере от него как е станала тази работа. Новият везир се явил пред султана, облечен в униформата на велик везир, и казал: „Ето Вашият подпис, който ме постави на това място“. Султанът му казал: „Абе, синко, аз ти казах да хванеш едната халка на казана, а ти хвана седемте; но понеже управляваш справедливо и всички поданици са доволни от тебе, ще си останеш на поста“.

Сега и на вас казвам: бъдете смели и хванете едната халка на казана, без да поставяте стария везир в затвора. Смелостта е добра черта, бъдете смели и решителни да управлявате царството си по-добре от стария везир, който се подкупва с пари. Лодкарят представя човека на Новото, а везирът – стария, страхливия човек, който след големи страдания се осмели да пише писмо на султана и да го запита: „Ако има наказание, няма ли прошка?“.

Докато живее със старото, човек всякога ще лежи в затвора; в който ден приеме Новото, той излиза навън, сам се назначава, сам взима висок пост и започва да управлява в името на великата Правда, за да възстанови ред и порядък в държавата, да я очисти от всички вредни елементи, които живеят с подкупи на гърба на добрите и трудещи се хора. Правдата трябва да възтържествува и всички хора, които са се мъчили и страдали, трябва да излязат навън, да приложат наученото, да заживеят братски помежду си и да внесат свободата в света.

Само светлият път на Мъдростта води към Истината.

НАУЧНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ

Седма лекция,
23 октомври 1927 г.

НАУЧНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ

Само светлият път на Мъдростта води към Истината.

Размишление.

Четоха се свободните теми. Чете се резюме на миналата лекция.

Днес всички хора се стремят към знание, всеки иска да стане учен; добро е това желание, но се изискват работа, наблюдения, измервания. Като срещнете някой добър, благороден човек, наблюдавайте проявите му. Ако имате възможност, измерете дължината на ръката му от рамото надолу до пръстите; после измерете ръката му на части: от рамото до лакътя, от лакътя до китката, а най-после и от китката до края на пръстите; после измерете горната и долната част на китката поотделно. Изобщо, добре е да имате метър, с който да измервате дължината на ръката на добри и благородни хора, както и на груби, ниски натури, за да имате представа за противоположностите в живота. Като правите своите измервания и наблюдения точно, ще дойдете до истинските мерки, които Природата е определила.

Не е случайно дадена дължината на ръката на добрия и на лошия човек. Нормалната височина на човека е 1.65 м, на тази височина отговаря определена дължина на ръката; по-горе и по-долу от тази мярка заедно с човешкия ръст се изменя и мярката на ръката. Все пак трябва да се знае какво е отношението между ръста и дължината на ръката, важно е да знаете и нормалната височина на човека; що се отнася до отклоненията, това е предмет на подробни изучавания. Като изучавате тези неща, вие се домогвате до ценни данни по отношение на човешкия характер – всяка промяна в ръста, в дължината на ръцете оказва влияние и върху характера.

Добре е човек да изучава окултните науки, но трябва да бъде готов за тях. За да не изпада в погрешки, нужно е да развива наблюдателност, точност, безстрашие, да мери вярно, а после да си служи с външни пособия; той трябва да схваща нещата правилно и каквото му се открие, да не се страхува. Човек не може да бъде астролог, френолог, хиромантик, ако не е чувствителен; много неща познава по линиите, по центровете, по влиянието на планетите, но много неща му се откриват при съприкосновението с даден човек – достатъчно е да пипне ръката му и ако е чувствителен, да каже много неща: сухата и слаба ръка с дълги пръсти говори едно, а влажната и пълна ръка с къси пръсти говори друго. Виждате, че някоя врачка нарежда боб или карти в различни системи и гадае по тях, но тя има и друго виждане – вътрешно; външните фигури служат само като външен повод да се съсредоточи човек, да концентрира мисълта си към известен център, откъдето идат теченията, и свърже ли се с този център, може да предсказва. Като се упражнява в това направление, човек развива своето вътрешно виждане.

Доказано е, че линиите на ръката се обуславят от мозъчните центрове. Ако пипнете ръката на човек, в когото тези центрове са добре развити, ще усетите особена мека, приятна топлина. Като се вгледате в линиите на ръката, ще видите, че от някои излиза светлина; такава светлина излиза и от някои мозъчни центрове, които са добре развити. Например ако центърът на съвестта е добре развит в човека, оттам излиза бяла приятна светлина. Има случаи, когато от един център излиза светлина, а друг е свършено тъмен. Човек може да бъде крайно съвестен, справедлив, а да не е развил религиозното чувство – Любов към Бога; този център се намира на горната част на главата и щом не е развит, никаква светлина не излиза оттам. Широчината на ръката се определя от широчината на мозъка, а дължината ѝ – от дължината на мозъка; по широчината на ръката се познава още здрав ли ще бъде човек, или не. Приятно е да хванете ръка, на която линиите са живи – от тях блика живот и светлина, те са подобни на бистри планински изворчета, на долини,

обрасли със зеленина, изпъстрена с множество разнообразни цветя.

Работете върху себе си, но правете и външни научни изследвания, да придобиете знанието на хиромантика, на френолога и на физиогномиста; и тогава, като погледнете ръката, лицето, главата на човека, а после и цялото му тяло, да знаете какво представлява. Целият човек е жива книга, която трябва да изучавате. Ако линията на сърцето в ръката на някой човек е добре развита, казвате, че той има добро сърце; обаче ако главата му е тясна и отзад неоформена, въпреки добре развитата сърдечна линия той е горд и взискателен – каквото и да говори, той все ще каже нещо за своето високо произхождение. Къде е мястото на сърдечната линия в ръката знаете, но къде е тази линия на лицето? Тя се намира отчасти в устата и отчасти в очите. Къде е линията на ума в лицето – в носа и в челото, а линията на живота – в устата и в челюстите.

Всички хора могат да изучават хиромантията, френологията, физиогномията, но всички не могат да бъдат добри гадатели – нужни са вътрешно виждане, чувствителност, вярно схващане на нещата. Истинският гадател никога не бърза в заключенията си – ако види една линия на ръката, той не се произнася още, докато не намери същата линия на лицето и на главата. Всяка черта трябва да се среща на три места; няма ли я на трите места, не можете да кажете за човека нито добро, нито лошо. Като се е отклонил от правия път на живота, човек е изменил някои линии в себе си, поради което на главата си носи една добра черта, която в ръцете си вече е изопачил. Например срещате един човек с продълговато лице, с добре оформена глава, а с малка ръка и къси пръсти; срещате друг някой с дълга ръка, дълги пръсти, добре оформени, а главата не е много добре оформена, лицето е кръгло – това несъответствие говори за отклоненията, през които човек е минал.

Спрете вниманието си върху устните, върху челюстите на човека, да видите какво разнообразие съществува и тук: долната устна на някои хора е издадена напред, а горната е

навътре – това показва, че външни причини са оказали влияние върху чувствата му и са го направили пасивен; по отношение на чувствата той повече възприема, по-малко дава навън – на това се дължи голямата потенциална сила в него; колкото и да му говорите, той всичко ще възприеме, но почти нищо няма да приложи. Като противоположност на него се явява човекът с издадена горна челюст малко навън – той е крайно активен, човек с голяма инициатива, умът в него е добре развит. Умът упражнява влияние върху горната челюст, а волята – върху долната. Като работи върху умствените си способности, след време човек може да измени неправилностите на лицето, на главата, на ръката си, да създаде от себе си правилен тип във всяко отношение; ако не работи, той може да деформира линиите на лицето и на ръцете. Не е правилно челюстите да се издават навън, както в животните, в които умът е слабо развит. Обективният ум в животните е развит дотолкова, доколкото да си доставят храна; те крият в себе си повече магнетизъм, отколкото електричество, затова умът им е слабо развит.

Първата задача на ученика е да работи върху лицето си, да го оформи, да изправи отклоненията. Ако и двете челюсти са издадени навън, трябва да се изправят. Центърът на тежестта в човешкия мозък трябва да бъде пред ушите, а не зад тях; остане ли зад ушите, човек дълго време ще бъде лишен от религиозно чувство – докато центърът на тежестта на мозъка не дойде пред ушите, за никаква религия не може да се говори. В човешкия мозък има две плоскости – хоризонтална и отвесна, които са в постоянно движение; от наклона и направлението на тези живи плоскости една към друга зависят проявите на човека като чувствен или умствен тип. Ако при движението си тези плоскости отправят силите на ума в задната част на мозъка, човек се проявява повече като чувствен тип; ако силите на ума се отправят към горната част на мозъка, човек е повече религиозен, съвестен и справедлив; и най-после, ако силите на ума се отправят към предната част на мозъка, човек е интелигентен, наблюдате-

лен; когато силите на ума се отправят равномерно към всички посоки, имаме нормално развит човек.

Опасно е, когато силите на човешкия организъм се отправят към задната част на мозъка, където става голямо горене, което предизвиква омекване на мозъка – то е причина за неправилното действие на нервната система, всички нервни заболявания се дължат именно на възпаления, на сътресения в задната част на мозъка. Човек не трябва да се тревожи, да се гневи и възбужда; ако не можеш да разрешиш известен въпрос, ще го оставиш настрана. Човек носи, докато може да издържа; щом дойде до крайния предел, където не може повече да издържа, той казва: „Такава е Божията воля“. Докато можеш да издържаш, не казвай, че е такава Божията воля; щом не можеш да издържаш напрежения, кажи в себе си: „Такава е Божията воля“ – минеш ли този предел, без да си се смирил, сърцето ти може да се пръсне, да се скъса някоя вена, да стане разрыв. Ако не можеш да се смириш, отправи излишната енергия на сърцето към ума си и започни да мислиш – кажи си: „Не съм единственият в света, който страда – защо трябва да се обезсърчавам? Всички хора страдат и аз страдам“. Не само хората страдат, но и животните; много животни биха желали да сменят живота си с човешкия – колко по-високо стои човек от всички животни, защо трябва да се отчайва тогава?

Ако сте музикант, вземете инструмента си и тръгнете по света да свирите; ако сте художник, вземете четката и боите си и тръгнете по света да рисувате; ако сте лекар, започнете да изучавате някоя болест, да се специализирате – така ще изучавате хората и ще се калите в живота. Защо не вземете метър, книга и молив и не тръгнете по света да правите измервания на човешките глави? Не е лесна тази работа, но големи знания се придобиват, при това трябва да бъдете силни, да не се свързвате с енергиите в човека – има ръце, които дават, но има такива, които приличат на октопод – смучат. Достатъчно е да хванете ръката на човека, за да познаете какви сили се крият в него. Има хора добри, магнетични, добре

разположени; като хванете ръката на такъв човек, изпитвате приятност, защото той дава нещо от себе си. Който има обич към знанието, ще понесе всички мъчности и неприятности, но ще бъде възнаграден – много тайни ще му се разкрият; Природата е щедра към онези, които обичат знанието и го търсят.

Мнозина изучават хиромантията, френологията, но не могат да ги прилагат. Някои са слушали за тези науки, но не ги признават, защото мислят, че чрез тях се дохожда до някои общи положения; те не могат да проникват дълбоко, да открият специфичните черти на човека, но ако им кажете всичко, което са проявили от детство до зряла възраст, остават изненадани. Човек вярва главно в това, което се отнася лично до него, което засяга неговия живот – тогава той казва, че окултните науки са положителни и може да се разчита на тях. Много недъзи има сегашното поколение, наследени и лични, но има начини за изправянето им.

Окултните науки отварят очите на хората. Съдят някой човек за кражба, викат свидетели да се произнесат той ли е крадецът – и пак могат да се заблудят; достатъчно е да погледнат на ръката, на лицето и на главата му, за да видят има ли знака на кражбата, или не – в един момент те могат да се произнесат крадец ли е даден човек, или не. Който краде, той носи тази слабост от далечното минало, когато кражбата се е развивала специално, като добродетел – такъв е бил моралът в миналото, а днес кражбата строго се преследва. Това показва, че хората още не живеят в абсолютния морал, защото и днес има прояви, които се считат за добродетели, а в бъдеще ще минават за пороци и слабости. Като пази равновесие между силите на своя организъм, човек постепенно дохожда до онзи абсолютен, органически морал, който съществува в Разумната природа.

Какво трябва да правите, за да запазите равновесието на своите сили? Вечер, преди да си легнете, прекарайте всички мисли, чувства и образи, които са минали през ума и сърцето ви; тези, които намирате, че са противоречиви и внасят смущение във вас, сложете настрана – оставите ли ги в себе си,

те ще внесат известни наслоявания, които ще предизвикат подпушване на чувствата, в резултат на което се явяват различни болезнени състояния. Като направите тази равностойка, вие се примирявате със себе си, успокоявате се и заспите здрав, спокоен сън. Ликвидирате ли веднъж със старите си сметки, повече не ги допускате в ума си. Постъпвате ли вечер по този начин, сутрин ще бъдете бодри, радостни, като че сега се раждате и започвате нов живот.

Така ли живеят сегашните хора? Малко от тях са примирени със себе си и с ближните си, повечето са обидени едни от други, не се поздравяват, не могат да се търпят; само като си помислят, че еди-кой си ги е обидил, те казват: „Никога няма да простя на този човек за обидата, която ми нанесе“. Прав си, обидил те е този човек, но какво печелиш, ако не му простиш – не само че нищо не печелиш, но пакостиш на себе си. Вярно е, че човек не може да дружи с всички хора, да обича всички еднакво, но все пак има начин да превърне енергиите и на най-нехармонично настроения човек – как ще стане това? Като прекара неговите енергии през други хора, които си хармонизират с него. Забелязано е, че ако този, когото не понасяте около себе си, влезе в обществото на вашите приятели, той ви става ако не приятен, поне търпим – това показва, че едни за други хората представляват среда, през която енергиите се хармонизират. Има случаи, когато въпреки голямото разположение на някого към вас – държи се любезно, услужливо, вие го избягвате; в друг случай търсите някой, който не е любезен и внимателен към вас, приятно ви е неговото присъствие. Коя е причината за добрите и за неприязнените отношения към хората? Понякога причината е външна и видима, а понякога – вътрешна, неизвестна.

Един гражданин отишъл на гости в едно село във Варненско по работа. Домакинят го посрещнал любезно, угостил го добре и приятелски разговаряли. По едно време домакинята, красива жена, влязла в стаята при мъжа си, ръкувала се с госта, който я погледнал набързо и пак продължил разговора със селянина. Недоволен от госта, който се осмелил да

погледне жена му, селянинът взел една тояга и се нахвърлил върху него; гостът скочил от мястото си, затичал се към вратата и едва се спасил от разярения мъж, не можейки да си обясни защо го приели толкова любезно, а накрая го изпъдили с тояга. Селянинът обичал жена си и я ревнувал от всеки чужд поглед; неговата любов има свойството да предизвиква вкисване – вкисне ли се веднъж, човек не може да бъде господар на себе си.

Много случаи има в живота, които предизвикват вкисване. Представете си, че някой е завършил два факултета, способен е, но го назначават за заместник-началник в едно министерство, където началникът му не е образован, нито много способен. Ученият, способният, даровитият трябва да се подчинява на по-долен от себе си – той се вкисва, сърди се, недоволен е от положението си.

В един дом се раждат две момчета: по-големия наричат „бате“, но той е посредствен, с по-ниска култура от малкия, по естество е груб, невнимателен, лош; малкият е с по-висока култура, по природа мек, учтив, добър. Големият брат като „бате“ се налага на малкия, бие го, иска да го подчини. Отначало малкият е недоволен от положението си – не може да търпи брат си, по-некултурен и по-груб, да го бие; но като мисли върху положението си, намира начин как да го смекчи – той не му се сърди, а отива при него, гали го, приказва му спокойно, докато един ден големият брат отстъпва, виждайки, че малкият брат има право да бъде на еднакви начала с него – и изменя отношението си. Малкият брат се смирява, а големият отстъпва пред неговото смирение. Това става в семействата, но същото става и вън, между чужди хора. Ако се намерите в положението на малкия брат, не трябва ли и вие да се смирите? Щом се смирите, отношенията ще се подобрят. Търпение се иска от всички хора, за да разрешат задачите си правилно.

Пазете равновесието на силите си, за да не излезете от релсите на своя живот, защото след това трябва да употребите големи усилия, за да се върнете в първото си положение и да набавите изгубената енергия. Колкото и да ви обиждат,

бъдете като патиците, по перата на които водата се хлъзга, без да ги намокри – нека и обидите да се сипят върху вас, без да ви засягат, без да намокрят крилцата ви. Вземете пример от великите хора – през какви обиди и хули са минали те, без да нарушат своето равновесие, без да изменят своя живот; дълго време след смъртта им се явяват хора, които ги разбират и възстановяват тяхното име, честта и достойнството им. Ще каже някой, че нарушили разположението му – има ли нещо лошо в това? Вие сте учен човек, не се поддавайте на външните условия, а се спрете и започнете да мислите коя е причината за неразположението ви, външна или вътрешна: ако е някое същество, питайте го какво иска, откъде е дошло и ако има нужда от вас, помогнете му; ако не се нуждае от вашата помощ, поговорете с него и го помолете да излезе вън. Ако доброто ви разположение се е сменило със скръб, направете следното: или помогнете на съществото във вас, което скърби, или му кажете строго, че нямате време да се занимавате с него и му отворете вратата да излезе вън.

Мнозина мислят, че трябва да се отнасят със страданията си меко, да ги гладят; ако много гладите страданията си, те ще ви ухапят. Не прави ли същото и котката? Започнете да гладите котката по козината и вижте какво ще направи – в първо време изпитва приятност от гладенето, но колкото повече я гладите, тя започва да се дразни и се обръща да хапе; от гладенето върху козината се образува електричество, от което котката иска да се освободи. Тъй щото искате ли да имате добри отношения с хората, нито ги хвалете, нито ги укорявайте; укоряването е по-тежко от хваленето, но и двете не се препоръчват. Стремете се към положителни постъпки в живота; що се отнася до отрицателното, няма защо да го учите – всички хора са минали през тази наука.

Разправят за една жена, че когато се карала със съседите си, ставала много красноречива, като ораторка, а когато била тиха и спокойна, езикът ѝ се преплитал, не можела да говори; щом се възбуждала и разгневяла, езикът ѝ се развързвал, тя можела да говори по два-три часа непрекъснато и всички се чудели как може да говори толкова много. Но и това е болезнено състояние. Човек трябва да бъде енергичен, но да не

се гневи; ако иска да направи някаква забележка на някого, ще я направи смело, с енергия, без да се гневи, без да внася отрова в организма си.

Един от древните философи се разхождал в гората и разсъждавал върху важен въпрос. Срещнал го разбойник и се готвел да го обере. Философът свалил дрехата си и се хвърлил върху разбойника, набил го добре и му казал: „Да помниш как се обира философ!“; след това наметнал дрехата си и продължил пътя си като че нищо не се случило. Това е характер. Не можете ли и вие да постъпвате по същия начин със своите мъчнотии? Натъкнете ли се на една мъчнотия, хвърлете дрехата си и започнете да я налагате; като я обезсилите, метнете дрехата на гърба си, вземете книгата си в ръка и като философа продължете пътя си, размишлявайки върху важните въпроси. Характер трябва да има човек!

Материалният живот, в който се движите, носи условия за създаване на характери; именно тук вие ще срещнете своя противник, своя неприятел, който ще ви разтърси, и в борбата си с него ще се калите, ще създадете характер. Справедлив е вашият неприятел, той е изпратен от Разумния свят, за да предизвика мисълта ви, да ви застави да мислите; вие ще се калите в борбата си с него и след време ще станете герой. Но каквото и да ви говори той, не трябва да се обиждате, а извадете благото, което се крие в думите му; постъпвате ли по този начин, след време ще станете приятели.

Помнете: мъчнотиите, през които минавате, са вашите неприятели, с които в даден случай не си хармонизирате; след време ще се хармонизирате с тях и те ще станат ваши приятели. Мъчнотиите са живи разумни сили, с които можете да разговаряте; като знаят това, проповедниците говорят на грешниците с цел да им въздействат – те слушат да им се говори за доброто, докато един ден решат да изменят живота си. И държавниците прилагат същия закон към своите неприятели, за да ги превърнат в приятели. Христос казва: „Направете си приятели от неправдата“.

Изучавайте себе си, своите състояния и ги възпитавайте; говорете им като на разумни същества, да разберат, че има

един, който стои по-високо от тях. Ако човек не стане господар на своите състояния и не може да им въздейства, той не може да се нарече силен. Като работите върху себе си, вие ще дойдете до положение да отделяте чуждото, външното влияние и да се справяте с мъчнотиите си. Щом искате да се възпитавате, можете да прилагате различни методи, но справедливи трябва да бъдете – не сте ли справедливи, педагогиката ви пропада; докато постъпвате справедливо, съществата във вас ще ви слушат, но измените ли на справедливостта, никакви методи не могат да им въздействат. При това обещавете ли им нещо, непременно ще го изпълните – само при това положение ще бъдете свободни от мрачни и тъмни мисли и настроения.

Ще кажете, че къща без дим не може; къща без дим не може, но само при големи ветрове и бури, а при тих вятър, при нормални условия горенето става пълно и въздухът е чист и приятен. Спазвайте правилата за живота, за да преодолявате съпротивленията на гъстата материя, в която живеете. Ще каже някой, че при днешните условия на живота човек трябва да се огъва; как ще се огъва – като скорпион между два огъня или като змия в мравуняк? Такова огъване не се позволява, в него няма никаква философия. Под думата *огъване* в широк смисъл разбираме прилагане на разумността; прилагайте разумността навсякъде в живота си, за да се справяте с мъчнотиите и противоречията си.

Само светлият път на Мъдростта води към Истината.

СЪОТВЕТСТВИЕ НА ВЕЛИЧИНИТЕ

Осма лекция,
30 октомври 1927 г.

СЪОТВЕТСТВИЕ НА ВЕЛИЧИНИТЕ

Само светлият път на Мъдростта води към Истината.

Размишление.

Като измервате височината на тялото, гръдната обиколка, врата, дължината на ръката, както и отделните ѝ части – дължината от рамото до лакътя, от лакътя до китката и самата китка, виждате, че между всички величини съществува известно съотношение. По дължината на ръцете, по тяхната форма съдите още и за условията, при които те са създадени преди хиляди години. Като измервате гръдния кош на различни хора, виждате, че в различни времена и епохи са съществували различни условия – благоприятни или неблагоприятни, за създаването му. Различните системи в човека – дихателна, стомашна, нервна, са били създадени при различни условия и времена под влиянието на различни планети; същото може да се каже и за удовете на тялото – например ръцете се намират под влиянието на Близнаци и Меркурий, краката се намират под влиянието на Юпитер и Риби, дробовете – под влиянието на Рак, главата – под влиянието на Овен.

Като ученици, вие трябва да правите измервания, да се домогнете до известни практически данни, от които да се ползвате в живота си – така можете да се освободите от някои лоши наследствени черти или поне да се предпазвате от тях. Забелязано е, че силите или теченията, под влиянието на които човек се намира днес, след 22 години се повтарят – това е закон в Природата; като знаете това, вие можете чрез усилена работа върху себе си да избегнете някои събития и явления. Това е от значение особено когато се говори за лошо наследство. Има повторения в Природата, но не в абсолютно същата форма и сила; по същество повторението

е еднакво, но по форма и сила има известна разлика – значи във възможностите на човека е да усили доброто и да намали слабостите си.

Човек желае много неща – да стане гений, велик човек, но затова са нужни условия, специално стечение на обстоятелствата. За да се яви един музикален гений в света, нужна е първо среда, която да го създаде; после, трябва да дойдат двама учители – отвътре и отвън, за да му дадат подтик и методи за работа. Вътрешният учител може да бъде бащата или майката, които ще го импулсират към музиката; външният учител ще му даде технически методи и начини, за да я приложи. Каквото е нужно за музикалния гений, същото се отнася и до всеки друг гений, както и за всеки талант; при това, когато работи върху своите дарби и способности, човек трябва да спазва едно правило: да не внася своята личност, своята амбиция. Ако личността на някой писател или поет е силно развита, мислите му се нареждат по особен начин – това обяснява защо някои критици са безпощадни към известни писатели, а към други са меки, снизходителни; личният елемент, внесен в поезията или в прозата, дразни читателите, особено критиците. Следователно, който пише, трябва да си служи с общ, принципен език; това се постига чрез усилена работа върху себе си.

Следователно човек трябва да познава себе си, да знае какви числа, т.е. какви сили, действат върху него. Например ако вземете отношението между отделните части на ръката 35:27:19, т.е. дължината от рамото до лакътя, от лакътя до китката и дължината на китката, виждате една несъразмерност, която води към разочарования. Който има тези числа на ръката си, започва добре своите работи, но като дойде към средата или края, става нещо особено – той не дохожда до никакви резултати и накрая работата се разваля. Това се дължи на числото 35, което действа на физическия свят. Числото 35 дава сбор $3+5=8$ – то е пасивно число; но числото 27, сумата на което е 9, е активно число, поради което уравновесява силите на числото 35. Дължината на китката – 19 см, показва, че и лицето на този човек е дълго. Дългото лице

обикновено изразходва повече енергия, отколкото придобива – такива хора са припрени, самообладанието им е слабо, те трябва да правят големи усилия, за да се владеят; от тях се иска въздържание, за да уравновесяват органическите сили, които работят в тялото им. Като работи съзнателно върху себе си, човек дохожда до познаване на вътрешните си сили, както и на външните сили, които правят времето добро или лошо, благоприятно или неблагоприятно; той изучава средата, в която живее, условията, които му съдействат или противодействат и т.н. – само по този начин той разбира своите състояния и лесно се справя с тях, иначе изпада в различни състояния (тъжни или весели), без да знае причините им, поради което се гневи или сърди на обкръжаващите и в края на краищата вместо да си помогне, да се освободи от тежкото състояние, той го влошава. Човек трябва да бъде пластичен – това значи да познава силите, които действат вън и вътре в него, че като започнат да го атакуват, да се връщат назад, без да го засегнат; колкото и пъти да падне на земята, веднага да се изправи на краката си неповреден.

Новите времена изискват издръжливи, устойчиви, здрави хора. Хората стават по-чувствителни, дарбите и способностите им се развиват повече, амбицията им за постижения расте, но външните условия са ограничени, не дават простор да се развиваш. Какво трябва да правите при това положение? Човек трябва да дойде до съзнанието, че не живее само за настоящето, но и за бъдещето – днес той приготвя условия за бъдещите поколения; ако мислите, че живеете само за настоящето, вие се движите в тесен кръг на съзнанието си. Това, което искате да постигнете днес, ще го постигнете утре; ако днес не се проявите, утре ще се проявите – бъдещите условия носят по-големи възможности от днешните, но затова се иска работа, да се приготвите за новите условия. Като работите днес, ще се ползвате от благата на бъдещето.

Мнозина искат да знаят нормалните данни за дължината на лицето, за широчината на врата, за дължината на ръката и т.н.; мъчно може да се дадат нормалните мерки, защото те са в зависимост от ръста. Дължината на лицето може да бъде 17,

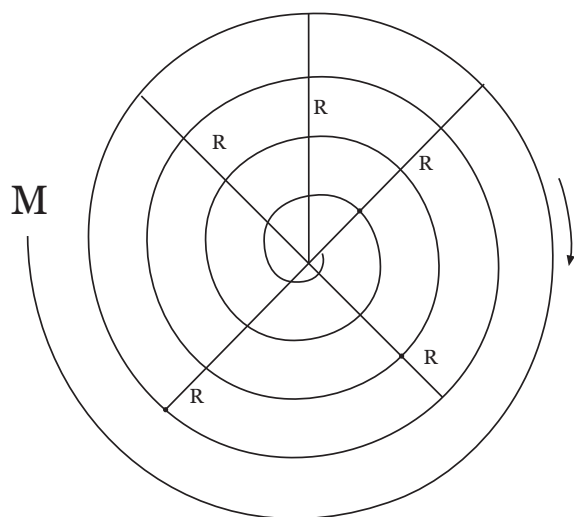
17.5, 18, 18.5, 19, 19.5, 20 см, но това зависи от другите величини. Ако лицето е много дълго, а ръстът е малък, в този човек има някакво несъответствие, в резултат на което се явява известна аномалия; и обратното не е нормално – голям ръст, късо лице. Ако вратът е много широк, от 35 см нагоре, до 41-42 см, този човек е изложен на апоплексия; той трябва да направи нещо, за да намали дебелината на врата си: ще пости ли, диетата ли ще пази, не е важно – вратът трябва да стане по-тънък. Вратът на човек, който има височина 165 см, трябва да бъде най-много 35 см широк; ако се намали широчината и стигне до 29-30 см, той е изложен на друга опасност и трябва да се храни по-добре, да увеличи дебелината на врата си. Който може да увеличи или намали широчината на врата си, той може да се лекува. Ако дебелината на врата и на ръката на някой човек постепенно намаляват, той е изложен на опасност да заболее от някаква гръдна болест. Помнете: преди да сте се разболели, вие можете сами да си помогнете, да предотвратите известни състояния, които ви очакват; за тази цел си правете измервания, за да определите диагнозата си, докато сте още здрави. Няма по-добър практически метод за определяне диагнозата на здравия човек от измерването и наблюдението първо върху себе си, а после и върху близките. Следете какви промени стават с ноктите ви – по тяхното състояние може да се определи какви болести ви очакват даже след 20 години и ако те са наследствени, можете да се справите с тях по естествен, разумен начин; вземете ли предварително мерки, като дойдете до болестта, която ви дебне, ще минете известни страдания, но лесно ще изплувате над тях. Окултните науки показват на човека какво може да го сполети, но същевременно те му посочват и методи за справяне с мъчнотиите и изпитанията, които го очакват.

Като ученици на Живота, вие трябва сами да си помагате; каквато и болест или каквото и неразположение да ви нападне, първо трябва сами да си помогнете и ако нямате резултат, тогава потърсете външна помощ. Някой се простудил слабо и търси човек, на когото да се оплаче – това е стар метод; направете опит сами да си помогнете. Ако постоянно

се оплаквате, вие ще станете отегчителни на хората. Боли ви зъб, тичате при лекар; и това е добре, но потърсете причината на заболяването – тя е духовна. Зъбоболът се дължи на нарушаване закона на Любовта; това нарушаване може да е станало в далечното минало, а днес да изпитвате последиците му. Първоначално нарушаването на закона се е отразило върху ума, изопачило е мислите; после е слязло в чувствата, а оттам – във физическия свят, където се е отразило дисхармонично на зъбите. Значи човек може да си помогне по духовен начин, да въздейства на ума и на сърцето си, да изправи отношенията си към Любовта. Щом се развалят зъбите, човек не яде сладко, храносмилането не става правилно, а оттам и здравето му се разстройва. Без зъби няма здраве. Без Любов няма Живот. Това означава, че между яденето и Любовта има известно съотношение. Ние говорим за Любовта, която носи Живот и подтиква човека към придобиване на знание; знанието, науката се дължат на Любовта.

Докато не обича нещо или докато не обича някого, човек не може да учи – за да се прояви, той трябва да обича някого; в това отношение животът не е нищо друго, освен подтик, Любов, стремеж на висшето съзнание да се прояви навън. Има една основна идея във всички живи същества, която им дава тласък да живеят, да се проявяват, да се развиват; тази основна идея е центърът на Живота, който се представя като център на една спирала (Фиг. 1). Чувствата се движат около основната идея по спиралата към точка М, а мислите – по радиусите; значи мислите се движат по права линия, а чувствата – по крива.

Мислите и чувствата на човека се пресичат в известни точки, наречени възли. Като дойде до един от тези възли, човек може да спре, да направи изчисления, да види какво е отношението между неговите мисли и чувства – съществува ли между тях хармония, или не; ако между тях няма хармония, волята постепенно отслабва. Ако умът и сърцето са силни, и волята е силна – тя върви по мъжка линия, значи е синът на ума и на сърцето. Когато волята на човека е силна, синът управлява; щом отслабне волята, дъщерята управлява.

Фиг. 1

По закона на прераждането човек се ражда ту с по-силна, ту с по-слаба воля, докато се уравнишат и се създаде среден тип човек – с уравновесен характер. В някои случаи силната воля е за предпочитане пред слабата, а в някои – обратното. Следователно човек не трябва да дава предимство на волята си, но на разумността. Има опасност силната воля да се превърне в упоритост, а слабата – в мекушавост, затова именно казваме, че човек трябва да прояви разумната си воля, която дава представа за среден или нормално проявен тип, в когото силите на ума, на сърцето и на волята са напълно уравновесени и хармонизирани.

Като дойдем до човешката воля, виждаме различни прояви. Срещате един генерал или началник на учреждение, на които всички се подчиняват; на генерала се подчинява цяла армия, а на началника – всички чиновници и служещи в учреждението. Всички се произнасят за тях, че са строги, волеви хора, но достатъчно е да се яви пред тях любимата им дъщеря, за да отстъпят веднага. Това е естествено положение – в любимата дъщеря бащата вижда реализиран своя идеал. Може

ли той да се бори с идеала си, със самия себе си – не може. Затова дъщерята може да повдигне баща си, но може и да го понижи – ако е разумна, тя знае какво може да иска от баща си, без да го понижи; ако е неразумна, тя ще иска от него да задоволи всичките ѝ желания и, без да съзнава, ще го понижи – той ще отстъпва пред всяко нейно желание, разумно или неразумно, и в скоро време ще се обезличи като човек.

Много неща могат да повдигнат или да понижат човека. Представете си, че в ума на някого влезе една мощна, разумна идея, която може да се реализира – щом започне да работи за реализирането ѝ, тя го повдига; но ако в ума му влезе една неразумна идея, недостъпна за човешкия ум, която не може да се реализира, тя ще го понижи, ще го съсипе – започне ли да работи за реализирането ѝ, в скоро време той ще се съсипе и материално, и духовно. Например такава е идеята *perpetuum mobile*; тя не е неразумна, но днес не може да се приложи на физическия свят, тя е задача за бъдещето – тя е за Великите същества, които са разрешили вече своя живот. Математически тази идея е разрешима, но не от сегашния човешки ум – днес човешкият ум и човешкото сърце не могат да я обхванат, както не можете да вложите в ума си мисълта, че ще обичате целия свят – днес това е невъзможно, човешкото сърце не може да обхване целия свят. Как ще вложите в сърцето си желанието да станете виден човек, да ви познават всички хора на Земята и на Небето – сърцето ви не може да издържи на външния напор, което това желание предизвиква. Как ще реализирате желанието си да пораснете толкова, че да стигнете до Слънцето – за Земята такъв човешки ръст е невъзможен. Това са няколко идеи, мисли и желания от характера на идеята *perpetuum mobile*.

Съвременните хора вярват само в неща, които могат да се докажат, но има неща, които и без доказване са верни и дават известни резултати. Когато някой се оплаква от болки в зъбите, той търси някакво външно лекарство: компрес, гаргара със солена вода, йод и др., също така приема и вътрешни лекарства; как действат тези лекарства – той не се интересува, важно е да му помогнат. Има и психически на-

чини за лекуване, те се отнасят главно за съзнателния ученик, който не критикува, но прилага и се учи от придобитите резултати. Само за ученика давам следния начин за лекуване на зъби. Ако зъбоболът съвпадне с изпразването на Луната, нека вземе едно чукче, да сложи раницата на гърба си и ако денят е топъл, да тръгне към планината. Като види на пътя си камък, да спре там и да започне да удря с чукчето, докато откърти малки парченца; ще чука с чукчето и мислено ще си казва: „Както камъкът се кърти, така да се откърти болката на зъба ми!“. Същевременно нека брой, да види след колко удара болката ще мине; колкото по-съзнателно се отнася към опита, толкова по-бързо ще мине болката. Така той ще има възможност да направи екскурзия и да се излекува. Ще знаете, че този опит може да стане само лятно време и при изпразване на Луната. Ако ви боли зъб през друго време, ще прилагате други методи. Как ще си обясните лекуването на зъбобола по този начин? Чрез скритата потенциална енергия в камъка – чрез чукането човек се свързва с потенциалната сила на камъка, която лекува. Този опит се отнася само за ученика. Докато сам не направи опита и не получи резултат, нищо да не говори за него.

Има още много психически методи, чрез които човек може да лекува не само зъбобола, но и други, по-сериозни болести, ала затова се иска Вяра и съзнателно отнасяне към опитите. Съвременната медицина лекува с екстракти, извлечени от растителното и минералното царство, но тя е дошла и до нов начин на лекуване – чрез храната; той се състои в следното: чрез храната да се доставят на организма онези елементи, от които той се нуждае в даден случай.

На вас ви трябват два важни елемента за психическия ви живот, за правилното ви развитие; наричам ги *свещени правила в живота на ученика*. Първото правило: никога да не отнемаш на ближния си или на своя приятел времето, което не можеш да му дадеш. В това време приятелят ти е зает с важна работа, която решава съдбата му – не му отнемай времето; щом разбереш, че не е свободен, върни се и му помогни мислено, за да свърши добре работата си, и като се освободи,

той сам ще те извика да разговаряте.

Второто правило: никога не отказвай да направиш това, което можеш. От тебе искат да направиш една малка услуга – не отказвай, не мисли, че не можеш да я направиш. Откажеш ли под предлог, че не искаш, не можеш или нямаш време, ти се свързваш с един отрицателен закон в Природата и против тебе се опълчва верига от отрицателни сили, които след време ще развалят хубавите ти планове; те представляват подпочвена вода, която бавно, но сигурно разрушава основите на твоя живот и един ден ти ще се намериш пред голяма катастрофа – това подразбира българската поговорка: „Малкото камъче събаря колата“.

Като спазвате тези правила, ще се научите да зачитате правата на другите хора. Ще знаете, че идеите, с които хората се занимават, са свещени. Не питайте с какво се занимава този или онзи, какви мисли ги вълнуват – това е тяхна работа; от вас се изисква да минете край тях, без да ги смущавате с мисълта си. Ако учениците пазят тези правила в отношенията си, те ще се повдигнат в морално отношение, ще създадат помежду си благоприятна атмосфера – това е първото условие за създаване на добра обхода. Първото правило работи в дясното полукълбо, а второто – в лявото; затова когато видиш, че приятелят ти е зает, сложи десния си крак напред и бавно отстъпвай, а когато някой иска от тебе една малка услуга, сложи левия си крак напред и сигурно пристъпвай.

В първия случай ти си готов да покажеш зачитане на правото на своя приятел, а във втория си готов да дадеш нещо от себе си, да направиш малка услуга. Който е разбрал двете правила и ги прилага, той расте в духовно отношение от никого незабелязан и всеки ден притуря по малко към своите добродетели. Като спазвате правилата към приятелите си, ще се научите да ги спазвате и към себе си. Седиш, размишляваш върху една велика идея, в това време някоя странична мисъл влезе в ума ти и започне да те смущава; казваш си: „Какво съм седнал да се занимавам с велики идеи, важно е да прекарам живота си леко; как ще преживея с тези идеи?“. Сложи десния си крак напред и започни да отстъпваш; не

отнемай свещеното време на духа си, отстъпи назад!

Второто правило има отношение освен към душите на вашите близки, също и към вашата душа. Ако някой хлопа на вратата ви, за да иска услуга от вас, нали ще станете да му услужите? Не трябва ли да направите услуга и на вашия приятел вътре във вас, който хлопа и очаква нещо? И да спите, щом чуете хлопването на приятеля си вътре във вас, веднага станете, измийте се, облечете се и дайте ухо, за да видите от какво се нуждае. Малка услуга иска той от вас, но не трябва да му отказвате – ще ви зададе един въпрос и вие ще му отговорите; ще дойде ден, той ще ви благодари за направената услуга. Освен на Земята, човек има приятели и в Духовния свят, затова е казано в Писанието, че никой не живее за себе си; Цялото живее за нас и ние трябва да живеем за Него – това е велика идея, която трябва да движи човечеството. Ние ще живеем за тази велика идея, а тя – за нас.

Само светлият път на Мъдростта води към Истината.

ПСИХИЧЕСКИ АНАЛИЗ

Девета лекция,
6 ноември 1927 г.

ПСИХИЧЕСКИ АНАЛИЗ

Само светлият път на Мъдростта води към Истината.

Размишление.

Тема: Произход на тъкачеството – кога е създадено и при какви условия.

Когато се говори за тъкачество, имаме предвид тънки и дебели нишки. Явява се въпрос: защо някои тъкат тънки материи, а други – дебели? Защо съществуват тънки и дебели линии? Паякът защо тъче тънко – паяжината му е направена от тънки нишки от икономична гледна точка. Тънкото предене е свързано с икономията в живота. Първите тъкачи в света са растенията – те тъкат и разнищват; после се е явил паякът като тъкач.

Наблюдавайте човека, за да видите какви линии се срещат в него. Например носът на някои хора горе е тесен, образува тънка линия, а долу е широк, образува дебела линия. После виждаме разлика в поставянето на очите: някои очи са близо едно до друго, а други – надалеч. Онези, на които очите са близо едно до друго, обичат да се вглъбяват, да се занимават повече със себе си, отколкото с външния свят – те приемат по-малко светлина и по-малко впечатления от него; онези, на които очите са отдалечени, приемат много впечатления от външния свят, поради което малко се занимават със себе си. Когато очите на човека са големи и широко отворени, това показва, че той се е родил вечер; малките и не много отворени очи показват, че човек се е родил през деня, на светло.

Добре е човек да прекарва повече на светлина, но да се пази от пресищане. Светлината храни и развива очите; като приемат светлината, те я изпращат към мозъка, който се храни с нея и се развива добре, а щом мозъкът се храни добре,

той действа добре и човек мисли правилно. Понеже очите възприемат светлината и хранят мозъка, трябва да ги пазите да не отслабват; очите отслабват от чрезмерна светлина, от страх, от отрицателни чувства и силни преживявания. Кога се страхува човек – когато се свърже с някакъв обект от външния свят. Представете си, че сте се качили на един планински връх, висок около пет-шест хиляди метра, поглеждате надолу и изпитвате ужас да не паднете в пропастта – мисълта за нея ви плаши. Не можете ли да бъдете като авиаторите, които летят във въздуха на голяма височина и не се страхуват, че могат да паднат? Самообладание се иска от ученика. Друг пък върви по планината, но се страхува от змия – да не подаде отнякъде главата си и да го ухапе. Змията не е по-силна от човека, достатъчно е да отправите към нея мисълта си, за да я стреснете – тя се страхува от човешкия поглед и бяга; змията е опасна само когато я настъпите – тогава хапе.

Имайте предвид, че в света съществува една Разумност, която следи за всичко, поради което няма случайни и произволни неща. Вървите сам в гората, страхувате се да не излезе отнякъде разбойник да ви убие. Ако сте богат, донякъде имате основание да се страхувате, но ако сте беден, няма защо да се страхувате; богатият може да се страхува от разбойници, а бедният – от вълци. Невежият се страхува, ако му дадат да развие една философска тема, но ученият не се страхува – той има знания, може да развие темата. Това показва, че понякога страхът е основателен, а понякога – неоснователен. Страхът се дължи на сърцето, а не на ума; той иде от Астралния свят. Като се страхува и не може да си обясни причините за това, човек започва да страда – затова казваме, че страданията идват от сърцето, т.е. от Астралния свят. За да не се страхува без причини, човек трябва да анализира мислите си, за да види къде се крие страхът в тях и да го използва.

Казано е: *Да се отрече човек от желанията си*, аз добавям: от ненужните си желания – тогава ще се освободи от страдания и нещастия. Някой желае да стане виден философ, да бъде известен на целия свят – какво ще придобие с това?

Друг иска да бъде виден поет, всички хора да го познават, да се възхищават от поезията му; какво ще придобие от тази известност – ще има по-големи страдания. За да стане някой виден, трябва да дойде един силен, разумен човек, пръв той да го признае и да го наложи на другите. Гърците се прочуха благодарение на римляните – със своята силна воля римляните приеха гръцката философия, гръцката култура, дадоха ѝ малко практичен дух и я наложиха на други народи.

Кои са отличителните черти на философията на Аристотел⁵, на Платон⁶ и на Сократ⁷? Първото правило във философията на Сократ гласи: *Познай себе си!*⁸ – това значи: *Познай доброто и злото в себе си!*; като го познаеш в себе си, ще го познаеш и в своите ближни – само по този начин ти ще бъдеш свободен. Докато не познава себе си, човек е изложен на изпитания, на опасности и страх; той се страхува и там, където няма никаква опасност. Страхът в човека е дошъл от животните, там той е закон – животното се подчинява на страха, защото предчувства, че го очаква някаква опасност. За човека не е така – той има ум, може да мисли, да анализира нещата, да разбере има ли смисъл да се страхува от нещо, или не; той има условия да изпитва, да прилага нещата и да придобива знания и опитности освен по външен, още и по вътрешен път.

От вас се изисква съзнателна работа да преодолявате мъчнотиите си, да се справяте с недоволството и страданията; щом сте дошли на Земята, не трябва да ги избягвате, но ще мислите, ще работите, ще търсите начини как да се справяте с тях – страданията са дадени като условия за създаване на човешкия характер. Страхът също е необходим за човека – чрез него той се калява, изработва нещо устойчиво в себе си. Казано е в Писанието: „Страхът от Господа е начало на мъдростта“⁹; страх от Бога има само онзи, който е готов да изпълнява Божиите закони. В Писанието думата *страх* е употребена в друг смисъл, а не в този, който обикновено се разбира – не може човек да изпълнява Божиите закони от страх; който е готов да изпълни великите закони на Битието, той е изпълнен с Любов, с благоговение към Бога.

Като ученици на Живота, вие трябва да работите върху своите мисли, да ги анализирате; преди да приемете една мисъл, анализирайте я, вижте какво съдържа тя, откъде идва и какво иска от вас. Някои мисли понижават човека, а други го въздигат; приемете и едните, и другите, без да се понижавате или възгордявате – ако се възгордеете, ще паднете, а ако се понижите, ще се повдигнете. Не е въпрос до понижаването, но до смирението, което ученикът трябва да постигне; чрез смирението той расте, укрепва и се развива. По същия начин трябва да анализирате и чувствата си, да знаете от какво можете да се страхувате и от какво – да не се страхувате.

Помнете: никой не може да се избави от изпитания и страдания; каквото и да правите, те ще ви следват. Закон е: само смелите хора се поставят на изпитания, а не страхливите; само на способните ученици се дават мъчни задачи, а не на неспособните; само на силните хора се дава да носят товар, а не на слабите. Дръжте в ума си тези мисли и смело вървете напред. Докато държите връзката си с Бога, с Неговите закони, никой не може да отнеме живота ви, да ви обере – пред Божиите закони отстъпва и смъртта.

Само светлият път на Мъдростта води към Истината.

ЦЕЛЕСЪОБРАЗНИ СРЕДИ

Десета лекция,
13 ноември 1927 г.

ЦЕЛЕСЪОБРАЗНИ СРЕДИ

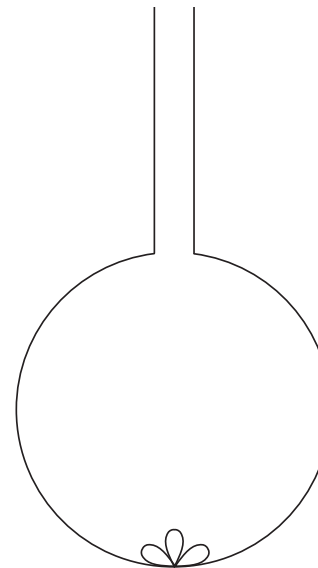
Само светлият път на Мъдростта води към Истината.

Размишление.

Чете се темата *Произход на тъкачеството.*

Сегашните хора гледат на тъкачеството като на занаят, наред с него се говори и за рударството – пак като занаят. Но ние се интересуваме от техния произход – кой човек или народ е започнал пръв да копае руди; това са въпроси, от които се интересуват естествениците, хората на положителните науки. Религиозните и духовните хора говорят за хармоничен живот, който се обуславя от благоприятни външни и въ-

трешни условия; за да живее хармонично, да бъде здрав, човек първо трябва да бъде господар на външните условия, а за това е нужна разумност. Кога две същества живеят разумно – когато пътят им образува успоредни линии. Първоначално те се движат по прави линии (фиг. 1), а след известно време изменят движението си: едното същество завива наляво, другото – надясно и образуват една форма (фиг. 1), която напомня формата на Земята. Едното същество създава едната половина на Земята, а другото – втората половина; тази форма може да се уподоби и на плод – ябълка, орех, лешник и др. Защо орехът и лешникът имат твърди черупки – за да издържат на външните неблагоприят-

Фиг. 1

ни условия. Следователно, когато казваме, че някой е твърд по характер, разбираме, че той е живял при неблагоприятни външни условия – те правят човека твърд, упорит; ако вътрешните условия са неблагоприятни, той става жесток.

Формата, която двете същества образуват, може да бъде и стомна. Колкото по-красива е стомната, толкова по-голямо внимание обръща на минувачите. Ако отивате за вода с нея, децата ще вървят след вас, ще искат да знаят какво има вътре; те ще я замерват с камъни, докато се пукне и водата изтече. Видят ли водата, ще бъдат доволни, че са научили нещо; те са научили нещо, но вие сте изгубили стомната си – как можете да се справите с децата, че и те да се задоволят, и стомната ви да остане здрава? Ще им дадете по няколко ореха – като видят орехите, децата ще забравят стомната; същевременно вие ще се запознаете с тях и те няма повече да замерват стомната ви с камъни. Следователно, когато обществото отвън ви преследва или когато външните условия са неблагоприятни за вас, подхвърлете им нещо – орехи, пари, с което да ги залъжете да се занимават, да не ви безпокоят.

Като говорим за мънотиите и изпитанията, за страданията и болестите, ние имаме предвид разумните мънотии, които ползват човека, а не онези, които нищо не допринасят. Толстой¹⁰ казва, че след всяко боледуване придобивал известно прозрение – той гледа на страданията, на мънотиите и на болестите като на посвещение. Някой си счупил крака и страда; ако нищо не придобие от това страдание, напразно е счупил крака си, но ако чрез боледуването той се запознае с лекаря, с цялото му семейство и създаде от тях добри приятели, страданието му се оправдава. Човек страда и не се ползва от страданията си дотогава, докато гледа на физическия свят като на някакъв отделен, случайно създаден свят, без никаква разумност. Какво се каза на Мойсей, когато отиде на Синайската планина, за да получи законите¹¹? Той чу Божия глас, Който му говореше да направи всичко така, както е видял горе – значи над физическия свят има друг, по-висок, който се управлява от Разумността. Същата Разумност работи и във физическия свят, по същите закони

и принципи и който разбира този закон, той лесно се справя с мънотиите и страданията и различава целесъобразните от ненужните. Нека всеки от вас да си постави за задача да различава разумните от ненужните страдания. Представете си, че е дошъл някой виден музикант или философ и понеже нямате пари, не можете да си купите билет – трябва ли да страдате затова, разумно ли е? Ако не можете сам да отидете, ще помолите някой, който е присъствал на концерта или на сказката, да ви разкаже нещо. Ще възразите, че обичате сами да пиете вода от извора, а не други да ви носят; кой е истинският извор – който извира от земята или който слиза от небето?

Задачата на всеки човек е да различава страданията – дали са целесъобразни, или не, дали идват за изпитание, или са ненужни; като си отговорите правилно, ще потърсите начин да се справите разумно с тях. Понякога е за предпочитане да се откажете от някакво благо, отколкото да го получите. Днес много хора живеят на Земята като във велик Божествен университет, но не всички са записани за редовни ученици. На Земята има много университети, създадени по подобие на Божествения; като влезе в един от университетите, човек вижда разликата, която съществува между тях и Божествения – вън от Божествения всички останали са само подготвителни институти за истинския, вечния университет. Както четирите годишни времена се различават едно от друго, така се различават временните университети от вечния. Така и хората се различават едни от други според времето, когато са раждани. Онзи, който е роден зимно време, се различава от този, който е роден през пролетта; достатъчно е да погледнете лицето на човек, роден през зимата, за да познаете какво е било времето – имало ли е сняг, или не. Ако някой е роден през пролетта, лятото или есента, на лицето му се чете всичко: какво е било времето, имало ли е изобилие, или не – всичко е написано на човека, той е книга, в която може да се чете с най-големи подробности. Който може да чете, той познава мислите и чувствата на човека, разбира неговия вътрешен живот. Колкото по-дълго време

се задържат образите на мислите и чувствата върху човешкото лице, толкова по-здрав е той; мислите и чувствата са нишките, с които човек тъче платното на своя живот.

Работете съзнателно, за да влезете в Божествения университет. Правете опити да преодолявате мъчнотиите и неразположенията си. Ако сте неразположени и не можете да учите, кажете си няколко пъти тихо думите: *Живот, Светлина и Любов*; след това кажете: *Аз се движа в Живота, аз живея в Светлината, аз живея в Любовта*. Като повторите няколко пъти тези мисли, ще видите какво действие ще окажат върху вас.

Животът изнася много неща пред човека, но когато той посегне да ги вземе, те веднага се скриват. В такова положение се намирате при срещата си с някой адепт – вие се оплаквате от сиромашията си и той ви дава пълна кесия със златни монети; слагате кесията в джоба си, но след известно време джобът ви се изпразва. Къде отидоха парите – не знаете; вие се намирате в положението на човек, на когото стомната е пукната – той не знае това, отива на чешмата, пълни стомната, но водата се излива. Кой е виновен – който е направил стомната. Кой е по-разумен – който налива водата или който носи пукнатата стомна?

Като изучавате окултните науки, трябва да се ползвате от техните методи, за да решавате задачите си правилно. Всяка мъчнотия е задача, която трябва да се реши правилно. Първо е необходимо да знаете от какъв характер е тя: външен или вътрешен, за да употребите съответен метод; не можете ли да приложите към мъчнотията някакъв метод, вместо да се ползвате от нея, тя ви създава нови неприятности.

Един кон бил вързан за подвижен дарак така, че като правел кръгове около дарака, последният се движел и раздържвал вълната. За да обикаля дарака доброволно, на известно разстояние пред коня сложили сено, което да го привлича; по цели часове конят гонел сеното, не можел да го достигне, но даракът се движел и вършел работа. Както конят обикаля около дарака, за да гони сеното, същото правят и хората – в живота на всеки човек има по един дарак и куп сено, което

той гони, за да достигне. Не е лошо, че човек гони сеното, но трябва да знае на каква основа е застанал.

Основата, на която съвременните хора стоят, трябва да бъде неподвижна; човек трябва да мине от подвижната към неподвижната основа на Живота, т.е. от условията на временния живот към Вечния живот. След като обикаля цял ден дарака, най-после конят получава малко сено. Следователно и на човек, след като е работил десетки години в света при подвижна основа, накрая ще му се даде малко почивка. Ако някой учен, писател или поет е работил цял живот за отечеството си и в края на краищата критиците го нападнат от всички страни, той се обезсърчава, не иска вече да живее. Защо трябва да се обезсърчава? Ако не може да понесе критиката и се обезсърчи, нека си постави за задача да изучава обезсърчението, условията, при които се появява и т.н. – поне ще го разреши научно. Радвайте се, когато обезсърчението дойде при вас; то ви дава възможност като на учен човек – да го изследвате, да придобиете нови знания. Застанете в положението на учен човек, изследвайте живота във всяка негова стъпка и в най-малките му прояви; изследвайте светлината стъпка по стъпка и в най-слабите ѝ прояви; изследвайте Любовта стъпка по стъпка в красивите ѝ прояви.

Нека всеки от вас си постави за задача цял месец да изследва мъчнотиите, страданията, обезсърченията си и да се произнесе целесъобразни ли са, или не; при какви условия се явяват – благоприятни или неблагоприятни, външни или вътрешни. Колкото по-искрен е ученикът в изследванията си, толкова повече знания ще придобие. Нека всеки си отбелязва в тетрадка, като в дневник, резултата на своите научни изследвания.

Работете съзнателно върху себе си, за да придобиете повече Живот, повече Светлина и повече Любов – Живот, Светлина и Любов са целесъобразни среди, при които човек расте, цъфти и зрее.

Само светлият път на Мъдростта води към Истината.

СКРИТИТЕ СИЛИ

Единадесета лекция,
20 ноември 1927 г.

СКРИТИТЕ СИЛИ

Само светлият път на Мъдростта води към Истината.

Размишление.

Чете се резюме на темата *Произход на тъкачеството*. Чете се темата *Първият рудокопач*. Тема за следния път: *Разлика между функциите на алгебричните числа и функциите на органичните сили*.

Каква е задачата на съвременната наука – да подобри живота на човека чрез усилията на неговия ум; затова именно човек трябва да работи за развитието на своя ум, да слиза с него на физическия свят и да се качва в Умствения, т.е. да твори. Чрез науката човек достига до изкуства като музиката, изобразителното изкуство – в тях той развива чувствителност, мекота, благородство. Но има науки, изкуства и занаяти, които огрубяват човека: хирургът с постоянните операции огрубява, скулпторът с постоянното мацкане на глината огрубява, тъкачът с еднообразната работа огрубява. За да не огрубява, човек трябва да сменя предмета, с който се занимава – това наричаме *Закон за смяна на енергиите*. Той има отношение и към чувствата – ако не сменя чувствата си, човек огрубява; който се движи в една и съща посока на своите мисли, чувства и постъпки, в края на краищата ще огрубеет. Ако се храни изключително с месо, човек огрубява. С какво може да се замести месото – с боб; за да бъде лесносмилаем, трябва да се изхвърлят люспите му – тогава той е отлична храна. Добре е поне един път в седмицата да се яде боб.

Днес от всички се иска да преустроят тялото си, да го нагодят към сегашните условия; не успеят ли да направят това, те не могат да използват новите условия и често ще се демагнетизират. Хора с еднакви енергии се отблъскват и се проявяват грубо едни към други, това се забелязва особено

между господари и слуги. Слугата може да смени състоянието на господаря си, да му повлияе по някакъв начин – как? Чрез храната – ако господарят му употребява една храна, той трябва да употреби друга, противоположна на първата. Чрез храната в господаря и в слугата се развиват два вида магнетизъм, които взаимно допълват нуждите и на двамата; при това положение господарят не се гневи на слугата си, а е доволен от него – като го види, той му се усмихва, разговаря приятелски. Значи ако господарят яде кисели храни, слугата трябва да яде сладки, за да уравни енергиите на господаря си. Този закон, наречен *Закон за уравнивяване на силите в Природата*, работи в цялата Природа, затова едни хора се хранят с кисели храни, а други – със сладки. Като учите, вие трябва да сменяте предметите, за да се развива различен род енергия в мозъка.

Направете следния опит: за една седмица първия час след изгряването на Слънцето се занимавайте с алгебра; не мислете, че ще придобиете големи знания, но ще събудите в себе си особени енергии, чрез които ще свършите друга някаква работа. След това определете втория час след изгряването на Слънцето за изучаване на някаква философска система. Като работите една седмица в това направление, ще събудите в себе си друг род енергия. През времето, когато се занимавате с математика и философия, измервайте врата си и широчината на ръката при китката, за да видите разликата между енергиите в единия и в другия случай и действието им върху кръвообръщението. Като разбирал този закон, псалмопевецът казва: „Господи, на ранина ще Те призова“; това значи: на ранина, преди изгряването на Слънцето, ще се занимавам с най-великата работа – общение с Бога, за да придобия енергия, с която да свърша работата си през деня. Където и да отиде човек, каквато работа да започне, той се нуждае от енергия. Вие трябва да бъдете външно и вътрешно богати – с мощен дух, широка душа, светъл ум и благородно сърце.

Радвайте се и благодарете, че живеете при благоприятни условия, когато заедно с вас работят много хора и взаимно

си помагате. Като изучавате математика, вие се свързвате с умовете на всички, които работят в тази посока, и се импулсирате едни други; в древността не е било така – малко хора са работили тогава в областта на науката и всеки сам, с малка външна помощ, си е пробивал път.

Препоръчвам ви да четете, да учите, да развивате всички мозъчни центрове. Добре е да четете *Стария завет* и *Новия завет*, да изучавате живота и характера на пророците и апостолите. Ако искате да имате техните опитности, трябва да минете през техния живот, но нещата не се повтарят – например опитностите и животът на Мойсей, на Соломон и на другите библейски личности никога няма да се повторят. Четете *Еклисиаст*, правете анализ и синтез на Соломоновата философия, в която той казва: „За всяко нещо има време“. Като изучавате характера и живота на велики личности, вие се ползвате от техните опитности. Същото се отнася и до науките, с които се занимавате – ще дойде ден, когато ще ги приложите в живота си и ще се ползвате от тях.

В училищата се изучава математика на числата, но без да се прилагат в психическия живот на човека. Който знае живата математика, той я прилага във всекидневния си живот: още със ставането си от сън прави изчисления – с колко хора ще се срещне през деня и какви преживявания ще има; след това, колкото косми паднат от главата му, той ги изброява и измерва, да разбере причините за падането им – така определя какво ще му се случи през деня. Ще кажете, че падането на космите е маловажна работа; не е така – космите са антени, чрез които човек се свързва с Духовния свят. Ето защо не ги хвърляйте където ви падне, а ги събирайте в плик и когато отидете на планината, нахладете огън и там ги изгорете – това означава почитание към себе си. Ако човек себе си не почита, никога не може да почита ближния си. Също така събирайте и ноктите си и ги изгаряйте на планината, заедно с космите. Велико нещо е да знае човек живата математика, живата химия и т.н. Ако си химик, който познава живата психическа химия, ти ще можеш да анализираш слюнката си и всеки ден ще знаеш какво те очаква. Съставът

на слюнката всеки момент се мени и определя промените, които стават в психиката на човека; това е наука, която ще се изучава в бъдеще.

Като ученици, вие трябва да изучавате светлината, за да видите, че всеки цвят има различни вълни, различен брой трептения в различните октави. Например червеният цвят в долната октава има известен брой трептения, в горната октава – друг брой трептения; колкото по-нагоре се качвате до седмата октава, броят на трептенията все повече се увеличава, цветът става по-мек, по-приятен.

Като изучават трептенията на светлината, както и вълните, които тя образува, учените достигат до заключението, че енергията, която излиза от Слънцето, докато дойде до Земята, претърпява ред трансформации и най-после се проявява като светлина, която ние възприемаме чрез очите си. Същото се отнася и до човешкото тяло – нашият организъм е образуван от милиарди клетки, които имат свойството на Земята да възприемат слънчевите лъчи, да ги трансформират и да задържат от тях необходимата прана за обновяване и лекуване. Ето защо, когато сте неразположени, прекъснете работата си и излезте навън, изложете гърба си известно време на Слънце и след това продължете работата си. От Слънцето ще приемете това, което никаква философска мисъл, никаква научна теория не може да ви даде. Знайте, че всяка мисъл, която възприемате непосредствено отвън, има приложение в живота ви; тя има своя форма и определено време за реализирането ѝ. Не я отблъсквайте, а я анализирайте, да видите от какви елементи е съставена. Много от съвременните хора мислят, че всичко знаят, че са способни. Вярно е това, но всеки ще бъде поставен на изпит, да се види какви дарби и способности носи в себе си, какъв характер има. Затова е казано, че човек се изпитва в трудни, в усилни времена. При благоприятни условия всеки е добър, но важно е как ще се прояви при неблагоприятни условия.

Във Варненско, в село Николаевка, имало един голям чифликчия, на когото дворът бил пълен с кокошки, оборите му – с говеда, хамбарите – с жито. Жена му, на име Менекша, живеела като царица в големите си къщи, добре наредени и

постлани, заобиколена със слуги и слугини, готови да изпълняват заповедите ѝ. Случило се, че мъжът ѝ понесъл загуби в предприятията си и започнал постепенно да обеднява; здравето му се разстроило, той заболял и един ден умрял. Менекша, известна със своя мързел на цялото село, се видяла в чудо. Плакала, роптала против съдбата, сърдила се на слугите си, на съседите си, че я изоставили, но с това не могла да си помогне. Понеже била умна, тя започнала да мисли какво да прави, за да излезе от новото си положение; най-после осъзнала, че единствена тя може да си помогне, скочила на крака и започнала сама да си гледа къщата – да чисти, да мете, да готви. Най-после дошла и до стана, до който никога преди не се докосвала; оттук-оттам насновала прежда и започнала да тъче. Ден след ден тя ставала все по-опитна, докато се усъвършенствала и започнала да тъче най-сложни неща и да учи даже съседките си. Как стана това нещо – че Менекша се преобрази? Трудните условия в живота ѝ събудиха скритите сили и възможности в нея, тя се прояви и разбра смисъла на живота.

Следователно радвайте се, когато дойдат трудни условия в живота ви – те представляват преса, която ще ви застави да пуснете маслото, което криете в себе си. Не може ли всеки от вас да бъде новата Менекша, да даде ход на Божественото в себе си, да прояви доброто и благородното, което е вложено в душата му? Вярвам, че всеки може да бъде нещо повече от Менекша. Няма да философствате защо това е така, а не иначе, няма да подражавате на този, на онзи, но всеки ще изнесе нещата идейно, както са вложени в душата му, както той ги разбира; каквото кажете, каквото правите да почива на Истината, която не търпи нищо нечисто, нищо излишно.

Нови времена идват, нова култура се създава. От старото спомен няма да остане, от него ще извадите само онова, което е добро, светло и красиво – останалото ще мине през огън. Старите мехове, т.е. старите форми и разбирания, са отживели времето си, нищо ново не могат да държат. Сложете настране старото, приемете Новото и вървете напред.

Само светлият път на Мъдростта води към Истината.

МЕРКИ В ЖИВОТА

Дванадесета лекция,
27 ноември 1927 г.

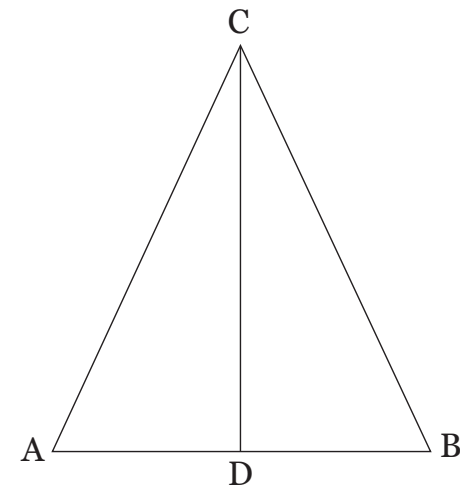
МЕРКИ В ЖИВОТА

Само светлият път на Мъдростта води към Истината.

Размишление.

Чете се резюме на темата *Произход на рудокопачеството*. Чете се темата *Разлика между функциите на алгебричните числа и функциите на органичните сили*.

Каква е разликата между механичните и органичните действия? Може ли да се прояви механично действие без участието на разумна сила? Падането на камък или изворът на вода механично действие ли е? Като изучавате механичните и органичните функции, виждате, че причините да се извършват първите действия са външни, а вторите – вътрешни; механичните действия са прости, органичните – по-сложни, а психичните – най-сложни.

Фиг. 1

Представете си, че имате един равнобедрен триъгълник с основа 5 см и бедра – 30 см (фиг. 1). Ако основата *AB* се увеличава, а бедрата остават същите, височината *CD* се намалява. Върхът *C* на триъгълника представя мястото, откъдето идват човешките желания. Тогава казваме: колкото по-голяма е устата на човека, т.е. правата *AB*, толкова по-близко до него идват желанията му; колкото по-малка е устата, толкова повече се отдалечават желанията му, т.е. обектите му са далеч. По устата на човека се познава още много ли яде, или малко.

Сега ще ви дам работа за цяла година. Разделете се на групи, за да изучавате всички удове на човека, както и вървежа, движенията му и т.н. Една група ще вземе да изучава очите, друга – ушите, трета – веждите, четвърта – носа, пета – устата, шеста – челото, седма – скулите на лицето, осма – брадата, девета – ръцете, десета – краката. Останалите групи ще изучават движенията, вървежа на волеви, енергични хора, както и на слабоволни, пасивни. Ще наблюдавате хората откъм лицето, откъм гърба, за да изучите най-дребните прояви на характера им. Без наблюдения нищо не можете да постигнете.

Когато наблюдавате хората с цел да ги изучавате, винаги взимайте два крайни типа – активен и пасивен. Ако изучавате ушите им например, ще наблюдавате ухото на активния, после на пасивния и ще направите разлика между тях; щом научите двата вида уши, между тях ще поставите всички останали. След това намерете други два типа – единият интелигентен, а другият – неинтелигентен; изучете ушите им поотделно и след това направете разлика. Най-после сравнете ушите на други два типа хора – добродетелен и недобродетелен; отбележете разликата помежду им. Като правите своите изследвания, ще дойдете до заключение коя част от ухото отговаря на интелигентността, коя – на добродетелта и коя – на жизнеността в човека. Всеки трябва да си има тегерче, да отбелязва наблюденията си, както и деня, часа и времето, през които ги е правил; също така ще рисувате каквото наблюдавате: ухо, око, уста – без рисунки нищо не мо-

жете да научите. След една година съзнателна работа всеки ще има по една специалност. Както правите наблюденията върху ушите, така ще правите и за останалите удове. Който изследва челото на човека, ще спре вниманието си и върху кожата му. Кожата на интелигентния човек е нежна, мека. По черепа се познава интелигентния от неинтелигентния – това ясно се вижда по дебелината на костта.

При изследванията ще се стремите да не пресилвате фактите – всяко пресилване ви отдалечава от истината. Ако челото на човека е вдлъбнато по средата, той не може да бъде историк, паметта му е слабо развита. Като разглеждате челото на математика, на естественика и на историка, виждате разликата между тях. Като изучавате черепите на хората, ще познаете техните религиозни и политически убеждения, ще знаете кой е православен, католик, евангелист, демократ, социалист и т.н.

Като ученици, вие трябва да придобивате нови, положителни знания, за да можете с тях да въздействате на себе си и на обкръжаващите. Ако сте учители, ще знаете как да въздействате на децата, да им помагате – едно докосване на учителя до някой център на главата на ученика може да трансформира енергията му и да го облекчи. Ако иска да накаже ученика си, учителят не трябва да го дърпа за горната част на ухото, но да го хване отдолу за месестата част и леко да я дръпне надолу. Ако детето е разгневено, да пипне леко с двата си пръста върха на носа му. Дразненето на човека не се дължи на някаква вътрешна, органическа причина, а на външни причини – противодействия, мъчнотии и др.

Една от опасните страни в човека е да вижда отрицателното в живота, в себе си и в обкръжаващите. Понеже всеки човек, всяко нещо има две страни – добра и лоша, положителна и отрицателна, той трябва едновременно да вижда и двете: да ги съпоставя, изследва, анализира, претегля и тогава да спре вниманието си на неизменното, на доброто в човека – всеки има нещо добро и възвишено. Следователно бъдете справедливи първо към себе си, а после към обкръжа-

ващите; първо мерете, претегляйте нещата, а после правете заключения.

Казано е в Писанието: „Изпитвайте нещата, но доброто дръжте“¹². Сега и на вас казвам: изучавайте и Доброто, и лошото, но Доброто дръжте. Нека Доброто бъде основа на живота ви, върху която да градите.

Само светлият път на Мъдростта води към Истината.

ЛЪЧ НА ПРОБУЖДАНЕ

Тринадесета лекция,
4 декември 1927 г.

ЛЪЧ НА ПРОБУЖДАНЕ

Само светлият път на Мъдростта води към Истината.

Размишление.

Чете се резюме на темата *Разлика между функциите на алгебричните числа и функциите на органичните сили*. За следния път някой да напише нещо върху темата: *Разлика между химия и алхимия*.

Напишете на черната дъска изречението: *Изворите на Живота вече протичат и образуват малки поточета, които поливат цветята*. За следния път внесете едно малко подобрение в изречението, да го направите по-звучно, за да му намерите съответна мелодия. Към кой астрологически знак спада даденото изречение – към Водолей. В кои думи се крие силата на това изречение – в *изворите* и в *поточетата*. В коя гама бихте наредили тази песен? По съдържание тя е мажорна, но в протичането има нещо минорно, защото поточетата срещат препятствия на пътя си – значи от мажорна тя минава в минорна.

Съвременната наука изучава предмети и тела от цялата Природа: минерали, камъни, метали от неорганичния свят; след това влиза в органичния, като изучава растения, животни, и най-после дохожда до човека. Същевременно тя изучава различните микроби, които причиняват болести. Какво придобива човек, ако например изучи свойствата на холерните бацили? Като ги изучава, той търси начин да се предпази от тях и ако е заболял, да знае как да се лекува; една опасност има при това изучаване – в ума на човека се задържат различни впечатления от опасните бацили и трябва да мине известно време, докато се освободи от тях. Същото става, когато човек храни отрицателни чувства: завист, омраза, злоба, ненавист, съмнение и т.н. Кога се озлобява човек – когато

среща известни противодействия, при това той се озлобява на предмета или на човека, който се изпречва на пътя му като препятствие. Когато някой се изпречва на пътя ти навреме и без време, най-после той ти омръзва. Понякога и хубавите неща омръзват на човека и започват да му втръсват. Той се отвращава от храни, които не му хармонират, също от мисли и чувства, които не може да възприеме в себе си; последното отвращение наричаме *морално отвращение*.

Като изучавате злобата и омразата, виждате, че те взимат участие и в биологическите процеси на живота. Къде именно? В корените – корените на растенията отделят киселини, които разтварят твърдите вещества на почвата и ги използват като хранителни сокове; такова нещо представляват злобата и омразата за корените на живота. Клоните и цветовете на живота се хранят с положителни мисли и чувства, с добродетели. Ето защо, като се натъквате на отрицателни чувства и мисли, не се борете с тях, но ги отправяйте към корените на живота, където вършат добра работа. Не дръжте злобата и омразата в клоните и цветовете на вашия живот, за да не ви тровят – в корените е мястото им, а не в клоните и цветовете; който не разбира това, той страда, мъчи се и боледува. Хората страдат от разместване на нещата; като поставят всяко нещо на своето място, страданията сами по себе си изчезват.

Мнозина говорят за *личност* и *индивидуалност*, но ги объркват, това са две различни неща със строго определени места и свойства: личността представлява външната страна на човека, неговите листа и цветове, с които всяка пролет се облича и след време се освобождава от тях; индивидуалността е вътрешната страна на човека, която остава с него – тази страна наричаме *Духовно, Божествено начало в човека*. В личността влизат страсти, желания, униние, тщеславие, стремеж към богатство, към ядене, пиене и т.н.; личността се стреми към външни, преходни неща, а индивидуалността – към вечни, трайни. Съвременната култура се дължи отчасти на стремежите на личността, а духовният живот – на стремежите на индивидуалността в човека, която се стреми

към благородното и възвишеното. При това положение човек е готов на жертви за Великото в света, но никога не се жертва за личното в себе си; личността може да се жертва за индивидуалността, но никога не става обратното. Личността се безпокои, смущава се да не пропадне, да не изгуби нещо, а индивидуалното в човека се проявява тихо, спокойно, с вяра, че всички работи ще се наредят добре. Личността умира, а индивидуалното в човека страда – то служи като съединителна връзка между човека и душата. Личното прави човека недоволен, затова казваме, че докато живее в своята личност, човек никога не може да се задоволи; като проявява индивидуалното в себе си, човек е доволен от всичко, защото знае, че изворите на Живота постоянно текат. Животът на личността е изиграл своята роля и е време вече да отстъпи мястото си и да отиде на заден план, да слугува; досега личността е била господарка, отсега нататък тя ще слугува. Когато се казва в Писанието, че човек трябва да даде отчет за своя живот, това се отнася до личността – тя трябва да отговаря за всичко, което е направила, и да отстъпи назад.

Като влязат в Новия живот, хората искат веднага да ликвидират с личния си живот; това е криво разбиране – невъзможно е човек да се откаже от личния си живот, като особен род енергии, от които организъмът естествено се нуждае. Енергиите на личния живот трябва да се трансформират, а не да се унищожат; казано е, че плът и кръв няма да наследят Царството Божие, но без плът и кръв, като облекло на душата, последната не може да се развива, не може да се прояви. Когато висшият живот се облече в плътта, последната, по благодат, се ползва от благата на Живота; тази е причината, която заставя обикновеният човек да се стреми към Висшето, Божественото начало, което работи чрез човека и в по-долните среди. Ако душата се изложи направо на действието на Божия Дух, тя не може да издържи, ще повехне, както повяхва нежният цветец под силните слънчеви лъчи – той се нуждае от мека, приятна светлина; и душата се нуждае от плътта, като покривка, която я пази от силните лъчи на Духа. Който не разбира този закон, плаши се от плътта, от личността си,

иска да убие техният живот – той мисли, че те са спънка за неговото духовно развитие. Да убиеш живота на плътта и на личността в себе си, това значи да премахнеш условията за проява на Божественото, на своята душа; те са инструмент, на който душата свири. Какво ще прави цигуларят без цигулка, как ще изрази музиката, която носи в себе си? Следователно не се страхувайте от плътта и от личността си, но работете усилено с мисълта си, да се справяте с всички отрицателни, нисши и кошмарни състояния. Да усилва мисълта си и да работи с нея – това е първата задача на ученика.

Помнете: каквато мисъл носи човек в подсъзнанието си, това става. Ако в подсъзнанието си държи песимистични мисли, песимист става. Песимизмът не е само философска система, за която някои философи говорят, но състояние, в което изпадат и хората, и животните. И кучето изпада в песимизъм, но достатъчно е да дойде някое кученце при него, да си поиграе, да му донесе една кост, за да се освободи от песимизма; като види, че някой го обича, грижи се за него, кучето се освобождава от песимистичното настроение. Кога човек изпада в песимизъм – когато мисли, че хората не го оценяват, не му мислят доброто и търсят начин да го изиграят. Песимистичното състояние в човека се дължи на влиянието на Сатурн, който е материалист, паднало величие – той е детрониран бог; каквото и да му говорите, той казва: „Аз съм бил между боговете, какво ли не съм виждал и опитал“. Много неща е виждал Сатурн, много неща е опитал, но Любовта не е опитал; към всички е недоверчив, но като види Луната и особено Венера, веднага изменя възгледите си.

Кога изменя човек възгледите и настроенията си? Когато срещне своя любим приятел, когото не е виждал десетки години – Любовта му към неговия приятел става причина да се пробуди Божественото, висшето съзнание в него; това значи да изложи душата си на меките приятни лъчи на светлината, които галят и повдигат човека. Отваряйте сърцето и ума си за тези лъчи, за да растете и да давате плод. Не запушвайте прозорците на душата си за тях; те идват и заминават, не им поставяйте изкуствени прегради. Трябва ли да чакате външ-

на помощ – да дойдат Разумни същества от по-висок свят, те да отворят прозорците ви и да ви освобождават от товара ви? И те могат да дойдат, но по-добре е човек да разчита на себе си. Щом стане от сън, веднага да отвори прозорците на ума и на сърцето си, да възприема меките и топли лъчи на светлината.

Дойдете ли до някаква мъчнотия, изпитание или препятствие, кажете си: „Аз съм по-умен от животното, по-умен съм и от кучето, което лесно се справя с мъчнотиите си“. Вържете едно куче и един кон с въже и вижте какво ще правят. Кучето не чака да дойде господарят му, за да го освободи – то прегризва въжето и се освобождава; конят ще умре вързан, но няма да прегризе въжето. Ако скорпионът се види заграден с огън, той вади жилото си и сам се пробожда, не чака да дойде някой да го освободи, нито се оставя жив да изгори. Това са отрицателни, специфични прояви на съществата, не са общи прояви на Живота. Отрицателните прояви и злото не представят смисъла на Живота, затова стремете се към Доброто, а понякога, като няма какво да работите, спрете вниманието си и върху злото.

Сега нека всеки се опита да създаде мелодия на дадения текст; това се изисква главно от музикантите. Добре е човек да привикне да пее, за да трансформира състоянията си, да издържа, да подобрява здравето си. Чрез пеене и свирене човек става по-здрав, калява волята си; волевите хора могат да пеят. Който не може да пее и да свири, не може да влезе в Новата култура. Човек трябва да пази гласа си да не огрубее – грубият глас се отразява вредно върху мислите и чувствата на човека; затова е казано в Писанието: „Пейте и веселете се в Господа“. Който пее, не огрубява и не остарява; той носи изкуството в себе си. Стремете се да придобиете някакво изкуство; живописата, музиката, поезията са изкуства, които облагородяват човека. Изкуство, наука и занаят са условия за развиване и обработване на човешкия ум, на човешкото сърце и тяло.

Да се върнем към изречението: *Изворите на Живота протичат и малките поточета цветята поливат*. Цветя-

та представят човешките мисли и чувства, които се поливат от извори и поточета. Наредете думите в стройна, поетична форма, която да задоволи първо вашето вътрешно чувство, а след това ѝ дайте съответна мелодия.

Само светлият път на Мъдростта води към Истината.

ХИМИЯ И АЛХИМИЯ

Четиринадесета лекция,
11 декември 1927 г.

ХИМИЯ И АЛХИМИЯ

Само светлият път на Мъдростта води към Истината.

Размишление.

Чете се темата *Разлика между химия и алхимия*.

Може ли да се говори за неща, които не съществуват? Може ли да се говори за алхимични процеси в Природата? Ако не съществуваха, нямаше да се говори. В Природата се извършват и химични, и алхимични процеси, затова се говори за тях – тези процеси вървят успоредно, а какви имена ще сложите – не е важно. Едните процеси започват със сричката *хи*, а другите – със сричката *ал*; това са два обратни процеса, каквито са силите, които излизат от левия и от десния палец, от показалците на човека. Тези сили ще се срещнат някога във вечността.

Явява се друг въпрос – могат ли правите линии да се пресичат? Могат. Като се пресичат, те образуват плоскости. Правата линия се явява като възможност на точката; като се движи, точката образува плоскост. И плоскостта се движи и образува тяло. Като намери пътя на правата линия, човек намира пътя на плоскостта; от плоскостта пък той намира пътя на тялото.

Защо съществуват химията и алхимията? Защото съществуват хора на Земята – ако нямаше хора, нямаше да съществува нито химия, нито алхимия. Химията изучава външната страна на светлината, алхимията изучава вътрешната страна – цветовете на светлината, начина, по който се боядисва; познаваме, че светлината е боядисана, когато се прекара през някоя призма. Какво ви интересуват частиците *ал* и *хи*? Те имат смисъл за вас дотолкова, доколкото са свързани с Живота.

Следователно човек може да проникне в науката дотолкова, доколкото има представа за Живота. Казват, че за

да станат нещата, човек трябва да мисли; не е така, нещата стават само тогава, когато мисълта е носителка на Живота. Христос казва: „Аз Съм Пътят, Истината и Животът“¹³. Под думата *Път* Христос разбира всички науки, събрани в едно цяло; под думата *Истина* Той разбира целите, които науките преследват; под думата *Живот* Той разбира онова Начало, което използва науките и техните цели. Докато не разбира Живота, човек не може да се нарече дете на Природата; щом започне да го разбира, той постепенно се оформя и от каша се превръща в твърдо тяло, което може да издържа на външните условия. Живот трябва да се внесе в науката, т.е. така да се оформят нещата, че да излезе от тях вода, която символизира Живота; значи всяко нещо трябва да носи Живот в себе си. Всички хора се нуждаят от Живот – каквото хванат, да потече от него вода.

Къде е силата на живота – в Слънцето. Алхимиците взимат златото като символ на Живота; те свързват златото със Слънцето. За да разбере какви сили се крият в Слънцето, първо човек трябва да изучава благородните метали, свойствата им и законите, на които те се подчиняват. Старите алхимици са търсили начин да превръщат неблагородните метали в благородни. Те са търсили още и жизнения еликсир – някои са го намерили, а някои продължават да го търсят; които са го намерили, наричаме *посветени, светици, гении на човечеството*.

Съвременната наука трябва да служи на Живота, затова и на вас казвам: изучавайте всичко онова, в което можете да вложите Живота. Дръжте идеята за Живота като свещена идея в ума си; мислите ли за Живота, каквато и тъмнина да имате в съзнанието си, ще се разпръсне. Любовта ражда Живота – стремете се тогава към Любовта, за да придобиете Живота, който осмисля нещата. Вложите ли Живот в науката, всички нейни отрасли придобиват смисъл. Нека всеки от вас започне да изучава по един предмет – математика, естествена история, химия, физика, философия, но с ново разбиране, с нова светлина; при това положение времето, което посветите на науката, ще се възнагради – възнаграждението

се заключава в развиване на скритите сили в човека, чрез които той се свързва с Разумната природа, както и със Съществата от Разумния свят.

Като ученици, стремете се към положителното, към неизменното, към вечното – това е съзнателният, разумният живот. Човек се стреми към вечния живот, т.е. към безсмъртието – това е крайната цел на алхимията. Да бъдеш истински алхимик, това значи да придобиеш безсмъртието. Всеки учен се стреми към безсмъртието и като не може по естествен път да го придобие, той пише, изобретява неща с цел да обезсмърти името си. Да обезсмърти човек името си, това значи той сам да живее в бъдещите поколения. Всъщност и като умре, човек продължава да живее в необятната Природа; дали съзнава, или не съзнава това, той живее. За предпочитане е да съзнава нещата, но и като не съзнава, фактите си остават верни и неизменни. Желая ви да бъдете истински алхимици, да придобиете безсмъртието.

Само светлият път на Мъдростта води към Истината.

ЕСТЕСТВЕНА СРЕДА

Петнадесета лекция,
18 декември 1927 г.

ЕСТЕСТВЕНА СРЕДА

Само светлият път на Мъдростта води към Истината.

Размишление.

Тема: Причини за ограниченията.

Всички хора говорят за свобода, но въпреки това се ограничават едни други и всеки сам се ограничава. Видни хора – професори, учители, проповедници, като излязат да говорят, стесняват се, чувстват се ограничени, трябва да мине известно време, докато се освободят. Една от причините за ограниченията и стеснението на хората е страхът; всеки се страхува да не изгуби ценното, което носи в себе си.

Генерал и полковник обикалят позициите във време на сражение; неприятелят ги обстрелва, гранати и куршуми се сипят около тях.

– Как сте, господин генерал? – запитва полковникът.

– Много добре, а вие?

– И аз съм много добре.

И двамата са много добре, но зъбите им тракат – не е лесно да вървиш под дъжд от куршуми и гранати, всеки момент животът ти е изложен на опасност. Какво по-ценно има човек от живота? Не е лесно да обикаляш позициите във време на бой и да не мислиш за живота си. Представете си, че в този момент накарам някой от вас да изпее една песен. Той веднага ще почувства едно стеснение, едно ограничение – гранати хвърчат из въздуха; от някоя позиция ще профучи една граната, ще ви уплаши. Страшни гранати са критиците – започваш да пееш, но взимаш неверен тон и веднага една граната ще профучи към тебе; как ще пеете при това положение? Друг е въпросът, ако излезете да пеете в приятелска среда, където няма куршуми и гранати.

Нека всеки от вас прочете първа глава от Евангелието на Йоан и да спре вниманието си върху стиховете от 6 до 14, които са наредени музикално. Шестият стих е: „Имаше човек, проведен от Бога, името му бе Йоан“ – както виждате, Словото е предадено в музикална форма. Всяка реч може да се изрази музикално. В бъдеще хората ще могат да си говорят музикално; вместо да говорят, ще пеят – това е нов начин на отношения между тях. Операта не е ли музикално говорене? На каква гама ще разговарят – не е важно, може и на мажорна, може и на минорна; мажорната гама е по-ограничена, а минорната е по-богата на изрази. Като пее, човек прави движения както в операта.

Изпейте първата фраза: „Имаше човек, проведен от Бога, името му бе Йоан“ с движения; при това трябва да знаете коя дума е най-силна, нея да поставите на първо място или да ѝ дадете нужното ударение. Думите могат да се степенуват, както и числата. Степенуваните числа представят стъпалата на човешкото развитие – например числата 2, 22, 23 показват фазите, през които човек е минавал. Първоначално човек се е хранил с вода, понеже се е движил във водна среда, подобно на рибите; постепенно той е съгъстявал храната си, докато е дошъл до твърдата. Каквата храна употребява човек, такъв е и характерът му; както външната среда оказва влияние върху характера и развитието на организмите, така също и храната им влияе. Рибата живее във водата, но няма вътрешна топлина; студенокръвна е, защото има в организма си повече електричество, отколкото магнетизъм; тя има малко вода в себе си. Някои хора приличат на рибата – мисълта им е логична, но студена, малко вода имат в себе си; когато чувствата преобладават, мисълта на човека е топла, магнетична.

В пътя на развитието си човек минава от областта на чувствата към мисълта. Онзи, за когото мисълта става необходимост, живее в Умствения свят; за него четенето, ученето е такава храна, както и хлябът. Да лишиш един човек от умствена храна, това значи да го подлужиш на глад и страдание. Не такава е положението на онзи, който не е дошъл до

умствения живот – като се нахрани, като задоволи жаждата си и като подиша чист въздух, той казва: „Нищо повече не ми трябва. Достатъчно е да чуя оттук-оттам какво става по света – повече не се интересувам“. Който се интересува от развитието на човека, на всички живи същества, той чете не само писани книги, но и по камъните, по изворите, по листата, по дърветата. Много книги има в Живата Природа, но човек трябва да се отвори за тях, да ги разбира. В бъдеще, когато хората ще си служат с шестото чувство, ще четат книгите на Природата, ще ги разбират и ще се ползват от тях.

За да се домогнат до живота на нисшите същества, каквито са микробите, учените си служат с микроскопи, увеличават ги няколко хиляди пъти и така ги изучават, но това увеличение е временно; не можете да увеличите нещата изкуствено, да измените естествените мерки, които са им дадени. Ако човешкото лице се увеличи, човек погръзнява. Много е естествено – с увеличаване размерите на човешкото лице трябва да се увеличат размерите на всичките обкръжаващи тела, даже и на Земята; не стане ли това, явява се вече известна дисхармония, която нарушава красотата в Природата. Значи размерите на човешкото лице отговарят на първичния план на Битието и ако ги увеличите или намалите, вие дохождате до илюзиите на живота.

Големината и тежестта на Земята определят големината и тежестта на всички същества, които живеят на нея. Чрез мисълта си човек може да увеличи и намали теглото си – достатъчно е да мисли само за земни работи, за да увеличи теглото си; като мисли за възвишени работи, за Небето, теглото му намалява, той става лек, подвижен, едва стъпва на земята. Като изучавате хода, вървежа на човека, ще познаете дали е материалист, или е идеалист: материалистът стъпва тежко, грубо, а идеалистът – леко, едва се докосва до земята.

Докато е на Земята, човек не трябва да се вдига много високо. Ще кажете, че който лети високо, е безстрашен човек; на Земята няма абсолютно безстрашни хора. Даже и авиаторите, които минават за такива, като се намерят на голяма височина в пространството, изпитват страх – чувство на са-

мота, на отдалечаване от Земята; щом се почувстват сами, те искат да се върнат назад. Това са изпитвали много писатели и поети – чрез мисълта си те се издигат високо в пространството и дохождат до такава височина, която не могат да издържат повече, и веднага слизат на Земята. Чрез мисълта си те са стигали и до Слънцето, но и там не са останали.

Не е лесно да живее човек в среда, за която не е приготвен. Мнозина мечтаят да влязат в общество на благородни, учени, възвишени хора, но като попаднат между тях, чувстват се самотни, никой не им обръща внимание и те искат да се върнат в домовете си – тази атмосфера е непоносима за тях. Ще напуснат обществото на учените, но няма да се върнат празни – ще им напълнят торбите и ще кажат: „Идете си със здраве и кажете на близките си какво сте чули и видели между нас“. Когато влиза в известна среда, човек трябва да бъде готов за нея, иначе ще се почувства незадоволен. За да не се отегчава, трябва да намери своята естествена среда, която помага за развитието му. Голямото разнообразие в Природата е причина за съществуването на различни среди.

Колко време човек може да живее между учените? Колко време светията може да живее в пустинята? Когато светията прекара известно време в пустинята, изпитва голямо напрежение и търси начин да се освободи от събралата се в него умствена енергия; той слиза между хората, разговаря с тях, споделя придобитото си знание и отново се връща, доволен и облекчен. Никой светия не е останал до края на живота си в пустинята; той трябва да влезе между хората, да им предаде знанието си, да се обмени с тях. Как светията получава своите знания – чрез съзерцание, размишление и наблюдение; той наблюдава растенията и камъните, от тях взема пример на търпение и издръжливост.

Като ученици, вие трябва да изучавате средата, в която живеете – естествена ли е тя, или изкуствена, Божествена или човешка. При това, като минавате от една среда в друга, трябва да правите разумни връзки със съществата, да се обменяте правилно – да давате и да взимате; само по този начин човек може да бъде доволен между своите, да им даде

с любов и разположение от богатството, което носи в себе си. Каква по-голяма радост търсите от тази да бъдете между близките си, да се разговорите с тях, да си хапнете заедно и след това да си легнете? След работа иде почивка, Природата е създала съня да даде почивка на своите деца; докато спят, като грижлива майка тя изчиства къщите им, обновява ги и ги събужда да продължат работата си.

И тъй, който иска да се развива правилно, да създава характер в себе си, трябва да намери своята естествена среда, своята естествена посока на движение. Наляво или надясно е тази посока? На всички страни. Вятърът духа от всички посоки и ти трябва да знаеш как да се справиш с него. Акробатът, който ходи по въжето, е изложен на външни мъчнотии, но силата е в самия него; ако има вътрешно равновесие, той може да се справи с всички външни мъчнотии – това са неприятелите, които нападат човека от всички страни. Ако се справи с мъчнотиите си, той ще се качи и ще слезе от въжето безпрепятствено; ако не се справи с тях, ще падне от въжето и всички присъстващи ще му се смеят. Ще дойдат противодействащи сили отляво и отдясно, ще дойдат противоречия в ума и в сърцето ти, но никой няма да ти помогне; ще влезеш в душата си, ще вземеш пръта и с него ще пазиш равновесие.

Когато се намерите в големи противоречия, които ви атакуват от всички страни, ще знаете, че се намирате в естествената среда на живота си – понеже там сте силни, затова ви атакуват и ако издържите, ще ви ръкопляска. Когато и да е, всеки човек ще мине по въжето; някои се готвят да вървят по въжето, други са се качили вече, а трети са накрая. Това е неизбежен път, няма човек в света, който може да го избегне – въпрос на време е. Следователно, като дойдете до най-големите противоречия, ще знаете, че е дошъл моментът да се върнете при своите. Дошло е време и за светията да напусне светилището си, да се върне в света, за да покаже на хората как да живеят. Хората секат дърветата в горите, трошат камъните и светията се вижда принуден да напусне

гората; той казва: „По-добре между хората, отколкото между дърветата“.

Хората се оплакват от страданията и искат да ги избегнат; това е невъзможно – каквото и да правите, ще минете по тънкото въже. Ще пазите равновесие с върлината на ума и сърцето си и ще упоавате на душата си. Може да дойдат у вас съмнението, страхът, омразата, завистта; ще се наклоните наляво, но пак ще се изправите. Ще дойде у вас гордостта – ще се наклоните надясно, но пак ще се изправите. Ще гледате само напред, ще вървите само по законите на душата си; няма да се отклонявате наляво или надясно, по законите на сърцето или на ума. Тъй щото не питайте защо идат противоречията, но върнете се в естествената среда, в която Бог ви е поставил, там ще намерите себе си, висшето Аз. Намери ли себе си, човек е придобил своя вътрешен мир, става господар на себе си.

Помнете: всеки човек е акробат в живота си. Дали е безверник, или е вярващ – това не е важно; има нещо по-високо от безверието и Вярата – това е Любовта, която регулира живота. Надеждата и Вярата са степени, фази в живота, които водят към Любовта. Под думата *Любов* разбираме Божественото начало в човека; влезеш ли в този кът, ти си вече у дома си. Докато не си дошъл до Любовта, ти си още между камъните, между изворите, между хората – поети, философи, учени и т.н. Каквато и поезия да четеш, каквато и музика да слушаш, каквато и картина да гледаш, нищо не се ползваш; ти трябва да влезеш в Божествения свят, да четеш живата поезия, да слушаш живата музика, да гледаш живите картини – това са разрешените задачи на човешката душа.

Желая на всички да вървите напред, без никакво отклонение наляво или надясно; да се върнете у дома си – в отечеството на вашата душа.

Само светлият път на Мъдростта води към Истината.

ЧОВЕШКИ И ПРИРОДНИ ЕНЕРГИИ

Шестнадесета лекция,
25 декември 1927 г.

ЧОВЕШКИ И ПРИРОДНИ ЕНЕРГИИ

Само светлият път на Мъдростта води към Истината.

Размишление.

Сега ще ви дам следната задача: онези от вас, които са свободни, да извадят от лекциите на общия и специалния клас всички практически правила, упражнения и формули. Разпределете се на групи и определете коя група коя годишнина от лекциите ще вземе. Така ще улесните работата си.

На философите пък ще дам следната задача: да сравнят буквите на българската азбука с латинската и да потърсят причините защо българското *Р* е на латински *R*, защо буквата *Н* е на латински *N* и българското *У* е латинското *U*? Интересно е да се знае защо известни букви имат едно значение в един език, а друго значение – в друг. Буквата *А* означава бременност, същевременно символизира ума; това показва, че умът в бялата раса е бременен с някаква идея.

Онези от вас, които са музикални, ще заучат добре песента *Имаше човек, проведен от Бога*. Следващия път ще я изпеете. От всеки човек, като ученик в живота, се иска работа – както в областта на ума, така и в областта на сърцето. Човек трябва да развива творческите си енергии. Какво ще стане с него, ако не работи? Какво ще стане с млякото, ако не се свари и стои дълго време неизползвано? Какво ще стане с житото, ако стои с години в хамбара? Всяко нещо, създадено от Природата, има приложение; ако не се приложи, то се разваля.

Една от задачите на съвременното възпитание е да научи човека да работи, да влага своите енергии и да ги разработва. Като млад, човек се проявява на физическия свят: докато е дете, той расте, развива своята мускулна и дихателна система; като юноша, той работи повече със сърцето си и проявя-

ва идеализъм. Като възрастен и стар, човек живее повече в Умствения свят и въз основа на придобитите опитности и знания започва да мисли. Често слушате старите да казват: „Не си струва да бъде човек идеалист“. Нито старият е прав в заключенията си, нито младият.

Старият отрича идеализма, защото се е разочаровал в него, а младият приема идеализма, защото не го е опитал – той се възхищава от различни идеи, приема ги, но скоро се разочарова от тях. Младият мечтае да работи за отечеството си, да го защитава – и се хвърля в боя с голям ентузиазъм, но щом го ранят, идеализмът му изчезва и той казва: „Не си струва да бъде човек идеалист“. Под думата *бой* не разбираме буквалното значение – да отидеш на война; и в обикновения живот човек може да се сражава и като го ранят, да търси начин да се скрие. Ако е писател, поет, който е използвал името си, сега започва да се крие, излиза с псевдоним, за да не го познават хората; псевдонимът показва, че има позиция и опозиция, но неприятелят е силен. Когато писателят, поетът, ученият излизат с името си, това показва, че са станали силни, не се страхуват от неприятеля си. Имената на всички хора са псевдоними, никой досега не е излязъл още с истинското си име. В бъдеще, когато човек придобие Истината и разбере какво всъщност представлява той, ще излезе с истинското си име; тогава ще бъде готов да отговаря за всичко, което е и което знае.

Съвременните геолози изучават земята, различните огъвания и пертурбации, през които е минала тя, без да знаят дълбоките причини, които са предизвикали тези промени. Учените казват, че някакви естествени, природни причини са предизвикали промените в земните пластове, но тези промени не са случайни – зад всяка промяна се крие Разумно същество, Разумна сила. Геолозите изучават фактите, но дали има някаква разумност в промените, които стават със земята – това не ги интересува. Защо едни планински върхове са по-високи, а други – по-ниски, това е цяла философия. Фактът, че планинците се различават от полските хора по характер, по интелигентност, говори за различните сили, които дейст-

ват по високите и по ниските места. Високите върхове са динамични центрове – представляват резервоар на сили, които ще се използват в бъдеще. Планинските върхове са свързани с центрове на Земята и на Слънцето, същевременно те са помпи, които изтеглят нечистотиите. Ако сте неразположени и се изкачвате на някой планински връх, неразположението ви ще изчезне и вие ще се върнете освежен, обновен; в долината човек се чувства угнетен, напрегнат, а щом се качи на планината, неразположението изчезва. Ако изкачите лъв, тигър или друго хищно животно на планина, висока четири-пет хиляди метра, то коренно ще се измени, ще се укроти, ще стане безопасно.

Както в Природата съществуват планински върхове и долини, така има хора с характери на планински върхове и на долини. Когато е неразположен, гневен и напрегнат, човек трябва да търси приятел, който представлява планински връх – да отнеме неразположението му, да смени енергиите му; когато сте пасивен, нямате енергия за работа, потърсете приятел, който живее в долината и обработва черноземя – свържете ли се с него, той ще ви импулсира, ще ви предаде част от енергията си и вие ще станете активен. Ето защо трябва да дружите с хора, които са противоположни по характер на вас: активни с пасивни, идеалисти с материалисти. Изобщо, Животът се проявява между полюси. Както две окръжности с различни радиуси могат да имат общ център, така и хора с различни идеи и убеждения могат да имат общ център. Някои мислят, че материализмът е зло; това е криво разбиране, *материализъм* и *идеализъм* са полюси на Живота.

Какво всъщност представлява злото – произволен живот; злото се крие в произволите на живота, в еднообразието, в повтарянето на нещата. Представете си един човек, който заема положението на цар и създава закони; всеки, който не ги изпълнява, строго се наказва. В следващото прераждане този цар се явява като прост войник и се намира под ударите на тези закони, които сам е създал, и щом го засегнат, той ги счита за зло; много естествено – тези закони се повтарят и са зло за онзи, на когото се налагат. Адът е създаден от

неща, които се повтарят, а Раят – от нови неща. Ако искате да повторите миналия си живот, да се върнете към старите си разбирания, това значи да си създадете най-голямото зло. Следователно, за да избегнете злото, не се борете с него, но всеки ден внасяйте нещо ново в разбиранията си, не оставайте дълго време в старите си разбирания. Новото прави човека силен, млад, жизнерадостен.

В какво се заключава силата на човека – в неговата разумна воля; колкото по-силна и разумна е волята на човека, толкова по-силен е той. За да не отслабва волята ви, винаги дръжте палеца си отвън, а не свит под пръстите. Когато искат да накажат човека, да го обезсилят, отрязват му палеца.

Палецът трябва да се движи; забележите ли, че волята ви отслабва, започнете да движите палеца си нагоре-надолу, наляво-надясно, правете упражнения с всички пръсти. Като отделите палеца настрана, приближете останалите пръсти, два по два, и правете различни упражнения с тях. Колкото по-подвижни са пръстите ви, толкова по-здрави ще бъдете.

Горната част на ръката е положителна, волева, а долната – отрицателна. Добре е от време на време да търкате дланите си една в друга, за да махнете неразположението си.

За да се справи със своите състояния, човек трябва да наблюдава вървежа си, да изучава стъпката си: ако удря силно с токовете си, това показва твърд характер – силното удряне на токовете в земята разтърсва нервната система; ако токовете се изяждат навън, това показва, че човек е несправедлив към външния свят, а ако се изтриват отвътре, той е несправедлив към себе си. Здравословно е, когато ходите, да стъпвате на пръстите си тихо, спокойно, да не внасяте разстройство в нервната система.

Гледайте на човешките прояви като на задачи за решаване; важно е да ги разрешите правилно и да научите нещо от тях. Като изучавате различните науки, вие развивате специални центрове, чрез които решавате задачите си. За да възприема и да предава правилно своите енергии и тия на Природата, човек трябва да държи всички свои удове в изправност; даже и космите, които мнозина считат за мало-

важно нещо, трябва да се държат в изправност, да не падат. Ако главата на човека е гола, той прилича на голи планински чукари, които нищо не произвеждат, но и крайното обрасване с косми не е за препоръчване – многоокоsmеният е повече животно, отколкото човек. Това показва, че животинското естество в него е силно развито. Исак¹⁴ имаше двама синове: Исав, който беше много космат, и Яков. Кой от двамата спечели повече в живота си – Яков, който не беше космат; същевременно той беше любимец на майка си.

Като ученици на Великия живот, стремете се към разнообразие – това се постига чрез изучаване на различни науки: астрология, физиогномия, хиромантия, френология и т.н.; от друга страна, изучавайте математика, естествените науки, философия и каквото научите, прилагайте. Какъв смисъл има да познавате хиромантията теоретично, а да не знаете с какви хора да се свързвате и кои да избягвате.

Казват, че е нещастен човек този, на когото трите основни линии – на ума, на сърцето и на живота, са слети в едно. Страшно е положението на човека, ако това сливане на линиите е на двете ръце; ако е само на едната ръка, другата може да спаси положението, но и за това се иска силна воля. Ако този човек е нещастен за себе си, какво може да даде на другите? Трябва ли да правите връзка или съдружие с него? Срещнете ли такъв човек, бягайте с километри от него.

Гледайте на ръцете си като на проводници и възприематели на енергии. Колкото по-добре е развита ръката, колкото по-добре са развити пръстите и фалангите им, толкова по-богати условия има човек за развитието си. Да бъдат добре развити пръстите, това не значи да бъдат чрезмерно развити, но да отговарят на онези нормални мерки, които Природата е поставила – това значи да има равновесие между силите на човешкия организъм.

Казано е: „Познай себе си!“; за да се познае, човек трябва да се изучава – само при това положение той уважава и почита себе си, т.е. Божественото, което е вложено в него, а като почита себе си, ще почита и своите ближни. Божественото в човека, проявено като дарба, способност или чувство,

е планинско изворче, което непрестанно тече, увеличава се и напоява околността – кой жаден пътник не се радва на това изворче, кой пътник, объркал пътя си в гората, не се радва на малкото овчарче, което знае пътя и му го посочва? Радвайте се и на най-малкото знание, което ви посочва правия път в живота, радвайте се на малките дарби, които ви избавят от мъчнотиите – в малкото е скрито Божественото, което расте и се развива.

Тайна молитва.

РЕАЛНОТО В ЧОВЕКА

Седемнадесета лекция,
1 януари 1928 г.

РЕАЛНОТО В ЧОВЕКА

Само светлият път на Мъдростта води към Истината.

Размишление.

Чете се кратък реферат върху Достоевски¹⁵.

Коя е причината за различието между хората? Всички души са излезли от Бога с еднакви потенциални възможности, но по време и пространство не са излезли изведнъж – тази е една от причините за различието, което съществува между хората. Като четете съчиненията на Достоевски, виждате, че неговите герои преживяват големи борби; те всякога се борят между две чувства, поради което преживяват големи страдания. Явява се въпросът: всъщност имат ли хората страдания и радости? От философско гледище, ако страданието и радостта са нещо реално, защо така лесно се загубват и заличават?

Например един търговец милионер има красива жена, красиви дъщери и синове. Всички му се радват, посрещат го и го изпращат любовно и той се радва на щастлив семеен живот. По едно време изгубва богатството си и дохожда до положението на краен сиромас; жена му не му се радва вече, децата – също, и той преживява голямо страдание, чувства се изоставен от всички. Кое от двете положения е било реално: когато бил богат и се радвал на щастлив живот или когато е изгубил богатството си, от една страна, и жена си, синовете и дъщерите си – от друга, които започнали да роптаят против него и да го изоставят? Ако придобие отново богатството си, заедно с него ще се върне любовта на жена му и на децата му. Сега и вие, като млади, гледайте да не изгубите милионите; ако ги изгубите, стремете се по някакъв начин да ги придобиете пак, но в по-голям размер, с няколко милиона повече. Как може да спечели човек няколко милиона повече – не е

важно, това не може сега да се обясни, то си остава затворен въпрос.

Помнете: красотата в Живота се заключава в неразбраните неща. Кои неща са неразбрани? Великите, те произвеждат обратни резултати: голямата радост причинява голяма скръб и голямата скръб причинява радост. Ако на Земята слезе един Ангел в своята красота и величие, много хора ще се влюбят в него и ще страдат, че не са красиви като него; ако срещнат грозен човек, ще се зарадват. Грозният страда, че не е красив, а красивият се радва, че му се дава възможност да изпъкне с красотата си – това са прояви, свойствени на човешката личност, а не на човешката душа; когато душата се проявява, човек се радва на красивото и скърби заедно със страдащия. Оттук вадим заключението: злото действа в личността, а Доброто – в душата; с други думи казано: злото се ражда, когато човек се отделя от Бога. Щом иска да бъде свободен, да прави каквото си иска, без да бъде отговорен за делата си, човек се отделя от Първата причина и веднага започва да греши.

Понеже човек носи законите на злото в себе си, той трябва да бъде буден, да не му се поддава; това се постига само чрез съзнателна и разумна връзка с Бога – само така човек е в състояние да изправи погрешките си и да оживее. Докато греши, човек е мъртъв; щом изправи погрешките си, той оживява и възкръсва – това значи придобиване на Вечния живот. Ако животът не е в състояние да изправи погрешките на хората, да превърне злото в Добро и въглена в диамант, сам по себе си той няма смисъл. Вечният живот носи светлина, топлина и сила за човешките души; като знаете това, стремете се към онзи Живот, който внася светлина в ума, топлина в сърцето и сила в тялото. Само при това положение кармата ще се превърне в дихарма, въгленът – в диамант, злото – в добро; при това положение човек няма да остане в ада – вратата му ще се отвори и той ще излезе вън, на свобода и простор. Само така човек съзнава, че е дошъл на Земята да изпълни Божиата воля в кръга на своите възможности и

знания.

Много хора четат Достоевски, възхищават се от него, искат да бъдат като него; това е невъзможно – един е Достоевски, един е Толстой, един е Христос, нещата не се повтарят. Следователно, ако великите хора са носители на светлина за човешките умове, стремете се всеки от вас да бъде поне малка свещ, да осветява своя път; щом можете да осветявате своя път, ще помогнете и на ближния си. Радвайте се, че сте малка свещ, която носи светлина в света; малките свещи, събрани на едно място, дават силна светлина, която разпръсква големия мрак. Да бъдеш велик – това значи да минаваш през големи страдания и да се учиш от тях. Великите писатели описват своя живот, своите борби и страдания, вие плачете над техните герои, искате да станете велики – но забравяте, че трябва да минете през големи страдания, за да създадете своите герои, иначе нищо не можете да напишете. Бъдете доволни от всичко, което ви е дадено; ролята ви може да е малка, но ако я изиграете добре, вие ще се прочуете като добър актьор.

Ще кажете, че искате да играете главната, най-важната роля. Къде ще я играете? Ако играете вашата собствена драма, имате право да играете главната роля, но ако играете чужда драма, може да вземете и последната роля. В своята драма всеки ще заеме първо място и тогава ще отдавате правото и на другите. Следователно, докато не сте влезли в Новия живот, не питайте защо нещата не стават както трябва; ще дойде ден, когато тъмнината ще отстъпи мястото си на светлината и тогава всички ще виждат ясно – за това време апостол Павел казва: „Сега виждаме мрачно, а тогава ще виждаме лице с лице“.

Само светлият път на Мъдростта води към Истината.

РАЗУМНО ОГРАНИЧЕНИЕ

Осемнадесета лекция,
8 януари 1928 г.

РАЗУМНО ОГРАНИЧЕНИЕ

Само светлият път на Мъдростта води към Истината.

Размисление.

Чете се темата *Причини на ограниченията*.

Откъде произлиза думата *ограничение* – от *граница*. Всъщност не всяка граница е ограничение: реката има два бряга, които определят посоката на нейното движение – бреговете са граници, без да я ограничават; и обратно: не всяка свобода е истинска – да мисли, да чувства и да постъпва човек както иска, както намери за добре, това не подразбира свобода.

Свободата е разумен, съзнателен акт. От гледище на свободата всяка мисъл, всяко чувство, всяка постъпка трябва да има определена граница, т.е. определена форма. Като говорим за ограниченията, добре е човек да се наблюдава, за да види на какви външни и вътрешни ограничения се натъква. Когато мислите на човека имат земен характер, той навежда главата си повече надолу към земята; колкото по-тежки стават мислите му, толкова повече натежава главата – тази е причината понякога човек да подпира главата си с ръце. Когато главата натежи, това показва, че човек се движи в гъста материя. Направлението на човешката мисъл към центъра на Земята или към центъра на Слънцето дава свобода на човешките действия или ги ограничава.

Като говорим за ограниченията, имаме предвид разумния човек, който лесно се справя с тях – той разбира смисъла и важността на нещата и знае кога трябва сам да се ограничава и кога – не. Например един разумен студент се нуждае от учебник и получава от баща си толкова пари, колкото му трябва; за излишни работи няма. Отива да купи книгата,

но вижда по магазините хубава баница; очите и стомахът му силно желаят баницата, но ако си хапне, част от парите за учебника ще отидат. Като разумен, той веднага съобразява, че учебникът е по-необходим, и доброволно ограничава желанието си да яде баница. Закон е: първо посей житото, а после яж баница. Астрологически погледнато, този студент е работил върху себе си, справил се е със света на временните желания и различава същественото от несъщественото.

Който не разбира астрологията, ще се чуди какво влияние може да окаже тя върху човешкия живот. Преди всичко човек трябва да знае, че астрологическите знаци не са само вън от него, те се намират и в човешкия мозък – в мозъка на човека има едно слънце, около което се движат всички планети. Значи каквото виждаме на небето, същото го има и в мозъка. Това, което наричаме движение на сили, на силови центрове в мозъка, не е нищо друго, освен влиянието на външните планети върху човешкия мозък; значи човек носи астрологическите знаци в мозъка си. Защо се интересува човек от Слънцето? Защото е в неговата глава. Ако Слънцето в човека изгасне, той е загубен; ако една от планетите в неговата глава се разруши, той преживява голям катаклизъм.

За да не стават катаклизми и пертурбации в човешкия живот, на всички хора се препоръчва съзнателна, разумна работа върху себе си. Въпреки това човек се гневи, не може да се владее и току грабне ножа, иска да си отмъсти на някого. Какво е станало с него, коя е причината за гнева му? Марс е дошъл наблизко, влияе му. Но в този момент други планети се намесват, той хвърля ножа и бяга – уплашил се е; значи Сатурн е въздействал на Марс. От голям страх човек може да се разболе. Като утихне гнева, като мине страха и болестта, човек започва да мисли, да търси причината на своето състояние и по този начин сам си въздейства. При втори случай той не се поддава на влиянието на Марс, справя се лесно с гнева си – това наричаме работа върху себе си. Ето защо, когато се натъква на известни състояния, на известни мисли и чувства, човек трябва да търси причините им – защо идат, откъде идат и т.н.; така той придобива знания и опитности, от които се ползва в живота си.

Когато планетите дохождат близо до Слънцето, те оказват благотворно влияние върху човека; с това се обяснява защо човек мисли върху някои неща, а те не се сбъдват, докато не ги почувства в слънчевия възел. Щом нещо трепне под лъжичката му, т.е. в слънчевия възел, това, което мисли, ще се реализира; не трепне ли, мислите му не се реализират. Колкото по-далеч са планетите от слънцето на човешкия мозък, толкова по-мъчно се реализират неговите мисли; години ще минат, докато стане това. Крайният предел за реализиране на една човешка мисъл на физическия свят е 22 години – ако през този период не се реализира, тя остава нереализирана.

Всеки трябва да работи върху себе си, да развива интуицията си, т.е. Божественото чувство; чрез нея той ще знае как ще свърши гимназия или университет, дали ще успее в предприятията си и т.н. Интуицията е вътрешният пътеводител – води човека в правия път, посочва му какво да работи, какви връзки да прави с хората и т.н. Чрез интуицията той изучава вътрешната астрология, т.е. астрологията на своя мозък; щом научи нея, човек може да изучава и външната обширна космическа астрология. Ако разбере вътрешната, ще разбере и външната; без познаване на вътрешната астрология, външната не може много да ви ползва. Като изучава себе си, човек може да си даде отчет за всички свои движения, да разбере произволни ли са те, или не са произволни. Той ще разбере, че много от неговите движения са под влиянието на нисши същества и ще прави опити да се владее. Човек не трябва да се поддава на чужди влияния и внушения, на хипнотични състояния; чрез възпитанието и самовъзпитанието вие можете да си помагате, да не се поддавате на външни влияния или поне да ги разбирате и да знаете как да си въздействате. И най-силният, и най-ученият човек не може да се освободи от влияния; малко или много всеки човек се намира под чужди влияния и внушения.

Опасно е, когато влиянието иде от нисши същества и светове. Ако влиянието е от Възвишения свят, човек се ползва. Ще възразите: „Защо Бог е допуснал влиянието?“. Много подобни въпроси могат да се зададат – например може да се

запита защо паякът лови мухите, защо соколът граби малките птички, защо сомът гълта малките риби, защо змията гълта жабите, защо жабата гълта мухите; какъвто и отговор да дадете на тези въпроси, не можете да ги разрешите. Едно трябва да знаете: всичко, което става в Природата, във външния свят, става и в човека. В животинското царство съществува велика борба, която не може да се избегне; тя се дължи на различието, което съществува в съзнанията – всяко същество живее така, както съзнанието му го ръководи. Не е въпрос да се постави хармония в съзнанието на другите същества, но всеки да помисли за своето съзнание.

Какво трябва да прави човек, за да не нарушава хармонията си? Първо, трябва да се ограда от влиянието на дисхармоничните съзнания вън от себе си, т.е. да ограничи, да затвори съзнанието си за външни, низши влияния – в този смисъл ограничението е не само намясто, но даже е благо. Представете си, че кесията ви е пълна със златни монети и вие трябва да минете през гората, където ви очакват разбойници. Горският стражар ви среща и казва:

– Дайте кесията си!

– Не я давам.

– Върнете се тогава у дома си, за да я изпразните!

Вие се възмущавате от ограничението, което ви прави стражарят. Не се възмущавайте, послушайте го: върнете се у дома си, за да изпразните кесията, или я оставете при него; като се върнете, той ще ви я даде. Не се ли ограничите, ще платите с живота си.

Ще кажете, че не е морално да ви ограничават или да взимат богатството ви; тук не става въпрос за морал, но за спасяване на живота. Ако вълкът попадне в капан, той предпочита да прегризе задния си крак, за който е хванат, отколкото да остане в капана и да одерат кожата му – за предпочитане е да живее, макар и с три крака, отколкото да разчита на случайността; щом се е хванал в капана, няма спасение. Друг е въпросът, ако е попаднал в капана с предния крак – за нищо на света не може да го прегризе; в този случай той е готов да се моли на онзи, който го е хванал. Тъй щото ако кесията

ви представя задния крак, с който сте попаднали в капана, прегризете го, т.е. оставете кесията на стражаря, откажете се от нея; но ако кесията ви е предният крак, ще разчитате на Провидението. Или ако е хванат задният ти крак, ти сам ще разрешиш въпроса; ако е хванат предният крак, Бог ще разреши въпроса. Ако краката ти са хванати, ръцете могат да те освободят; ако ръцете ти са хванати, краката не могат да те освободят. В случая ръцете представят човешкия ум, а краката – човешкото сърце. Ето защо, като се намерите пред известно ограничение, стремете се да разбирате не само себе си, своя личен живот, но и силите, които действат в самата Природа; за това се изисква непрестанна работа. Никога не оставайте свободни, без работа. Каквито и състояния да минават – положителни или отрицателни – изучавайте ги, за да се ползвате от тях.

Разправят за английския държавник Гладстон¹⁶, че никога не оставал без работа, поради което се справял с мъчностиите си. Когато се натъквал на трудни въпроси, на тежки състояния, той отивал да реже дърва – така трансформирал състоянията си и отново пристъпвал към разрешаване на мъчните задачи.

Какво представляват лошите и мрачни състояния – те са мисли на живи същества от ниска култура. Щом ви нападне такова същество, впрегнете го на работа – дайте му един добър урок, за да не ви посещава втори път. Ще кажете, че причината се крие във вас, че сте лош човек, затова имате лоши състояния; и това е възможно, но питам: как така един и същ човек днес е добър, а на другия ден – лош? Човек е или добър, или лош; всъщност човек не е нито добър, нито лош. Като дойде Доброто при вас, приемоте го, то работи във ваша полза; като дойде злото, впрегнете го на работа – не го ли заставите насила да работи за вас, то ще ви застави да работите за него. Някои мислят, че Бог и Природата ще оправят работите им, ще помогнат да се освободят от мъчностиите си; и това е вярно, но първо вие ще работите, за да трансформирате състоянията си. Бог помага на онези, които работят, които проявяват Доброто.

Представете си, че намерите на пътя кесия с 500 златни монети. Виждате, че един човек се навежда, търси нещо по земята; кесията е негова – той отивал при бедни, за да им помогне, и щом разберете това, вие му я давате. Доволен от постъпката ви, той взима вашия адрес, иска да ви посети. Вие разказвате за случката на вашия приятел, но той ви нарича будала, глупец. Защо сте будала – защото не сте задържали кесията с парите за себе си. Трябва ли да се обиждате на приятеля си? Какво лошо има в постъпката ви? Богатият човек дохожда в къщата ви, разговаря с вас и ви обещава, че ще ви издържа, за да завършите университет – за вашата честност Разумният свят ви отпуска кредит чрез богатия човек, за да завършите образованието си. След всяко добро, което правите, Разумният свят увеличава кредита ви. Които ви обичат, са готови на всякакви жертви за вас, защото вървите в правия път; добре е от време на време да получава човек някакъв подарък от онези, които го обичат.

Като знаете това, стремете се да проявявате Доброто, Справедливостта, Любовта, да се свързвате с Разумните и Напреднали същества, които са завършили развитието си на Земята. За най-малкото добро, което виждат в човека, те са готови да го възнаградят материално и морално; това не е подкуп, а поощрение – за да върви напред, човек се нуждае от одобрението на някое Възвишено същество. Човек иска да знае как е издържал изпита си, но приятно е да чуеш мнението на разумния и учен човек. Какво ще каже за вас онзи, който не разбира нещата – това да не ви смущава, нито да ви обижда.

Започнете с малки опити и упражнения да калите волята си: например ръцете трябва да имат приятна топлина – да не бъдат нито горещи, нито студени; челото трябва да бъде хладно, а не топло или горещо. Ако ръцете са горещи или студени, а челото и предната горна част на главата – топли, трябва да приложите волята си и да регулирате кръвообращението си. В предната част на мозъка действа електричество, а в задната – магнетизъм. Така се уравновесяват силите в човешкия организъм и той мисли право, радва се на добро

здраве; организъмът, с който човек разполага, е неговият инструмент и за да си служи с него, той трябва да го държи в изправност. Който не разбира нещата, бърза, иска по-скоро да свърши работата си. Бързането не помага; разумният човек прави всяко нещо навреме, той не губи времето си, затова работите му се нареждат добре. Като бърза, човек сам се спъва – тук се изгорил, там се ударил и т.н. Ще кажете, че трябва да се мъчите, да се трудите, за да свършите работите си навреме – защо ще се мъчите? Мъчението е за ада, трудът – за Земята, а работата, творчеството – за Рая. Следователно, щом се намерите пред мъчности, не се мъчете, но излезте от лошите условия на живота и започнете да мислите – чрез мисълта си човек се повдига в по-висок свят, където лесно решава задачите си.

И тъй, трябва да работите върху характера си, за да развие самонаблюдение – чрез него вие можете да владеете силите на своя организъм, да владеете своите нисши желания. Това не значи да ги подпушвате, да се борите с тях, но да ги изучавате и възпитавате: като влезе едно нисше желание в сърцето ви или една нисша мисъл в ума ви, започнете да разговаряте с тях – като им обърнете внимание, те се смекчават и постепенно утихват, докато излязат вън от вас. Опасността не е в сърцето, нито в предната и горна част на главата, но в задния мозък – дойдат ли желанията там, човек мъчно може да си помогне; затова казват, че човек се спъва от задния си ум. Когато силата му е в задния ум, той минава през големи мъчности и страдания, но в края на краищата ще се освободи, ще излезе от този ум и ще влезе в предната горна част на своя мозък.

Желая ви да бъдете силни в предния си ум, а не в задния; последният нека бъде в запас – ако потреба някога, ще се обърнете към него за услуга.

Само светлият път на Мъдростта води към Истината.

ТВОРЕЦ НА СЪДБАТА СИ

Деветнадесета лекция,
15 януари 1928 г.

ТВОРЕЦ НА СЪДБАТА СИ

Само светлият път на Мъдростта води към Истината.

Размишление.

Къде се проявява най-голямата дейност на човека – в устата и в носа. Устата е свързана със стомаха и с дробовите, затова те проявяват най-голяма дейност; устата е връзка между Природата и човека, стомахът пък е свързан със слепоочните области, а оттам – и с творческия ум. Нуждата от храна е направила човека изобретателен, т.е. стомахът е направил човека изобретателен; гладът е накарал хората да мислят, да откриват различни неща. Който гладува, може да стане гениален в областта на изобретенията.

Всеки орган, всяко сетиво помага за развиване на известни способности: например дробовите помагат за развиване на обективния, т.е. наблюдателния ум на човека; понеже и носът има отношение към дробовите, и той помага за развиване на обективния ум; очите и ушите взимат участие при развиване на висшите способности. Като изучавате анатомия и физиология, вие се свързвате с физическата и психическата служба на органите; всеки орган има двойна служба: външна и вътрешна, т.е. материална и духовна. Като изучавате службата на своите органи, дохождате и до отвлечени въпроси – какво представлява изкуството, красотата и т.н. Добре е да изучавате тези въпроси както са ги разглеждали учените и философите в миналото, както ги разглеждат и днес; добре е да познавате културата на миналото, както и съвременната култура. В далечното минало хората са живели в плоскост, днес живеят в куб, в третото измерение, а в бъдеще ще живеят в тесеракта – в четвъртото измерение.

Много от сегашните хора се стремят към идеен живот, т.е. към плоскостта, но този живот носи изненади – стъпиш

ли на една плоскост, лесно можеш да се подхлъзнеш. Не така е обаче с телата – влезеш ли в едно тяло, опасностите са по-малко; там има много ръбове в противоположни посоки, които задържат човека, препятстват падането – ако на едно място се подхлъзне, от друго ще се задържи. Като геометрическо тяло, човек представлява куб в движение – той се движи напред ту с едната страна на куба, ту с другата; тази е причината, поради която човек не тръгва всеки ден с един и същ крак от дома си – понякога с десния, понякога с левия. На вас не ви остава нищо друго, освен да следите как се нареждат работите ви през деня – с какви хора ще се срещате, в какви отношения ще бъдете с тях в зависимост от това с кой крак сте тръгнали. Двата крака не съдържат еднакви енергии, тъй щото от значение е с кой крак човек тръгва от дома си, колко обръщания е правил през деня, в колко часа се връща и т.н. С това се обясняват и различните отношения на хората към училището и към обкръжаващите: някой ученик или студент тръгва от дома си за училище и отива направо там; друг не отива направо, а се отбива на няколко места – в една, в друга лавка, да си хапне и пийне, докато изгуби времето за училище.

Ученик или студент, който не отива направо в училището, прилича на онзи турски бей, който се напил и започнал да пее, да играе и забравил каква работа трябвало да свърши. Той отишъл в дома на един български чорбаджия, за да поговорят по важна работа, и чорбаджията го поканил да седне, а след това му донесъл да опита новото вино, което едва започвало да кипи. Бейт пил повече, отколкото трябва, и се напил. По едно време той казал на чорбаджията:

- Чорбаджи, иска ми се да поиграя.
- Поиграй!
- Искан ми се да викам, да пея.
- Викай, пей, колкото искаш!

Бейт играл, викал и пял, но работата си не свършил.

Дойдете ли до живота на съзнателния човек, нужно е будно съзнание. Той не трябва да се ограничава, но да се ръководи от правилата на Разумния живот: като отива на

работа или на училище, човек трябва да знае с кой крак да тръгне – с десния или с левия. За да дойдете до това знание, трябва да правите опити – по този начин се свързвате с органическите сили в Природата и ще знаете как да се справяте с тях. Знанието трябва да се прилага; ако не го прилагате, не можете да се ползвате от него. Човек може да черпи знанията си направо от Природата: от вятъра, от облаците, от небесната дъга, от камъните, от цветята, от дърветата, от животните; затова е нужно наблюдение, размишление, съпоставяне. Изучавайте ветровете и вижте кой вятър обича – тихия или силния, западния или източния, южния или северния; разглеждайте облаците и вижте кои от тях са дъждовни и кои не са; после спрете вниманието си върху цветята и техните краски, да научите какво влияние оказват те върху нервната ви система; постепенно ще дойдете до птиците, до млекопитаещите. Интересно е всеки сам да провери кое животно обича най-много и защо го обича; всяко животно има специфични прояви, които заслужават изучаване.

Колкото по-съзнателно изучавате Природата, толкова повече се свързвате с нея и дохождате до такива знания, които ви правят самостоятелни и сигурни в живота. Казано е: „С какъвто дружиш, такъв ставаш“; дружете с Природата, черпете от нея сила и знание, за да се развивате правилно. Може да се ползва от знанието на Природата само оня, който като дете с доверие възприема и се учи – за него тя отваря вратата си и го въвежда в своите скривалища; покаже ли му пътищата, които трябва да следва, пуска го в живота, за да изучава себе си и обкръжаващите. Следователно човек не може да дойде до познаване на себе си, ако не е познал Природата.

Като четете съчиненията на някой философ или учен, вие виждате какво е работил, но същевременно прониквате в неговата мисъл. Някой изучава моралите, прави заключения за тях, но силата на неговия ум се проявява в тълкуванията, които той дава. Така, от една страна, изучавате животните, растенията и минералите, а от друга – ума, който ви довежда до тези познания. И най-после, като изучите и човека, самия себе си, вие сте готови да влезете в Божествения свят. Това

не значи още, че сте решили напълно задачите на Живота, но поне отчасти. Докато не влезе в Божествения свят, човек се намира в бурното море, изложен на бури и ветрове, на земетресения и катаклизми, на тревоги, смущения, лишения и т.н. Ще дойде ден, когато ще излезе от вълните и ще стане творец на собствената си съдба: каквото помисли, ще стане; каквото пожелае, ще има.

Работете съзнателно, за да станете творци на съдбата си – да бъдете господари на своите сили, да разполагате със знанията си във всеки даден момент. Такъв човек познава законите на Битието и се ползва от тях – когато дойде някаква идея в главата му, той не се мъчи да я организира, но я посява в добра почва и я оставя сама да се организира. Вземете ли човешкият ум участие в организиране на идеите, нищо не се постига – това е механически процес, а естественото организиране на идеите е разумен, съзнателен процес. Да пренасяте с кофа вода от далечно разстояние, за да измиете един голям салон – това е губене на време; много време, много енергия ще изразходвате, а резултатът ще бъде малък. Какво трябва да направите? Ще вземете един маркуч, ще го сложите на чешмата и ще поливате; едно е нужно само: малък наклон, по който нечистата вода да изтича навън. В Разумния живот е допуснат малък наклон, по който нечистотиите да изтичат навън; като знаете това, дайте малък наклон на плоскостта, на която живеете, за да стане едно изтичане навън – само при това положение може да стане въпрос за смяна на състоянията. Колко голям трябва да бъде наклонът на вашата плоскост? Не по-голям от два градуса – при този наклон човек се чувства доволен, радостен и обновен.

Това, което говоря днес, се отнася за напредналите ученици, които са дошли до границата на Божествения свят; те трябва да работят за себе си, но и да помагат на по-слабите. Силни и слаби, всички хора трябва да работят, никой да не очаква наготово; и наготово нещата пак ще станат, но не така, както искате. Например някой влезе в лодка без гребла, без кормило и очаква на условията. Ще дойде прилив на вълните, ще го отнесе на брега, където ще чака известно време,

за да дойде по-голям прилив да го поеме; отново ще влезе във водата, но вятър няма да го подкара – ще чака ден-два да дойде вятърът, който ще го подеме, но в посока, която не желае, и след много блъскане ще го остави на някой бряг, но не на този, който човекът е желал. Разумният човек не очаква на приливите и на отливите – той върви с тях, но прилага греблата и кормилото; знае посоката на движението си и не се поддава на случайности и произволи.

За да спазва разумните правила на Живота, човек трябва да изучава окултните науки. В широк смисъл на израза *под окултна наука* разбираме науката, която изучава същината на Живота, т.е. неговите дълбоки прояви. Дали ще се занимава с хиромантия, френология, физиогномия, астрология – това са все окултни науки, които изучават специални прояви на Живота, отразяващи се на ръката, лицето, главата, на целия организъм. Останалите науки – физика, химия, математика, естествена история, философия, са достъпни за повечето хора и се явяват като съставна част на окултната наука; който познава тези науки, по-лесно ще изучава окултната.

Като изучава окултните науки, човек вижда, че външните условия оказват влияние върху организма и характера му – например ако космите му са дебели, това показва, че той е живял в груба среда, която му е противодействала; ако космите му са меки, той е живял в мека среда, благоприятна за развитието му. Колкото по-отворени са очите на човека, толкова по-малка е била обкръжаващата го светлина. Очите се хранят от светлината, но тя не трябва да бъде нито много силна, нито много слаба; силната светлина, както и голямата тъмнина, произвежда един и същ резултат – ослепяване. Прилепите, които живеят в тъмни пещери, имат съвършено слабо зрение; обонянието и осезанието в тях е добре развито за сметка на зрението. Хора, на които очите са широко отворени, имат интензивни желания, те са весели, обичат разнообразието; ако очите са крайно изпъкнали, това означава алчност; малките очи приемат малко впечатления от външния свят, но и тях не всякога обработват добре. Това се отнася до нормалните очи, при анормалните дохождаме до други белези.

Човек трябва да пази зрението си: да не гледа направо силна светлина (слънчева, електрическа и др.) – силната светлина действа върху ретината и притъпява зрението. Човек трябва да знае как да тонизира зрението си, да се нагажда на различните светлини, без да поврежда очите си. За да усилят зрението си, излизайте навън след полунощ, от 12 до 1 часа, когато небето е звездно, и наблюдавайте звездите; добре е да излизате и в мрачна, бурна нощ и след това сравнявайте как се отразяват на очите ясната и мрачната нощ. Тези опити са добри както за усиляване на зрението, така и за каляване на нервната система. Излизайте вечер и при добро, и при лошо разположение на духа; във втория случай ще трансформирате състоянието си и ще се върнете бодри и с добро разположение. Едно се иска при опитите – спокойствие, никакъв страх, никакво смущение; най-малкият страх или най-малкото смущение пречат на опита. Който е страхлив и не се решава сам да излиза вечер, нека извика своя приятел и заедно да излязат; щом са двама, те могат да излязат вън от града. Първото условие, което помага за добрите резултати при опитите, е спокойствието.

Всеки трябва да работи върху себе си – да се лекува, да трансформира състоянията си; това се постига чрез опити и упражнения. Малки опити ще правите, не започвайте с големи; малките опити дават добри резултати, но не изведнъж, а постепенно. Ако отлагате и не работите доброволно, Природата ще ви застави насила – ще ви даде някаква болест, ще ви сложи на легло, ще боледувате пет-шест месеца, докато платите задълженията си. Ще кажете, че не сте разположени да правите упражнения; разположението или неразположението не трябва да пречат на работата ви, те са резултати на миналото – дали се радвате, или скърбите, това са последствия от миналия ви живот. За да създадете нещо хубаво в себе си, трябва да работите при всички условия: при разположение или неразположение, при радост или скръб – само по този начин ще влезете в красивия живот.

Мнозина се оплакват от отслабване на паметта и отдават това на възрастта си – те мислят, че са остарели. Паметта

отслабва от натрупване на стари идеи в ума – например хората се страхуват за бъдещето си и постоянно мислят какво ще стане с тях след 10-20 години, но това са идеи на вашите деди и прадеди. Няма защо да се страхувате за утрешния ден, бъдещето ви зависи от вас – изхвърлете старите идеи от ума си и ще се подмладите, ще усилят паметта си. Ако вложите вашите стари идеи в ума на едно дете, и то ще изгуби паметта си. Защо трябва да се страхувате за бъдещето си, когато животът ви е поставен пред вас на изучаване? Отворете книгата на вашия живот и четете.

Страхува се оня, който няма очи да вижда и глава да разбира; където погледнете – на ръката, на лицето, на главата – навсякъде е писано как ще живеете и през какви мъчности и страдания ще минете. Отворете книгата на вашата астрология, за да видите кои планети ви влияят и как можете да се справите с добрите и лошите им влияния. Четете това, което сте писали сами върху себе си, и бъдете внимателни в това, което пишете днес. Ако в хороскопа ви преобладава числото 1, т.е. единицата, ще знаете, че мъжкият принцип – бащата, е оказал влияние върху вас; ако преобладава двойката, майката е упражнявала влияние; ако преобладава тройката, братята и сестрите са упражнявали влияние – тройката е число на равновесие. След това отново иде влиянието на бащата – четворката, на майката – петицата, на децата – шестицата; това е втората фаза на влияние. Най-после влизаме в третата фаза: седмицата – влияние на бащата, осмицата – на майката и деветката – на децата.

Това са кратки обяснения. Искате ли да знаете повече, всеки сам да изучава астрологията, но при условие да не се страхува. Дойде ли до затворените числа, да не пипа там; те ще се откриват постепенно според подготовката на човека – това зависи от степента на неговото развитие. Бог работи върху човека с Доброто и със злото, с положителните и с отрицателните сили; от човек зависи как ще се ползва от тия сили.

Представете си, че сте беден момък, следвате в университет, но едва се справяте със средствата си. В същия универ-

ситет следва един син на милионер, който има на разположение хиляди. Какво трябва да направите, за да подобрите положението си? Свържете се с богатия син чрез услуги; гледайте всеки ден да му направите услуга, която той да оцени. Това значи: свържете своето нещастие с щастието на другите хора и към вас ще потекат струи на изобилие, на нов живот. Ще кажете, че това е унизително за вас; чудно нещо – човек се е унижил пред Бога и пред Разумните същества, като е загубил благото, което му е дадено, а не иска да се изложи през ближния си.

В живота има много начини, чрез които човек може да подобри съдбата си. Представете си, че вашият приятел, който има лоша съдба, падне в дълбок кладенец – трябва ли да се спуснете след него да му помогнете? Ще го оставите да чака известно време, докато намерите здраво въже, с което да го извадите от кладенеца – дебелото въже е условието, с което подобрявате съдбата му; вие давате част от своите блага на приятеля си и му помагате да подобри живота си. Трябва ли да стоите в кладенеца и да плачете, че никой не ви чува, никой не се отзовава на вашия вик? Достатъчно е да мине само един час, за да дойдат вашите добри приятели.

Благодарете на добрите си приятели, видими и невидими, които се притичват на вашия разумен зов. Където е разумността, там са вашите приятели; няма човек на Земята, който да е лишен от добри и разумни приятели – те му се притичват на помощ и подобряват неговата съдба. От правилната връзка с вашите приятели зависи вашето бъдеще, затова казваме, че човек е творец на своята съдба.

*Верен, истинен, чист и благ всякога бъди и Господ на мира
ще изпълни сърцето ти с всички добрини.*

ЖИВОТЪТ ВЪВ ФОРМИТЕ

Двадесета лекция,
22 януари 1928 г.

ЖИВОТЪТ ВЪВ ФОРМИТЕ

Само светлият път на Мъдростта води към Истината.

Размишление.

От следната седмица влизаме в съзвездието Водолей, което продължава до девети март. Съществуват два Водолея: малък и голям. През това време ще изучавате лекциите, ще размишлявате върху тях и ще прилагате това, което може още сега да се приложи. Мисленето като процес не е нищо друго, освен тъкачество – досега вие сте прели, отсега нататък ще тъчете, за да изработите нещо; за тази цел са ви нужни стан и бърдо, после ще насочете преждата и ще започнете да тъчете. По какъв начин ще тъчете – по методите на Природата. Търсите ли философски системи при тъкането, нищо няма да постигнете – защо? Много философи тъкат, но само в своята област; излязат ли вън от нея, философията им пропада, тя е нагодена само за една среда, както рибите – за водата, птиците – за въздуха. Истинският учен, философът, живее във всички среди – той лесно трансформира състоянията си и минава от въздухообразна среда в течна, от течна в твърда и обратно: от твърда в течна и въздухообразна.

Като се говори за постиженията на човешкия ум и на човешкото сърце, дохождаме до гениите, светиите и адептите. Щом съществуват такива постижения, и обикновеният човек може да върви по пътя на съвършените, за да постигне съвършенство. Това не се постига изведнъж, но постепенно; важно е още днес човек да постави добра основа на живота си и да гради върху нея. Приемете ли една Божествена идея, не я чоплете; посейте я, тя сама ще се организира. Ще кажете, че трябва много да мислите върху нея; многото мислене не помага – нужна ви е светлина. За обикновения човек е достатъчна светлината на философския ум, но за онзи, на ко-

гото умът е вече организиран, друга светлина е нужна – мека бяла светлина, наречена *духовна*; тази светлина се отнася към втората гама на дъгата. Всъщност дъгата се състои не от седем, а от десет краски: първите три са основни, четирите – производни, а останалите три – принципни. Който попадне в последните три краски на дъгата, ще възприеме в ума си мека бяла светлина, която ще внесе мекота и разположение в сърцето; без тази светлина сърцето остава кораво и сухо.

Какво трябва да прави човек, за да понася мъчнотиите в живота? Да прилага Любовта, без Любов задачите не се решават. За да запази равновесието си, човек трябва да обича и лошите хора, с които е поставен на везните. Можеш ли да обичаш лошите хора? Ако обичаш себе си, ще обичаш и лошите хора. Представете си, че вие сте поставени на едното блюдо на везните, а на другото – един лош човек, към когото нямате разположение. Лош човек е наистина, но само с него се уравновесяват везните; пожелаете ли той да слезе долу, да се освободите от него, равновесието се нарушава и падате на земята. Докато сте на везните, и вие ще го обичате, и той ще ви обича; без него ще се намерите на земята и без вас и той ще падне на земята. Обикновено Провидението поставя в блюдата на житейските везни един добър и един лош човек, за да се уравновесяват взаимно. В редки случаи поставят на двете блюда добри хора.

Ще кажете, че хората се теглят. Теглят се, без да знаят това; и на Земята ги теглят, и в онзи свят ги теглят. Тегленето има за цел да уравновесява величините, с които Природата си служи; това подразбира стиха от Евангелието: „Не противи се на злото“¹⁷. Ние казваме: „Не се бори със злото“, българите пък казват: „Ела зло, че без тебе по-зло“. Не може да се изхвърли злото от живота, нито от Природата – то е велика космическа сила, която работи заедно с Доброто. Злото и Доброто съществуват и в самия човек; каквито и усилия да прави, човек не може да се освободи от злото – да се освободиш от него, това значи да напуснеш Земята. Изкуство е не да бяга човек от лошото си естество, но да го уравни с доброто; щом постигне това, те стават приятели. Най-малко-

то нарушаване на равновесието внася противоречия в човека и той се чуди какво е станало с него, че е толкова лош; сам се пита: „Аз ли съм това, или не съм?“. За да не нарушава равновесието си, човек трябва да знае от какво може да се освободи и от какво не може: освобождавайте се от всичко човешко, но не и от Божественото – на Божественото ще се подчинявате, а човешкото ще възпитавате. Дойдете ли до желанията си, правете наблюдения, за да различавате човешките от Божествените. Не е въпрос да се самоосъждате, но да анализирате нещата; критиката е опасна, но и без критика е опасно и човек трябва да бъде разумен, да знае кога и как да критикува.

Защо човек не трябва да критикува? Защото всяко нещо е в процес на развитие. Как ще критикуваш пъкката, че не е цъфнала – тя чака момента на своето разпукване; как ще критикуваш плода, че не е узрял – той не е достатъчно огряван от Слънцето, но когато Слънцето го грее определено време, плодът узрява. Следователно не критикувайте художника, че не рисува добре – той не е завършил още учението си; не критикувайте музиканта, че не свири добре – той не е завършил още развитието си. Радвайте се и на слабите, незавършили още поети, писатели, музиканти и художници, защото пред тях се открива велико бъдеще. Важно е човек да работи, един ден ще излезе нещо от него. Светът, в който живеете, е велико училище, от което ще научите много уроци. Дали сте материалист, или идеалист, не е важно – и материалистът се учи, както и идеалистът, разликата е в това, че идеалистът е весел, с добро разположение на духа и вярва в успеха на работата, която започва.

Човек трябва да се изучава, да знае какви линии носи в себе си. Ако линията на раменете е права и широка, човек е пригоден за физическия свят, той върви по мъжка линия. Правите линии, с които Природата си служи, показват енергия. Когато линията на раменете е крива, заоблена надолу, човек върви по женска линия. Кривите линии показват пластичност, такъв човек работи повече с мисълта си. Като наблюдавате човешкото лице, виждате, че то представлява

два триъгълника с обща основа и с върхове в противоположни посоки. Колкото повече се засилва долният триъгълник, т.е. колкото повече енергия се складира в брадата, човек става по-голям материалист; колкото повече се засилва горният триъгълник, челото и горната част на главата, човек става по-голям идеалист – той се интересува от възвишени работи и дава условия за проявяване на Божественото в него. За да развива ума или сърцето си, човек трябва да си създава красиви образи за нещата. Например ако искате да имате високо чело, ще мислите за хора с високи чела, ще изучавате пътя, по който те са изработили своето чело; ако искате да развиете някоя добродетел, мислете за хора, които носят тази добродетел в себе си; ако искате да станете атлет, мислете за хора, които са развили голяма физическа сила. Затова е казано: „За каквото мисли човек, това става“ или: „С каквото дружиш, такъв ставаш“.

Невъзможно е външната обстановка да не повлияе на човека и като знае това, той трябва да се движи в среда, която да му влияе благотворно. Както благоуханието на цветята се разнася надалеч и влияе на хората, така добрите и лошите хора оказват влияние на обкръжаващите. Светът е пълен с красиви и изопачени форми на мисълта, но човек трябва да бъде господар на себе си, да знае кои да възприеме и кои да отхвърли – затова е казано в Писанието, че духовете трябва да се подчиняват на праведния и на пророка, а не пророкът на духовете. Под думата *духове* разбираме онези същества, които помагат на човешкия ум и на човешкото сърце, обаче заедно с човека те трябва да се подчиняват на неговата разумна воля, т.е. на неговата разумна природа. Няма по-велико нещо за човека от това да бъде господар на своите мисли и чувства, да ги различава и да знае кои да приеме и кои да остави вън от себе си. Учете се да си избирате добри приятели и приятелки, добри книги и добри занятия. Има занаяти, професии, които развиват долната част на лицето – брадата, челюстите, скулите на лицето, и правят човека материалист; има и такива занаяти и професии, които развиват горната част на лицето и правят човека идеалист.

Работете върху себе си съзнателно, да подобрите своите форми и черти на лицето, на главата, на ръцете, да извадете красив образ, т.е. да се усъвършенствате. Правете различни опити и наблюдения върху себе си, за да знаете по какъв начин да възприемате светлината и да се ползвате от нея както за лекуване, така и за повдигане и растеж на ума. Като излизате навън да се печете на Слънце, не е безразлично под какъв ъгъл ще възприемете слънчевите лъчи; обръщайте ту дясната, ту лявата страна или гърба си към Слънцето и следете как ви се отразяват слънчевите лъчи – при различно положение ще имате различни резултати. Ако сте на планината, и там правете същите опити, но обръщайте внимание на мястото, където седите – в Природата има тъй наречени *живи места*, *живи фокуси*, които предават на човека живи, разумни енергии; едно такова място може да предаде на човека една светла, възвишена мисъл, която да го подтикне към нещо добро и красиво. В това отношение Земята е склад на енергии, които трябва да се използват за доброто на цялото човечество.

Който иска да се развива правилно, трябва да бъде внимателен, да използва нещата разумно. Ако четеш през деня или вечер, първо ще се нагодиш така, че светлината да пада добре върху книгата, за да не разваляш очите си; заемеш ли добро положение, и състоянието ти ще бъде добро. Който не внимава и бърза, всякога ще страда, затова е казано: „Покритото мляко котка го не лочи“; покривайте съда, в който сте сложили ценно съдържание, за да не страдате. Какво по-ценно може да има човек от живота си?

Работете с цветовете, с различните краски, като методи за лекуване и за набавяне на онези енергии, които липсват в организма ви. Не всички хора се нуждаят от един и същ род енергии, затова именно не всички обичат един и същ цвят. Ако нямате предмети, които да ви свързват с различните цветове, работете мислено, като изговаряте такива думи, които ще събудят у вас съответни цветове – например ако кажете думата *син*, веднага си представяте или тъмносин, или ясносин цвят: първият е цвят на долина, затова ви сваля

ниско, в долината на живота; ясносиният цвят ви напомня небе, височина, затова издига мисълта ви високо, на някой планински връх. Също така и другите цветове произвеждат различни състояния в човешката мисъл.

От днес до 9 март (ако се брои по юлианския календар) остават още осем седмици. През това време ще изберете осем лекции от по-важните и всеки ще вземе една от тях, за да я проучи добре; ще извадите основната мисъл, както и тези мисли, които имат практическо приложение. Ще видите какво може да направите за себе си. Всеки ще работи за себе си, без никакво възнаграждение – даром. Кога човек работи даром – когато работи за душата си; този закон наричаме *благият закон*. Старите българи, които живеели на Балканския полуостров, служили на благия Бог, затова се нарекли *българи* – това е духовното тълкуване на думата *българин*. Някои казват, че българите носят името си от реката Волга, откъдето дошли – преминали Дунав и се заселили на Балканския полуостров, където имало вече българи. Старите българи се различавали от новите, които преминали Дунав; първите са благи, служат на благия Бог, а вторите се отклонили малко от пътя си, заради което изгубили религиозното си чувство, но и едните, и другите са на везните, взаимно си помагат.

Само светлият път на Мъдростта води към Истината.

ПО ПЪТЯ НА ПРИРОДАТА

Двадесет и първа лекция,
25 март 1928 г.

ПО ПЪТЯ НА ПРИРОДАТА

Само светлият път на Мъдростта води към Истината.

Размисление.

Тема за следния път: *Отношението на сложно тройно правило към живота.*

Сегашните хора гледат повече мрачно на живота, малко хора са жизнерадостни. За да бъде жизнерадостен, човек трябва да е развил три основни центъра. Единият център се намира зад ушите – издадената кост; колкото по-издадена е тази част, толкова по-голяма жизненост има човек, толкова по-издръжлив е той и има голям запас от енергия, поради което не пада духом. Второто условие да бъде жизнерадостен е силно въображение. Когато горната част на челото е широка, човек има силно въображение; съзнанието действа в предната част на мозъка. Третото условие да бъде жизнерадостен е духовният елемент в него – духовният човек е жизнерадостен. Който не е естествено жизнерадостен, трябва да работи върху себе си – изкуствено да си създава образи, които да будят нужните центрове. Всички знаете поговорката: „С какъвто дружиш, такъв ставаш“ – значи човек е изложен на постоянно влияние както от хората, така и от мислите на обкръжаващите; той се влияе също и от своите мисли. Закон е: човек не може да се освободи от влиянието на масата.

Какво се разбира под думата *маса*? Сбор от интелигентни същества – маса съществува само в разумния живот. Например в океаните има острови, образувани от малки животинки – кораловите острови; те се дължат на техния колективен живот. Тези животни могат да образуват не само острови, но и цели континенти. Един ден, когато те престанат да работят, Земята ще бъде мъртва. Също така и човек расте и се развива благодарение на малките разумни същества в себе

си; престанат ли те да работят, и неговият живот престава. Докато живее, човек трябва да работи върху своя мозък, да го развива; когато мозъкът се развива правилно, животът на всички малки същества в човека върви добре. Наруши ли се равновесието в мозъка, нарушава се и в целия организъм.

Човешкият мозък има две страни: материална, или физична, и духовна, или силова. Когато човек напусне Земята, материалният мозък изгнива и се разлага, а духовният, т.е. силовият, в който е написан целият живот, той взима със себе си. Човек взима същественото със себе си, а несъщественото оставя на Земята. Материалният мозък е организиран според силовия. Докато материалният и силовият мозък са свързани помежду си, докато са в хармония, човек учи, възприема знания и помни; щом се наруши връзката между тях, той забравя всичко: чете, учи, но нищо не запомня.

Изследванията на някои учени са потвърдили това, но има такива – крайни материалисти, които не вярват в духовната страна на мозъка и отдават всички способности на големината и теглото му; те приемат, че човек работи с целия си мозък. Всъщност съвременните хора работят само с известни мозъчни центрове – с тия, които имат отношение към тяхната работа. Например математикът, който има отношение повече към числата, работи главно с центъра на числата; когато разглежда математическите истини от гледището на философията, той работи повече с центъра на разсъждението; поетът работи повече с въображението. Човек работи най-много с десетина мозъчни центъра, той не е дошъл още до положението да работи с целия си мозък; даже да развие всичките си центрове, той не може да работи едновременно с тях.

Умствените способности, както и интелигентността на човека, не се определят от тежестта на мозъка, както някои погрешно мислят, но от развитието на предния мозък, от челото. Всеки мозъчен център има специфична служба: например горната част на мозъка определя моралността и религиозността на човека; слепоочната област определя по-интелектуалните, или творческите способности на човека.

Количеството на мозъка се определя от броя на мозъчните клетки, от броя и дължината на мозъчните нишки. Един ден ще се достигне и до тези измервания. Също така от кожата на човека може да се определи коя част на мозъка е развита: предната, слепоочната, горната или задната част.

Днес не може да се говори на хората за тези работи, защото още не са готови – ако им се открият някои признаци във връзка с френологията или друга окултна наука, те ще се уплашат, ето защо начинаещите в тези науки трябва да изучават първо положителните страни на живота, както и на човешкото естество, а след това отрицателните. Отрицателните страни на живота и на човека са предмет на патологията. Ученикът изучава първо здравословните, нормални прояви на човека, а после – ненормалните и болезнените. Задача на човека е да работи върху себе си, да развива правилно своите мозъчни центрове; особено трябва да се работи върху центъра на веселието, за да понася лесно мъчнотиите в живота.

По естество човек е весел, но трябва да прилага веселието си при мъчнотиите, а не където не трябва. Животните, в сравнение с човека, не са весели, те са повече тъжни, сериозни, но в присъствието на човека и те стават весели. Като се изучава, човек по естествен път се запознава с влиянието на планетите върху себе си. Той забелязва, че влиянието на Марс се проявява при всички случаи, когато става състезание за права; той се проявява в твърдите и упорити хора. Влиянието на Меркурий се проявява силно, когато човек се стреми към придобивки – материални или духовни. Добре е да изучавате влиянието на планетите в различните възрасти на човека, от 1 до 7 години, от 7 до 14, от 14 до 21, от 21 до 28 и т.н.

В стремежа си да се домогне до положителното знание човек трябва да бъде спокоен, да не се тревожи; колкото повече се вълнува, умът му не е свободен да възприема нещата правилно и човек изпада в обезсърчения, което прекъсва хода на правилното развитие на процесите. При изучаване на човека е добре да правите мислено опити. Представете

си например, че ви се пада голямо наследство, от няколко милиона лева, и започнете да мечтаете как да ги използвате. В процеса на разпределяне на парите ще познаете какви желания и стремежи имат надмошци във вас: ако започнете да мечтаете за книги, за списания, за пътуване в чужбина, за учене на езици, вие имате умствени стремежи; ако започнете да раздавате парите на бедни, страдащи хора, да помагате за издръжката на бедни и способни учени, сърцето е силно развито у вас – вие поставяте своите лични интереси на заден план; ако пък започнете да мислите за строеж на къщи, за купуване на имоти, вие живеете повече на физическия свят, с желание да се осигурите на Земята. Също така можете да си представите, че заемате високо обществено положение и от висотата на своя пост да се наблюдавате как постъпвате с хората.

Човек трябва да се изпитва при всички положения, за да знае какво носи в себе си, какви центрове трябва да развива. Има естествени положения в живота, на които самата Природа го поставя, но има и изкуствени, които той сам си създава; има даровити хора, които естествено заемат положението си като актьори, музиканти, учители, професори, проповедници и т.н., но има и такива, които само заемат тези места. Първите са естествени, чисти диаманти или скъпоценни камъни, а вторите са изкуствени. На каквото и място да сложите първите, свойствата им веднага ще блеснат; изкуствените камъни обаче в първо време блесват, но накрая показват естеството си. Природата признава само онова, което тя е създала – всичко изкуствено остава на последен план. Едно нещо е да се родиш гениален, признат от Природата; друго нещо е ти сам да станеш гениален, с неестествени усилия и труд. В края на краищата сам ще си кажеш, че не си заслужава по изкуствен начин човек да става гениален – изразходваната за тази цел енергия струва повече, отколкото придобивките, получени чрез нея. За предпочитане е човек да бъде признат от Природата за гениален, отколкото от хората.

Помнете: работите на Природата се различават от човешките работи. Когато човек работи едновременно с Природа-

та, инициативата излиза от нея, а той е само изпълнител; тогава Природата върви напред, а човек след нея. Има случаи, когато инициативата взема човек, а Природата му помага; в този случай човек върви напред, а Природата след него. Дали човек ще работи по първия, или по втория начин, не е важно; важно е само да бъде в съгласие с Природата – който е в съгласие с Природата и работи по нейните методи, всякога дохожда до ценни резултати. При това Природата прилага за всеки човек различни методи. Следват ли методи, които не са за вас, вие може да пострадате и в такъв случай, няма да имате добри резултати. Това е забелязано в западноевропейските окултни школи: при дишането например те си служат с методите на индийските йоги, но не получават добри резултати – много естествено, те не са нагодени за техните условия. Вървете по естествения път на Природата и не се страхувайте. Ако се отклоните от нейния път, вие ще си създадете изкуствени мъчности, с които не можете да се справите. Ще кажете, че сами не можете да свършите известна работа; *може и не може* са относителни понятия. Това, което днес, при дадени условия, не можеш да свършиш, при други условия ще можеш да свършиш.

Представете си, че искате да отидете за дърва в гората, впрягате колата си и тръгвате на път. Колкото и да сте силни, ако пътят е много кален, ще стигнете до едно място и ще се върнете назад – невъзможно е да се премине голямата кал. След няколко дена времето се стопля, калта изсъхва и вие можете да докарате една-две коли дърва от гората. Това, което вчера не можахте да направите, сега го направихте – защо? Условията се подобриха. Ако направите един опит и не успеете, ще направите още два опита. За да има успех в работата си, човек прави поне три опита; ако още при първия опит има успех, няма защо да прави други. Разумният човек прави по три опита, обикновеният – по десет, а глупавият – по деветдесет и девет.

Допуснете, че сте завършили с отличен успех университет в чужбина и искате да станете учител в една от софийските гимназии, но не успявате; ще направите втори опит – да

работите в някой голям град в България, и ако не успеете и този път, ще оставите на министъра, той да ви назначи къде-то намери за добре. Този път успявате. Ще кажете, че искате да живеете в София; това е вашето желание, но не е желание на Природата. Ще се подчините на желанието на Природата, която е предвидила вашето бъдеще; тя иска да ви изпрати на работа там, където ще бъдете най-полезен. Ако речете да изнасилите Природата, тя ще ви даде каквото искате, но в края на краищата виждате, че това, което сте желали, не дава никакви придобивки и ще разберете, че сте сгрешили. Ако се остави на плана на Природата, човек се радва на големи придобивки – с малко енергия той постига големи резултати. От Божествено гледище човек трябва да запази силата и трезвостта на мисълта си, за да има какво да предаде на бъдещото поколение. Когато някой поеме длъжността библиотекар, той трябва да пази книгите, да ги държи в изправност, за да има какво да предаде на следващия библиотекар.

Като напуска Земята, човек трябва да остави добро наследство след себе си; не остави ли такова наследство, Природата отваря книгата си и пише: „Ето един човек, който не е изпълнил задълженията си както трябва“, пише името му и се подписва, като слага печата си. Дойде ли втори път на Земята, този човек носи вече печата, който Природата му е сложила – печата на лош, изопачен живот. – „Докажи това!“ Всяко ново поколение носи печата на предишното, приближете се до него и четете – ще се убедите сами, че няма нищо скрито-покрито в Природата. Отворете книгата на Стария завет и там ще проверите същия закон. Авраам беше на 90 години, а Сара¹⁸ на 80, когато им се роди син – Исаак; те трябваше да се приготвят, да се очистят от отрицателните мисли и желания, за да има какво да оставят в наследство на своето поколение. Авраам не беше прост човек, той беше адепт; отличаваше се с голямо послушание – каквото Бог му кажеше, всичко изпълняваше, без никакво разсъждение. Авраам ходи и в Египет, за да се запознае със законите на Бялото братство, и след това се върна в Ханаан, където го приеха с почести. Каквото знаеше от учението на Белите братя, всичко прила-

гаше, затова се ползваше с почит и уважение между своите.

Сега и на вас казвам: идете в Природата да се учите и се върнете обратно при своите, да видите как ще ви посрещнат. Ако прилагате наученото добре, ще ви посрещнат с почести и уважение; ако нищо не прилагате, не сте научили нищо – ще се върнете отново в Природата, за да учите. Докато между теорията и практиката не настане пълна хармония, вие ще отивате в Природата и пак ще се връщате; щом тя ви даде диплом за завършен курс на учението, вие ще влезете и във външния свят, да помагате на цялото като част от него.

Ще кажете, че животът е тежък, че имате големи мъчности. На кого животът е тежък – на когото бащата и майката са умрели и той е принуден да работи на чужди хора само за да има възможност да учи. Много студенти в странство са минали през тази опитност – за да изкарат прехраната си, те работят по няколко часа на ден чужда работа, а през останалото време учат; и при тези условия те завършват университета с успех.

Англосаксонците казват, че времето е пари и го използват добре: те са весели, жизнерадостни – след като са работили цяла седмица, в празник се обличат добре, почиват си и се радват на придобивките си; кой е беден, кой е слуга и кой е господар – не познават, всички живеят като аристократи. Славянинът пилее времето си и за да учи, той търси удобства. Славяните са повече песимисти, отколкото оптимисти, те са възприели тази черта от гръцката култура. Песимизмът и недоволството на българите също носят началото си от византийците, с които българите са били дълго време в контакт. Младото поколение трябва да работи, за да се освободи от старото и чуждо византийско влияние.

Само светлият път на Мъдростта води към Истината.

ПРАКТИЧЕСКИ ПРАВИЛА

Двадесет и втора лекция,
1 април 1928 г.

ПРАКТИЧЕСКИ ПРАВИЛА

Само светлият път на Мъдростта води към Истината.

Размишление.

Каква е ползата от изучаване на математика? Математиката има голямо приложение в живота, но какво се ползва самият човек от нея? Центровете на математическите способности в човека се намират от двете страни на челото, горе, при обективния ум. Те трябва да се пренесат в горната част на мозъка, при висшите способности – тогава човек ще работи не само с неодушевени, мъртви величини, но и с живи: като каже: *Един камък*, той ще дойде не само до понятието *камък*, но ще се свърже и със силите, които единицата *камък* съдържа; като каже: *Един килограм вода*, той ще се свърже с енергиите на водата в единицата *вода*; най-после, като каже: *Един е Бог в света*, той ще се свърже със силите, които Бог съдържа в себе си.

За да разбере понятията *единица*, *двойка*, *тройка*, човек трябва да прекара през ума си всички одушевени и неодушевени предмети за даденото число; след това може да каже, че в него се е оформило понятието за дадено число. Ако иска да си състави понятие за числото две, през ума му трябва да минат два диаманта, две струни, две житни зърна, две амеби, два славея, две овце, двама човека и т.н. В училищата се изучава външната страна на математиката, а в живота – вътрешната. Колкото повече напредва човек, толкова повече прониква в съдържанието и смисъла на числата и толкова по-сложни стават задачите му.

За да се развива правилно, човек трябва да отделя всеки ден по пет минути, за да мисли върху всички предмети, т.е. върху всички науки. Всяка наука събужда съответния мозъчен център и дава възможност на човешкия череп да се оформи

ми добре, да стане правилен; тази е причината в училищата да са застъпени всички предмети. Еднородната и еднообразна работа събужда еднородни центрове, затова се препоръчва на човека да разнообразява работата си. Човек има около 50 центъра на главата, които трябва да се развиват. Има методи, чрез които човек може да отправя повече или по-малко кръв към едни или други центрове, за да ги храни според нуждата и изискванията им – например ако иска да развива милосърдието си, човек трябва да се среща със слаби, нуждаещи се хора и като влиза в положението им, изпраща повече кръв към центъра на милосърдието и го храни. Човек може да е милосърден към слабия, но към силния той има уважение.

Работете върху себе си, без да се пресилвате – всяко пресилване на мехура ще го пукне. Ако искате да развивате въображението си, никога не си представяйте отрицателни положения: че падате в някоя яма, че ви гонят, за да ви убият, че пропадате на изпит; носите ли отрицателни образи в себе си, някога те ще се реализират в Умствения или във физическия свят. Щом си представите, че падате в яма, веднага си представете, че някой ви подава ръката си или въже и веднага излизате оттам; ако някой ви гони, пак си представете, че ви идват на помощ; ако отивате на изпит, дръжте в ума си мисълта, че професорът ви е разбран човек, влиза в положението ви и ви помага свободно да си кажете каквото знаете. Каквото мисли човек, това става; с каквито форми и образи се свързва, това става.

Природата си служи със здрави и красиви форми, а не с пукнати и грозни. Процесите в Природата стават непрекъснато, последователно. Явява се въпросът защо хората не успяват в живота си – защото си служат повече с отрицателни и счупени форми и образи, отколкото с положителни и здрави; по този начин те късат връзката между ума и сърцето, между ума и духа, между сърцето и душата си. Единствената връзка, която не могат да скъсат, е връзката между душата и духа, но тя е много високо, почти недостъпна за физическия свят. За да не къса естествените си връзки, човек трябва да бъде доволен от всичко, което в дадения момент има; дойде

ли недоволството, той трябва да се справи с него, да го изучи и да извади някаква поука. Във всяка мъчнотия, във всяко изпитание се крие нещо добро, което един ден ще даде резултати. Не може ли без мъчнотии и страдания? Не може, ако можеше без страдания, пръв Христос щеше да мине без тях – цялото Небе щеше да Му дойде на помощ. Мъчно се носят страданията, но когато човек знае крайните резултати, когато знае, че зад всяка физическа мъчнотия се крие някакво благо, той става силен и издържа с радост и любов. Търговецът може да изгуби една малка сделка, но зад нея се крият големи блага и печалби.

Работете върху себе си съзнателно, всеки ден да придобивате по нещо. Ако имате известно качество по-силно развито от другите, приложете първо него, като го разпределите навсякъде. Някой казва, че любовта му е много развита – тогава нека разпредели любовта си на вадички, да полива цялата си градина. Не се страхувайте от любовта, напротив, ако имате много любов, благодарете. Ако Любовта ви е извор, с нея можете да поите вашата градина, както и градините на вашите съседи; страшно е, ако любовта ви е локва, в която се развиват микроби и миризливи газове. Някой не е пострадал от Любов, на която водите са чисти, кристални – тази Любов носи изобилие в живота, прави хората радостни и весели. Опасно е, когато човек скача, играе и по невнимание може да падне, да си счупи крака; това не се дължи на Любовта, но на неумението на човека да се справя с нейните енергии. Свещено нещо е Любовта; дойде ли при вас, ще се отнесете към нея с всичкото си почитание и благоговение. Бог е Любов, следователно каквото мислите за Бога, такова ще мислите и за Любовта.

Задачата на човека е да определи отношенията си към Любовта; който е постигнал това, знае какво може да иска от нея и как да благодари за всичко, което тя му дава. Тук именно се прилага законът: „Без Любов нищо не се постига, с Любов всичко се постига“, въпросът е само до времето. Човек трябва силно да желае нещо, за да го постигне; не го ли постигне изведнъж, ще чака. Някой изисква от Приро-

дата веднага да се реализират желанията му и ако не бъде задоволен, гневи се. Гневът е резултат на човешкото честолюбие. Може ли детето да се сърди на майка си? Природата е майка на човека – като види, че се гневи, тя го приспива; щом се събуди, нахрани го, помилва го и пак го приспива. Не мислете, че ще постигнете нещо с гневене; не само че нищо няма да постигнете, но даже ще си напакостите. Щом дойдете до Природата, вашата майка, ще бъдете разумни, ще знаете как да искате и какво да искате. Какво може да иска човек от Природата и колко да иска? Най-необходимото, но в количество, което да го задоволи, без да го претовари. Ако искаш ядене, ще искаш само един обед, но да бъде царски, т.е. първокачествен; ако искаш богатство, ще искаш толкова, колкото е нужно за един ден; ако искаш знание – колкото да разрешиш една мъчнотия; ако искаш сила – колкото да вдигнеш едно препятствие от пътя си; ако желаете да бъдете ученик, ще искате от Природата благоприятни условия за учене.

Само онзи може да бъде ученик, който обича да учи; после, той трябва да обича учителя си и своите съученици – така си създава външни и вътрешни благоприятни условия. Щом вече е готов да бъде ученик, Природата му доставя всичко, което му липсва. Първото условие е Любовта като връзка между ученика и учителя, между ученика и неговите другари – той може вече правилно да възприема и да дава. За да прояви любовта си, от него се иска само едно: да намери в учителя и в другарите си онази основна черта в характера им, на която всякога да разчита; без тази черта никаква връзка не може да се създаде между хората.

Първото правило, което трябва да прилагате в отношенията си с хората, е да намирате във всеки човек по една добра черта – най-силна, която да го отличава от всички хора. Той сам трябва да познава тази черта в себе си. Мъчно е за човека да намери най-силната черта в себе си, мъчно е и другите да я намерят, но трябва да се наблюдават и изучават. Не търсете силната отрицателна черта, но положителната, която го издига като човек, като разумно същество. Ако срещнете

на пътя си неразумен човек, не му отговаряйте според безумието му; ако срещнете глупав, не му говорете нищо. На глупавия и на безумния можете да говорите мислено, да не знаят откъде идва съвета.

Търсете доброто в човека и не се страхувайте; щом намерите добрата черта и заради нея го държете в съзнанието си, той ще бъде винаги добре разположен към вас и ще ви стане приятел. Свържете ли се с лошата черта на човека, вие го настройвате против себе си и го правите ваш неприятел. Казано е в Писанието: „Създавайте си приятели от неправдата“; прилагайте този стих в живота си, за да си създадете добри условия, да можете правилно да се развивате.

Кога може човек да постигне желанията си – когато се приготви за онова знание, което е в ръцете на Разумните същества. Обикновеното знание лесно се постига, но истинското знание – мъчно; то се пази с меч и се дава само на онзи, който е отворил ума, сърцето и волята си за него – той е минал през процеса на чистенето, или с други думи казано, той е минал през огън и вода.

Казано е в *Битие*, че в Райската градина имало много плодни дървета. Всяко дърво представлявало известно знание, което било достъпно за първите човеци, но преди да сгрешат; след грехопадението то се пазело от Ангели с меч в ръка, които и до днес още стоят пред Райската врата и пазят, за да не влезе някой, който не е готов за него.

Желая ви да се приготвите за това знание, че като дойдете до Райската врата, мечът да падне от ръцете на Ангелите и вие свободно да влезете вътре, за да започнете да учите.

Само светлият път на Мъдростта води към Истината.

БУДНИЯТ ДЕН

Двадесет и трета лекция,
20 април 1928 г.

БУДНИЯТ ДЕН

Само светлият път на Мъдростта води към Истината.

Размишление.

Казано е в Писанието: „Разумните ще разберат“¹⁹. Ние желаем всички хора да бъдат разумни, да разберат великата истина, за която са дошли на Земята. Всеки човек трябва да има правилно разбиране за своя живот; не го ли разбира, той всеки ден ще се натъква на разочарования.

Сега ние говорим на онези хора, на които съзнанието е пробудено – защо? Защото това са истинските хора – те са излезли от животинското си състояние, т.е. от онова състояние, когато са живели без закони и правила, когато не са разбирали живота. Разумният, истинският човек се отличава по това, че живее по вътрешни, Божествени закони и правила, чрез които съзнателно се ограничава. Понякога човек сам себе си не разбира и се чуди защо се натъква на недоразумения и противоречия; много естествено – той иска да бъде господар, да бъде щастлив, без да се подчинява на вътрешните закони. Какъв господар е този, който при най-малкото изпитание бяга – къде остава неговата сила и мощ, неговото господарство? Започне ли земята да се тресе, всички живи същества бягат: и хора, и животни, и буболечици, и щурецът бяга от дупката си – всичко живо излиза от скривалището си и бяга.

Коя е причината за страха от земетресенията? По време на земетресение се отделя голямо количество електричество и животните, както и хората, възприемат това електричество; за да се освободят от него като от голям товар, те бягат. Природата е вложила страха в животните, за да ги освободи от нещастията, което би ги сполетяло при великата работа, която тя върши – в този случай страхът е намясто. От гледи-

щето на Целокупния живот земетресението, като промяна в Природата, е велико дело, всички велики работи в Природата започват със земетресения. Ние живеем в началото на великите работи, отдалеч чуваме чуковете на майсторите, които работят.

Хората се страхуват от земетресенията, но има нещо по-страшно от външните земетресения. Представете си една млада мома, едва влязла в живота, се влюбва в един момък и след година-две тя преживее някакъв крах в чувствата си: животът ѝ се обезсмисля, надеждите ѝ пропадат, мечтите рухват; тя чувства, че сърцето ѝ е разкъсано, намира се пред развалините на своя живот и желае да умре. Какво е станало с момата – земетресение в чувствата ѝ. Външно погледнато, всичко е в ред и порядък, разрушението е станало вътре някъде. Момата мисли, че в нея е станало непоправимо разрушение, но то не е видимо за другите хора и може лесно да се поправи.

Страшни са земетресенията в чувствата на човека, но и тук Природата работи разумно и целесъобразно; тя има предвид да научи човека кои желаниа са законни и съществени и кои не са. Всяко чувство и желание, които не вървят по законите на великата Природа, са незаконни и несъществени и са осъдени на разрушаване; който има такива желаниа, той е осъден на страдания – като страда известно време, ще разбере, че се намира на крив път, и ще се оправи.

Знайте, че от вас се интересуват множество Разумни и Възвишени същества и във всеки момент ви помагат; вие не ги виждате, но трябва да знаете, че успехът ви в живота се дължи на Любовта и грижите им към вас. Отношението им към вас е същото, каквото е отношението на родителите, на братята и на сестрите към добрия син и брат; той отива в странство да учи, но е подкрепен от любовта на своите любими родители, братя и сестри, приятели. Като чувства тяхната любов, той учи повече за тях, отколкото за себе си, и като се върне от чужбина, всички му се радват. Ако поддържате същото отношение и към Съществата от Разумния свят, които ви обичат, животът ви коренно ще се измени.

Понякога човек се чувства самотен, изоставен; това е общо чувство, което изпитват всички хора, не само някои. Това чувство изпитва и малкото дете, когато майка му го отделя от гърдите си и го слага в люлката. Това изпитва и детето, което прохожда – щом стъпи на краката си, майката не го носи вече на ръце; тя прави това съзнателно, привиква детето си към самостоятелен живот – ако цял живот го държи на ръце, то ще стане инвалид. Ако майката постъпва разумно с детето си, как трябва да постъпва Великата жива природа с нас?

Който се стреми към новите идеи, трябва да съзнае положението си на дете на Разумната природа, която има Любов и грижи към него, по-големи от тези на майката; щом съзнава това, той трябва да бъде в съгласие с нея и да се подчинява на нейните закони. Свърже ли се с Природата, човек отваря сърцето си за всички живи същества – гледа на тях като на ценни книги. Във всяко живо същество, малко или голямо, Природата е вложила известно съдържание, което заслужава да се пази, за да могат всички сегашни и бъдещи поколения да четат по него и да се поучават. От правилното разбиране и отношение към Природата човек постепенно отива към Бога; той започва да Го разбира по нов начин.

Днес повечето хора гледат на Бога като на външна необходимост, като на същество, което наказва и преследва, поради което имат повече страх от Него, отколкото Любов – за тях Бог е в бурята, в земетресенията, в страданията, те не Го търсят в себе си, но само отвън. Докато гледат така на Бога, те всякога остават далеч от Него. Приемете Бога първо в себе си – в своята душа, в своя ум и в своето сърце, като израз на велики мисли и чувства, като подтик на добри и възвишени дела; оттам погледнете навън, към обкръжаващата природа, и ще Го видите във всичко чисто и красиво: в небето, осеяно с безброй звезди и слънца, в чистите планински извори, в красивите цветя, в долини и планини. Вслушвайте се в гласа на пойните птички, в шумоленето на цветята, в тихия ветрец – навсякъде е Бог; ще Го видите и вън, и вътре във вас, горе и долу, надясно и наляво – няма кът в света, където Бог да

не присъства. Ставате ли от сън, или лягате да спите, знайте, че животът има смисъл, защото всичко е изпълнено с Божието присъствие. Само при това разбиране можете да четете Псалом 91 и да вярвате в истинността на думите, вложени в него; там е казано: „Тисяща ще падат от страната ти и десет тисящи отдысно ти, но при тебе няма да се приближи“ – когато е писал този псалом, псалмопевецът е минавал през големи противоречия, в които е опитал и познал силата на Бога. Щом дойде до това познаване, човек ще бъде свободен от тисящите, т.е. от хилядите мъчности, в които се намира. Когато се свърже с Бога и живее в единство с Него, той решава лесно мъчните си. „Който живее под покрива на Всевишного, ще пребивае под сянката на Всемогъщаго“ – защо е казано *под покрива*, а не *в дома*? Същата идея българинът би изразил с думите: „Който живее под сянката на Всевишного“. Под думата *сянка* разбираме да имаш пари в някоя банка или приятели, на които да разчиташ, а под думата *покрив* се разбира да имаш някой да ти помага, да те защитава, да се подслониш под неговото крило. Псалмопевецът е искал да предаде идеята, че човек трябва да уповава на Бога като на вечен, неизменен принцип и да Го пази свято в душата си, да не Го излага на поругание.

Представете си, че имате една тетрадка с чисти бели листи, подвързана със скъпа здрава подвързия. Вие я пазите чиста и я давате само на приятелите си, всеки от тях да напише нещо хубаво в нея; от време на време четете написаното и го споделяте само с онези близки, които могат да го разберат и оценят. Можете ли да оставите тетрадката си на разположение на децата? Ако я намерят, те ще започнат да драскат, да пишат кукички и лулички и в скоро време ще я изцапат. Като знаете това, казвам: не отваряйте ума и сърцето си пред онези, които не разбират и не ценят това, което вашите разумни и напреднали братя са писали в тях; пък и вие, ако трябва да проникнете в техните умове и сърца, четете само онова, което може да ви ползва и което разбирате.

Например вие четете книгата на някой философ и се спирате пред неговите разсъждения за Бога: той казва, че Бог не

съществува; ако приемете тази мисъл буквално, ще се спънете, но ако я преведете, ще намерите истинския ѝ смисъл. Философът иска да каже, че този Бог, на когото хората днес служат, не съществува. Какъв Бог наистина е този, когото хората призовават в своя личен и материален живот? Те искат от Него пари, къщи, имоти, да им помага в борбите и в раздорите, да побеждава неприятелите им, при това под *неприятел* те разбират всеки, който се изпречи на пътя на техните интереси. Стремете се към онзи Бог, Който ръководи целокупния живот, Който има предвид нуждите и интересите на всички същества, от най-малките до най-големите; в името на този Бог пишете както в своята книга, така и в книгите на своите приятели само онова, което Той ви диктува – всичко друго, написано въвн от Неговата намеса, е писано от деца, които в скоро време ще изцапат и скъсат книгата.

Дръжте в ума си свещената идея за Бога – че Той е неизменен, вечен, необятен и бди за живота на всички същества. Бъдете герои като онзи войник на фронта, който е изложен на дъжд от куршуми и гранати, но уповава на Бога – мускул не трепва на лицето му; много гранати ще се сипят върху вас, но не се страхувайте, пазете връзката си с Бога! Ще дойдат отвън хора да ви казват да се откажете от убежденията си, да напуснете този път, но вие трябва да устоявате. Да се откаже човек от убеждението си, да напусне правия път, това значи да се откаже от живота, от богатството, от знанието, от силата си. Ако се откажеш от живота си, ще намериш смъртта; ако се откажеш от богатството си, ще намериш сиромашията; ако се откажеш от знанието, ще намериш невежеството; ако се откажеш от силата, ще намериш безсилието. Изобщо откажеш ли се от това, с което в даден момент разполагаш, ти се натъкваш на страдания. И сиромаш да си, не се отказвай от сиромашията – откажеш ли се преждевременно от нея, ти никога не можеш да бъдеш богат. Който не е бил сиромаш, не може да бъде богат; който не е бил богат, не може да бъде сиромаш – това са две състояния, през които човек неизбежно минава.

Разумният лесно се справя със състоянията си; и като богат, и като беден, той еднакво се учи. Когато говорим за богатство и за сиромашия, разбираме не само материалното състояние на човека, но и неговото умствено и сърдечно положение. Човек може да бъде богат с идеи и желания, но може да бъде и беден – и в единия, и в другия случай разумният знае как да се справя. Многото желания например могат да удавят човека, но ако е разумен, той ще намаже кожата си с мас, както прави патицата, и те няма да го докоснат. Патицата влиза във водата, но тя не се докосва до кожата ѝ, не пречи на плаването ѝ; ако водата достигаше до кожата на патицата, щеше да отнема топлината на тялото и да ѝ противодейства. Тъй щото когато много желания нахлуват в сърцето ви, намажете тялото си с мас, която да им се противопоставя.

Който иска да бъде ученик, да решава задачите си правилно, трябва да бъде разумен и добър – това са две качества, които се изискват от всеки човек и специално от ученика. Казано е за Бога, че е всеблаг, всемъдър, вселюбещ; на същото основание и за човека казваме, че трябва да бъде все разумен и вседобър, т.е. да проявява своята разумност и доброта при всички условия на живота си. Значи от човека се изисква доброта и разумност, но какво представлява той сам по себе си? Квадрат и кръг: квадратът е физическият човек, който разрешава отношенията си на физическия свят; кръгът е духовният човек, който разрешава отношенията си в Духовния, в Идейния, в Божествения свят. Ако разглеждаме човека геометрически, казваме, че главата представя кръга, а тялото – квадрата, т.е. четириъгълника; главата мисли, съзерцава, решава въпросите в Умствения свят, а тялото изпълнява нейните решения. Главата на човека представлява кълбо, сфера, а тялото му – куб; значи от една страна човек представлява кръг и квадрат, а от друга – сфера и куб. Сферата крие в себе си множество възможности и условия, които човек проявява на Земята като безброй отношения и съотношения. Думите *квадрат* и *куб*, *кръг* и *сфера* са мощни, понеже крият в себе си всички възможности и условия. Като

кажеш *квадрат* или *куб*, разбираш всички възможности за реализиране на разумните неща на физическия свят; като кажеш *кръг* или *сфера*, разбираш всички възможности за реализиране на разумните идеи в Божествения свят. Както виждате, човек е създаден по правилата на великата геометрия. За да не наруши тези правила, той трябва да мисли и чувства право; като чувства, човек опитва нещата и след това пристъпва към реализирането им, в което важна роля играе волята – това показва, че дейността на ума, на сърцето и на волята са тясно свързани.

Ще прочета няколко стиха от глава 58 на Исаия. Пророкът казва, че за да придобие Любовта и да я запази, човек трябва да живее в светлина:

„Тогаз твоята светлина ще изгрее като зората и здравето ти скоро ще прозябне, и правдата ти ще предаде пред тебе, и славата Господня ще ти е задна стража“ (ст. 8);

„Тогаз ще зовеш и Господ ще отговаря; ще викнеш и Той ще рече: „Ето, Аз“;

„Ако извадиш изсред си хомота, посочването с пръст и суетните думи, и отваряш душата си на гладния, и наситиш утеснената си душа, тогаз светлина ще ти изгрява в тъмнината и мракът ти ще бъде като пладнѐ“ (ст. 9 и 10);

„И Господ ще те води всякога, и ще насища душата ти в бездъждие, и ще даде сила на костите ти; и ще бъдеш като градина напояваема и като воден източник, на който водите не пресекнуват“ (ст. 11);

„И от тебе родените ще съградят вехтите запустения: ще възстановиш основанията на много родове; и ще се наречеш зидател на развалините, поправител на пътища за население“ (ст. 12);

„Тогаз ще се наслаждаваш в Господа; и аз ще те направя да яздиш по високите земни места, и ще те нахраня с наследството на отца ти Яков; защото устата Господни казаха това“ (ст. 14).

Когато четете тази глава, виждате, че думите на пророка и до днес не са изгубили значението си. Ако живеете така, както пророкът пише, всичко, което душата ви желае, ще се

сбъдне. Душата желае само едно нещо: да се прояви; може ли да се прояви, вие ще бъдете всякога разумни и добри – това са качества на човешката душа. Като казвам, че човек трябва да бъде добър и разумен, това не значи, че отсега нататък ще придобива тези качества; по естество човек е добър и разумен, но трябва само да се прояви. Видите ли, че детето ви иска да прояви милосърдието си, да раздели хляба си с бедното си другарче, не му забранявайте. Обикновено майката, бащата или по-големите братя и сестри забраняват на детето да дели хляба си с бедните деца. Всеки човек има по едно малко дете в себе си – неговото милосърдие; не препятствайте на милосърдието ви да се проявява – днес препятствате, утре препятствате, докато най-после сърцето ви се втвърди и се превърне в красива форма без съдържание. Дайте път на всяка свещена идея в себе си да се прояви; колкото и да е малка, не я спъвайте. Човек работи върху себе си, докато е млад; щом остарее, мъчно може да си въздейства.

Млад човек е онзи, който прави добро и мисли правилно; щом престане да мисли и да прави добро, той преждевременно остарява. Кажете ли, че искате да бъдете млади, да се подмладите, трябва да правите добро и да мислите. Някой се оплаква, че не може да учи; щом прави добро и мисли, той може да учи. „Голяма сиромашия ме е налегнала“ – сиромашията е училище и за да научиш уроците, които се преподават там, ще проявиш доброто в себе си и ще мислиш. Да мисли човек, да прави добро и да учи – това са магически сили, които крие в себе си; прилагайте тези сили в живота си и не се страхувайте от нищо, с тях можете да постигнете каквото желаете. Ще мислите върху Доброто и Разумността и ще ги проявявате; ако само мислите, че сте добър и разумен, без да проявявате доброто и разумността си, тези качества губят своята магическа сила. Доброта без разумност губи силата си: ако проявява само разумността си без доброта, човек става горделив; ако проявява добротата си без разумност, той става фанатик. Но ако проявява и добротата, и разумността си заедно, човек се разширява, проявява душата си. Само любещият и разумният е с широка душа, благородно сърце

и просветен ум.

Съвременните хора живеят в изключителни времена. Възкресението, за което се говори в Писанието, става и сега – днес светът се съди и мъртвите ще възкръснат, ще се явят на съд пред Господ. Съдбата се налага по различни начини: чрез земетресения, чрез войни, чрез болести, чрез страдания. Бог казва на Израил: „Търсете Ме, докато Съм близо“ – това значи: търсете Бога, докато още не е закоравяло сърцето ви, докато съзнанието ви не се е помрачило; стане ли това, ще дойдат катаклизми и катастрофи в света. Това е начало на изпитанията, които няма да преминат скоро – земята ще се тресе, ще се огъва, докато се създаде новото; нов свят се твори сега. Не се страхувайте, но уповавайте на Бога и кажете като Псалмопевец: „Тисящи ще падат от страната ти и десет тисящи отдясно ти, но при тебе няма да се приближи“. Работете върху ума и сърцето си съзнателно, да бъдете от онези праведни, добри и разумни хора, за които Възвишените и Напреднали братя са готови всякога да воюват. Вие ще работите за доброто на своята душа, както и за доброто на своите ближни, а други ще воюват за вас. Когато дойдоха Ангелите в Содом и Гомор, за да погубят тези градове, Авраам ги запита: „Ако има поне десет праведни между жителите на Содом и Гомор, ще погубите ли градовете?“ и Ангелите им отговориха: „Няма да ги погубим“²⁰; обаче нямаше даже десет души праведни, затова се приложи наказанието върху тях.

Желая и между вас да има поне десет души праведни, да не се приложи наказанието на света; ако не може да се избегне напълно това наказание, поне да се смекчи. Числото 10 е едно от добрите числа за човечеството. Човек е дошъл на Земята, за да донесе Божието благословение – това го отличава като син Божи, като Божи служител. Казано е в Писанието: „Вие сте чада Божии“, следователно, който иска да бъде син Божи, трябва да служи на Бога от сърце и с Любов. По това именно се отличава синът от слугата: синът служи на баща си с любов, а слугата – с пари. Само онзи може да служи на баща си без пари, който има синовни отношения към него. Следователно, докато сте в бащиния си дом, служете

без пари; благодарете, че живеете под покрива на баща си.

Чист трябва да бъде човек по ум и по сърце. Освободете сърцата си от горчивините и умовете – от недоразуменията помежду си, защото са настанали усилни времена. Пространството е пълно с Божии войни – ако погледнете нагоре, ще видите воители с извадени ножове, с вдигнати знамена, с бойни колесници. Там всички точат ножовете си и поглеждат към Земята, търсят праведни и добри хора в света; ако не намерят колкото трябва, те ще тръгнат напред, ще се впуснат в бой и ще извикат: „Край на всички несправди! Ред и порядък е нужен в света“. Че някой имал едни убеждения, друг – други – пред нищо не се спират.

Една свещена идея трябва да изпълва умовете и сърцата на всички хора: да се въздвори ред и порядък в света, да се приложи Божията Любов, да се прегърнат всички хора като братя, като синове на един Баща; ако доброволно не стане това, насила ще ви заставят. Дошло е време да се въведе Божият ред и порядък в света. Какво виждате след земетресението, което стана преди няколко дена – всички хора, бедни и богати, напуснаха къщите си и излязоха навън, на палатки или на открито; богати красиви къщи с всички удобства станаха необитаеми. В това отношение и бедни, и богати се приравниха – всички хора пазят живота си; те разбират, че най-ценното нещо, което им е дадено, е животът, но той може да се запази само с Доброто и Правдата. Праведни хора се търсят днес, и то не десет, но стотици и хиляди. Праведните, добрите и разумните ще спасят света от ударите на земетресенията и от ударите на съдбата. Бъдете готови във всеки момент да посрещнете Бога, вашия Баща, с Любов. Христос казва: „Блажен е онзи роб, когото господарят намери, че прави това, което му е заповядал“; това значи: бъдете будни, за да посрещнете Новия ден, Новия живот, който иде в света.

*Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
В Истината е скрит Животът.*

СМИРЕНИЕТО

Двадесет и четвърта лекция,
27 април 1928 г.

СМИРЕНИЕТО

*Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
В Истината е скрит Животът.*

Ще прочета 55 глава от Исаия, която разглеждам като литературно произведение:

„О, вие, които сте жадни, елате всички при водите!“ (ст. 1);

„Вместо драка, ще възлезе елха; вместо коприва, ще възлезе мирсина; и това ще бъде Господу за име, за вечно знамение, което няма да изчезне“ (ст. 13).

Време е вече ученикът не само да носи името *ученик*; не да бъде пълен със знание, както касата на банкера е пълна с пари; не само да бъде нагорещена пещ, в която да се пече хляб; не само да бъде фурна – да продава хляб, нито зеленчукова градина, която да изкарва лук и чесън. Ако е пълна каса, ще се изпразни; ако е нагорещена пещ, ще изгасне; ако е фурна, ще продаде хляба си и ще се изпразни; ако е зеленчукова градина, ще дава временно продуктите си. Ученикът не трябва да бъде и цвят, който прецъфтява. Какво трябва да бъде ученикът? Извор, който постоянно блика. Той трябва да разбира отношенията между неговата душа и различните роли, които трябва да играе. Например какво е отношението на човешката душа към пълната с богатство и знание каса, към нагорещената пещ, към фурната, към зеленчуковата градина и т.н.? Като разглежда и изучава тези отношения, човек трябва да се самовъзпитава, а не да се дресира, както дресират котките и кучетата.

Един човек се занимавал с дресиране на котки. Той събрал 40-50 котки и дълго време ги обучавал, докато най-после дошъл до убеждението, че котките са вече дресирани и може да прави с тях различни опити. Веднъж дошъл при

него един приятел, за да види докъде е стигнал с възпитанието на котките. Човекът наредил котките по групи и започнал демонстрации с тях. В това време приятелят му пуснал една мишка и всички котки хукнали веднага след мишката – дресировката пропаднала; достатъчно било да се яви една мишка и трудът на възпитателя пропаднал.

Какво представлява мишката? Старият наследен навик. Каквото е мишката за котката, такова нещо са старите навици за човека; колкото дресираната котка може да издържа пред мишката, толкова и човек може да издържа със своето знание пред старите навици – те са сила, пред която човек мъчно устоява. На какво се дължат старите навици и как може да се справи човек с лошите навици? Навиците са резултат на честото повтаряне на нещата; това не значи, че човек не може да се откаже – достатъчно е да се намери пред нещо силно, за да ги забрави и да отстъпи от тях. Какво ще прави онзи, който има навик всяка сутрин да се къпе, но къщата, в която живее, се запали? Той ще гледа час по-скоро да излезе навън и ще забрави, че е свикнал сутрин да се къпе; страхът от изгаряне е по-силен от навика и той казва: „Днес направих изключение – не се изкъпах, както правя всеки ден“ – значи изключенията са резултат на силни подбуди, силни преживявания в човешкия живот. Пред пожара всякакъв навик отстъпва – смешно е да видите, че някой се къпе, когато къщата му гори.

Пророк Исая казва, че Божиите мисли не приличат на човешките; с други думи казано: идейният живот не прилича на обикновения. Противоречията на хората се дължат именно на това, че искат да влязат в идейния живот с обикновените си разбирания – това е невъзможно, новите времена изискват нови разбирания. Например ако ви представят две положения – богатство и дарби, кое бихте предпочели? Едни ще пожелаят да бъдат богати, а други – даровити; ще се явят различни мнения по въпроса. Някои ще кажат, че богатият може да стане даровит – като има добри външни условия, той ще работи върху себе си и ще развива дарбите си; други ще кажат, че даровитият, т.е. вътрешно богатият, има

условия да стане и външно богат. Ние пък казваме, че човек трябва да бъде и богат, и даровит, защото всяко нещо има своето специфично място: богатството има отношение към физическия свят, знанието и способностите – към Умствения свят, а добротата – към Духовния. Следователно човек не може да бъде духовен, докато не е добър; той не може да бъде умен, докато няма знания; и не може да бъде здрав, докато не е богат. Златото има отношение към здравето – колкото повече злато има човек в кръвта си, толкова е по-благороден, по-устойчив и по-здрав. Някой ще възрази, че има богати хора, които са болни; това не е истинско богатство – ако натоварите едно магаре със скъпоценности, богато ли е то? Магарето носи чуждо богатство, а не свое; то не съзнава богатството си, но и да го съзнава, не може да се ползва от него. Тъй щото за да бъде здрав, човек трябва да бъде богат; за да бъде умен, трябва да има знания; за да бъде духовен, трябва да е добър. Богатство, знание и доброта са качества на истинския човек; ако отнемете едно от тия качества, вие нарушавате неговата цялост.

Представете си, че ви дадат следната задача: да извадите една част от цялото или цялото от неговите части, без да нарушите целокупността на цялото – можете ли да решите тази задача? Не можете – ако извадите една част от цялото, непременно ще нарушите целостта му; да извадите цялото от частите му – и това е невъзможно, цялото може да се дели на своите части, но то вече не е цяло. На същото основание казваме: като цяло, човек е неделим; не можете да извадите от него една част и той да остане цял. Какъв човек е този, от когото сте извадили Доброто? Но и Доброто, като част от човека, само не съществува, Доброто като абстрактна величина не съществува – затова казваме, че има голяма разлика между проявеното и непроявеното Добро. За да схванете тази разлика, мислете върху житото, брашното и хляба. Житото се мели и се превръща в брашно; те се различават по обем, но не по качество и по състав – житото заема по-малък обем от брашното. Като се смеси с вода, брашното отново намалява обема си и се превръща в тесто, което се пече и става на хляб.

Тук имаме два процеса: на разширяване – смилане на житото в брашно, и смаляване – превръщане на брашното в хляб.

Разширяването и смаляването са процеси, през които минават и човешките идеи. Явява се въпрос: при кое от двете състояния идеите са най-устойчиви? Кое е най-устойчиво – житото, брашното или хлябът? Житото – защо? То е първичната идея, която слиза направо от Идейния свят; щом слезе на Земята, то минава през различни фази, които са временни, преходни – и те имат приложение, но само за известно време и при известни случаи. Оттук вадим заключението: възприемайте идеите направо от Идейния свят, в първичното им състояние, а не във видоизмененията им; идеите само се посадят, но нито се мелят, нито на хляб се правят. Ако няма условия веднага да ги посее, тогава имате право да ги смелите на брашно, да ги омесите и да направите хляб, от който да се ползват обкръжаващите ви; не прекарвате ли идеите си през тези процеси, те ще се развалят и ще изгубят своя смисъл. Дойдат ли добри условия за сеене, веднага ще ги посее. Така постъпва добрият и богатият човек. Сега аз изнасям тези процеси за способните и талантливите ученици, за да извлекат от тях някакъв метод за самовъзпитание.

Да се върнем към основната мисъл на лекцията, а именно: между човешките и Божествените мисли трябва да има пълно съгласие. Когато казваме, че в живота всичко е постижимо, разбираме, че между човешкото и духовното, между духовното и Божественото съществува известно отношение, известен паралел. Дойдем ли до непостижими неща, това показва, че паралелът е нарушен, т.е. между човешкото и Божественото е настанала някаква дисхармония. Някой има амбиция да стане учен човек и мисли, че това е Божествено качество; амбицията е подтик в човека да постигне нещо, но не е резултат на Божествения паралел, който включва основните правила на живота. Само смиреният човек спазва тези правила; в Духовния свят смирението е качество, но същевременно и мярка, която определя разстоянието между успоредните линии – от това разстояние зависи хармонията, която съществува между мислите, чувствата и постъпките на

човека. Между мислите на смирения и Божествените мисли има известен паралел, благодарение на което смиреният се ползва от знанията на Бога естествено, без никакви усилия.

Горделивият прави усилия да постигне Божественото знание, но не успява; той придобива известно знание, но не става учен – не може да стане истински учен, понеже е нарушил паралела между Божественото и човешкото в себе си. Гордостта представлява сушата в живота – какво може да расте на суша? Нищо. Каква идея може да расте на суша? За да растат и да се развиват, идеите се нуждаят от Слънце, влага и хранителни елементи. Гордостта е причина за пропадането на някои религиозни системи, тя е причина и за пропадането на религиозни и на светски хора. Когато религиозният започне да мисли, че е достигнал до откровението на живота, и когато светският мисли, че е дошъл до крайния предел на науката, и двамата се проявяват – те достигат до точката на замръзването. Кога остарява човек – когато мисли, че е постигнал всичко. Като стане на 21-годишна възраст, той си въобразява, че е придобил големи знания, че няма какво повече да учи, дошъл е вече до своето пълнолетие и желае да стане като баща си – с брада и с мустаци; и това е добро, но брадата и мустациите не разрешават въпросите на живота. Какво ще каже жената, която няма брада и мустаци? И тя има задачи за разрешаване; като няма брада и мустаци, трябва ли да се мисли, че животът ѝ е лек и я освобождава от мъчнотии и страдания?

Мъжът има брада и мустаци, защото живее в гористи места; жената няма брада и мустаци, защото живее в полета. В това отношение мъжът е дървар, а жената – земеделец, който произвежда жито. Стремелът на жената към мъжа и на мъжа към жената се дължи на необходимостта от материалите, които те произвеждат – жената взема горивен материал от мъжа, а той взема жито от жената. Като говорим за мъжа и за жената, имаме предвид отношенията между гората и полето, а не външните отношения между формите *мъж* и *жена*; гората и планината дават едни блага, а полето и долината – други, и те взаимно се допълват.

Който не разбира предназначението си в живота, той е недоволен от всичко. Дърварят например всеки ден сече дърва в гората, товари ги на магарето си и слиза в града да ги продава; като се отегчи от работата си, той става недоволен, не знае как да излезе от положението си. Щом се отегчиш в гората и в планината, слез в долината; като се отегчиш от долината, възлез пак на планината. Важно е и при едните, и при другите условия човек да намери нещо красиво и възвишено. Красивият и възвишен живот ще намерите на Слънцето – стремете се към него, за да не се отегчавате от условията на Земята. Слънцето представя човешката глава, а Земята – неговият стомах; като се отегчите от Земята, т.е. от живота на стомаха си, качете се в главата си и започнете да мислите – там е вашето Слънце, оттам иде вашата радост и вашето веселие. Следователно, когато сте радостни и доволни, вие сте на Слънцето; когато сте скръбни и недоволни, сте на Земята. От вас зависи да бъдете радостни и доволни – качвайте се на Слънцето, за да придобивате живот и енергия, да се справяте с мъчнотиите и страданията си. Ще кажете, че условията на сегашния ви живот са тежки; знайте, че сегашният живот е само част от Целокупния, а частите не представляват правила. Общият, Целокупният живот включва правилата, а частите му представляват методи, чрез които човек може да прилага своето богатство, знание и доброта при дадени условия.

Каквото и да се случва в живота на ученика, от него се иска смирение. Смирението не е външно качество, но вътрешно; то е мярка, която определя разстоянието между успоредните линии, която определя правилните отношения между човешките и Божествените отношения. Следователно, докато не се смири, човек не може да има правилни отношения към Първата причина на нещата. Казано е в Писанието: „Бог към смирените благоволи, а на горделивите се противи“. Докато човек върви успоредно с Божествения свят, смирението има смисъл; щом се наруши паралела на неговия живот, смирението губи своя смисъл. Който не разбира дълбокия смисъл на смирението, не иска да бъде смирен – защо? Той мисли,

че като смирен, трябва да се подчинява на всички и кой как мине край него, ще го тъпче; това е неразбиране на живота, всъщност истински смиреният е брониран, никой не може да го тъпче.

Какъв паралел можем да поставим между стомаха и главата? Задачата на стомаха не е само да поглъща, но да превръща хранителните елементи и съединения, да ги обработва и като сокове да ги изпраща към мозъка. В този смисъл стомахът всеки ден принася жертви, за да изкупва греховете си; ако не прави жертвоприношения, той не може да има правилни отношения с Първата Причина на нещата, т.е. със своя мозък, с главата си, която мисли и направлява целия живот на човека.

Внесете тази идея в ума си, за да приемете новите идеи и да приложите новите методи за тяхното реализиране; само по този начин ще се освободите от старите разбирания и навици, които досега са ви спъвали. Старото трябва да отстъпи, да направи път на новото. Желая ви да възприемете новите идеи и да ги приложите в живота си.

*Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
В Истината е скрит Животът.*

ДВЕТЕ ПОСОКИ

Двадесет и пета лекция,
4 май 1928 г.

ДВЕТЕ ПОСОКИ

*Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
В Истината е скрит Животът.*

Размишление.

Кой е крайният предел, до който една болест може да се развива – смъртта, по-далеч от смъртта болестта не може да се развива. И обратно: крайният предел, до който здравето може да се развива, е придобиване на живота. С други думи: най-ниската граница, до която болният може да стигне, е смъртта; най-високата граница, до която здравият може да стигне, е животът. В смъртта телата се разлагат, а в живота те се обновяват, подмладяват, растат; в смъртта човек се разлага и вмирисва, а в живота той започва да цъфти и благоухае – благоуханието е признак на права мисъл. Съвършено здравият човек мисли право; започне ли да боледува, мисълта му се изопачава. Който върви в посоката на смъртта, коренно се различава от този, който върви в посоката на живота – това са две диаметрално противоположни посоки, които внасят две различни разбирания в човека за Битието и за живота.

Задачата на съвременните учени и философи е да дойдат до разрешаване на смисъла на живота и на науката. Според крайните материалисти животът няма смисъл, а предназначението на науката е да подобри живота на хората; според идеалистите смисълът на живота се заключава в усъвършенстването на човешката душа, а смисълът на науката – в познаването на Бога. Но само онзи, който е дошъл до крайния предел на живота, може да говори за неговия абсолютен смисъл; той започва да цъфти и се радва на първия плод, който придобива. Кой е първият плод – Любовта; казано е, че първият плод на Духа е Любовта. Значи първите плодове на здравето са Любовта, Доброто и Животът; първите плодове на болестта са омразата, злото и смъртта.

Това знание се отнася до онези от вас, които искат да се развиват правилно. Ако не дойдете до положителното знание, всички ще започвате добре, а ще свършвате зле; ще започвате с идеализъм, ще свършвате с разочарование. Докато сте млади, ще казвате, че животът има смисъл, че хората са добри и благородни; като остареете, ще поддържате обратното – че животът няма смисъл, че хората са лоши. Това е субективно схващане за живота, което се придобива по отрицателен път – то показва, че болезненото състояние в човека е достигнало до крайния си предел. Има една болест в човека, наречена *грях*; затова и Давид казва: „В грях ме зачена майка ми“. Болестта и болезнените състояния в науката, в живота и в самия човек трябва да се изключат, в това се заключава смисълът на живота във физическия свят; остане ли болестта да царува на физическия свят, тя ще разруши всичко. Докато болестта съществува, животът, богатството, знанието, силата са безпредметни – защо? Защото от една страна човек ще придобива, от друга страна болестта всичко ще изядва и руши.

Сегашните хора, млади и стари, вървят по един път, който не им е наложен от Природата, а от самите тях, от техните криви разбирания, поради което има толкова лоши последствия – това е пътят на болестта. Трябва по научен, естествен път да влязат в пътя на здравето. Всички искат да бъдат здрави, но като поискат да се мръднат от местата си, те се страхуват. Има опасни места в Новия път, но човек трябва да бъде безстрашен, той трябва да бъде герой; като дойдат до тези места, и най-големите герои се разколебават. Вярно е нужна на човека. Не е лесно да минете пропастта по една тънка огъваща се дъска – като стъпите с единия си крак, дъската веднага се огъва и всеки момент може да се счупи и вие да паднете в пропастта. Как ще минете по тази дъска, особено ако сте болен? Никой не може да накара болния сам да мине по дъската; трябва да дойдат двама силни, здрави юнаци, да го вдигнат на ръце и така да го пренесат от единия бряг на другия. Вярно и безстрашие се иска от човека, за да премине пропастта, която разделя пътя на болестта от пътя на здравето.

Културата на съвременните хора се отличава по това, че по отношение на земята всеки човек е в хоризонтално положение и двама души го носят; той не уповава на себе си, т.е. на Божественото начало в себе си – при това положение човек не е нито културен, нито духовен. В него трябва да се яви желание да постави гръбнака си перпендикулярно на плоскостта, върху която стъпва; щом се изправи на краката си, човек изправя и съзнанието си и взима права посока на движение. Ако не е в състояние да вземе това положение, той не може да постигне своите идеали. Като влезе в живота, човек трябва да стъпи на краката си, да вземе правата посока на движение и да знае какво го очаква. Той не трябва да бъде новобранец, когото посрещат с музика и песни, и да мисли, че животът му в казармата е забава – влезе ли в казармата, той трябва да знае, че рано или късно го чака фронт, на който ще приложи пушката и топовете. Като чуе гърмежите, този голям герой ще започне да трепери, да вика майка си и Бога на помощ; той вика и пита защо никой не му е казал какво го очаква и какво трябва да прави.

Който е дошъл на Земята, той е войник; доброволно или насилно – ще участва във войната. Веднъж си влязъл във войната, ще я свършиш и ще излезеш победител, но няма да унищожаваш неприятеля си, а ще му дадеш права като на себе си; ще му вземеш оръжието и ще внесеш Новото както в своя живот, така и в неговия. Ако мислиш, че като победиш неприятеля си, трябва да го унищожаваш, ти си на крив път, не си разрешил задачата си правилно; ще победиш неприятеля си и ще го повдигнеш – това значи да вземеш правата посока на живота. На физическия свят войната е неизбежна: човек трябва да воюва със злото в себе си, което се проявява във вид на слабости, недъзи, отрицателни чувства и мисли – ще се борите с тях, да ги победите, без да ги унищожите. Ще воювате с отрицателните сили в себе си, докато ги превърнете в положителни; от низходяща посока ще ги насочите към възходяща – това е задачата на сегашния ви живот.

Всички хора имат някакво знание, но не могат да го приложат – защо? Няма методи. Знанието без приложение е

товар и за да се освободи от товара си, човек трябва да го приложи, да го впрегне на работа. Войник е той, не може и не трябва да носи голям товар. Той трябва да воюва с неприятеля си и да го победи. Болният ще дойде до границата на смъртта, здравият – до границата на живота, и трябва да преминат тези граници; не минат ли отвъд границите, ще паднат в пропастта, а всяко падане подразбира връщане назад.

Дръжте тези идеи в ума си, за да се ползвате от тях. За тази цел вие трябва да учите като малките деца, които постъпват в първо отделение. Учителят започва с тях от най-елементарни работи и върви напред: той ги запознава с буквите и с аритметическите действия, като започва със събирането. И вие ще започнете със събирането – да знаете как се събират две идеи, две противоречия, две мъчности и т.н. Как ще съберете мъчнотиите си? Докато не ги отделите от себе си, не можете да ги съберете. Колкото мъчнотии имате в ума, в сърцето и във волята си, ще ги приведете към общ знаменател и ще ги съберете; те се движат в една посока.

Сега да се върнем към въпроса за болния и за здравия. Когато болният дойде до крайния предел на своята болест, иде смъртта; лесно се казва това, но мъчно се умира, т.е. мъчно се влиза в пределите на смъртта. На границата са поставени десет врати за минаване и човек трябва да знае през коя врата да мине, т.е. по кой начин да слезе в пределите на смъртта. На умиращия се дава свобода на избор – сам да определи начина на заминаването си за онзи свят, и всеки се стреми да избере най-лекия начин на умирање; първата врата представя най-лекия начин, а десетата – най-мъчния. Същото става и със здравия – когато дойде до крайния предел на живота, здравият се намира на границата на възкресението, където му се представят десет врати, т.е. десет начина за възкресение, и той сам може да си избере един от десетте. Чуete ли някой да казва, че животът му е дотегнал и иска да се освободи от него, ще знаете, че той е болен човек и като такъв, той не може да стигне до границата на смъртта, докато не изплати дълговете си – те го мъчат; ще работи дни, месеци и години, докато ги изплати. При това човек не може непре-

къснато да бъде болен, състоянията му се менят – ту здрав, ту болен. Като ученик на Живота, той ще събира моментите, за да знае колко пъти през деня е бил болен и колко пъти – здрав, за да има представа за своето състояние.

Това са отвлечени задачи, които човек сам трябва да реши. Решаването им е в зависимост от правилното разбиране на нещата. Ще знаете, че човек може да реши задачите си, когато постави болестта и здравето вън от себе си, само като възможности. Човек не е роден да бъде болен, не е роден и да бъде здрав – това са възможности в живота; въпреки това той не може да избегне нито болестта, нито здравето. Човек се е родил, за да живее; животът му се осмисля само когато цъфне и даде плод – Любовта, затова казваме, че Любовта ражда живота. При сегашните условия животът има възможност само да цъфне, но не и да върже, да даде плод.

Като слиза на Земята, човек има предвид учението; той учи, придобива знания, а животът му се определя от посоката на неговото движение. Човек трябва да научи две неща: да намери посоката на своето движение и начин, по който да сменя състоянията си; научи ли тези неща, той получава диплом, с който може да продължи учението си в по-висока школа. Докато завърши образованието си на Земята, човек минава през много школи; колкото по-съзнателно е работил, толкова повече знания и опитности има. Той може като химик да различава свойствата на първото състояние – на болестта, и на второто – на здравето, и да определя посоката на тяхното движение още докато са в зародиш. Правете и вие опити да изучавате двете посоки на вашето движение. За следния път нека всеки от вас да намери в себе си две състояния на болестта и две – на здравето и да си ги отбележи. Изкуство е да можете да ги различите още в зародишното им състояние.

Как ще различите по външен път змийското яйце от това на славея? Външно мъчно се различават, но ако ги поставите при условия да се измътят, от змийското яйце ще излезе змийче, а от яйцето на славея – славейче; те се различават и по форма, и по съдържание: змийчето ще започне да пълзи

по земята – пътят на болестта и смъртта, а славейчето ще литне нагоре – по пътя на здравето. За да не изпадате в заблуждения, вие трябва да оставите идеите си, които са в зародишно състояние, при условия да се измътят; едва тогава ще знаете в каква посока се движат те и оттам ще определите техния вътрешен характер и техния произход.

Като не разбира вътрешния смисъл на нещата, човек изпада в противоречия и недоволство и сам не може да си помогне – той е недоволен, че е сиромаш, че няма пари, че не е учен, че не може да свири, да пее и т.н. Наистина не е лесно да се справи човек с тези неща, но и богатият не е всякога доволен от положението си – той е богат, има пари, но е болен и не може да намери лекар да му помогне. Човек не подозира, че лекарят е в самия него; той сам може да си помогне при всички мъчноотии – как? Чрез мисълта си – достатъчно е да държи в ума си положителни мисли, за да се справи лесно и със сиромашията, и с невежеството, и с болестите. Защо не си представи, че е богат, че има на разположение къща, скъпи дрехи, слуги? Защо не си представи, че е учен, че е професор в някой университет? Защо не си представи, че е млад, здрав и весел? Чрез мисълта си временно поне човек може да смени състоянието си. Всеки човек може да бъде богат – от него зависи. Три елемента са необходими, за да бъде богат: да прояви доброто, разумността и здравето си; само добрият, разумният и здравият човек може да бъде богат. Той може да бъде и учен – и това зависи от него. Ще каже някой за себе си, че не е учен, защото не е написал нито една научна книга; това нищо не значи, всички хора не могат да бъдат писатели: едни ще пишат, други ще четат. Често писателите не са доволни от произведенията си – намират, че нещо им липсва, а читателите са доволни – намират, че произведенията им са гениални; и обратното се случва: писателят е доволен от произведенията си, а читателите не са доволни. Следователно и който пише, и който чете трябва да бъде учен, да разбира смисъла на нещата.

Казано е в Писанието: „Не чрез сила, нито чрез крепост, но чрез Духа ми...“; това значи: човек може да постигне всич-

ко не чрез сила, нито чрез крепост, но чрез своя мощен дух. Какво крие духът в себе си? Живот, разумност, доброта и здраве – това са четири важни елемента, чрез които човек може да разреши социалните въпроси.

*Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
В Истината е скрит Животът.*

МЕТОДИ ЗА ХРАНЕНЕ

Двадесет и шеста лекция,
11 май 1928 г.

МЕТОДИ ЗА ХРАНЕНЕ

*Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
В Истината е скрит Животът.*

Размишление.

Тема за следния път: *Предназначение и задача на храносмилателната система.* Мислете върху въпросите: кога се е създала храносмилателната система, при какви условия и защо се е създала.

Какви системи има в човека – нервна, кръвоносна, мускулна, костна, дихателна и храносмилателна. Може да се даде и друго деление на системите: нервна, или мозъчна, дихателна и стомашна; или нервна, или мозъчна, дихателна и симпатична нервна система. Мозъчната система е динамична, понеже произвежда електричество, а симпатичната нервна система произвежда магнетизъм. Стомахът спада към симпатичната нервна система, затова е магнетичен; като знаете това, използвайте магнетичните сили на стомаха за смяна на човешките състояния: ако видите, че някой човек е неразположен, дайте му нещо за ядене и колкото и да е неразположен, щом се нахрани, неразположението му изчезва и той придобива енергия, импулс за работа. Оставете ли човека гладен, той ще изгуби своята енергия и вдъхновението си. Стомахът е министър на вътрешните работи, но не и на полицията; всичко, което се отнася до благоустройството на организма, до неговото здраве, е предоставено на грижите на стомаха – значи стомахът има предвид вътрешната уредба и благосъстояние на организма. В помощ на стомаха идват още много органи: зъбите, езикът, устата, хранопроводът и червата.

Човек трябва да се изучава – да познава своите външни и вътрешни прояви, да разбира физическите и психическите

функции на своите органи. До известно време човек расте, развива се, придобива знания; след това иде смъртта, която ние наричаме *ликвидиране с дадена фирма*: когато човек ликвидира с живота си, веднага дохожда ликвидационната комисия, за да прегледа сметките му – така постъпват при ликвидацията на всяко дружество. Онези, които погребват човека, са първите членове на ликвидационната комисия; след тях идат и други, които правят равностойна колко приходи и разходи има дружеството и чистите печалби се разпределят между членовете, също така се разпределят и дълговете. При образуване на дружеството са нужни поне двама души: председател и заместник-председател, те изработват устава на дружеството; след това се записват членове, от които избират останалия състав на управителния съвет: секретар, заместник-секретар и касиер.

Това са положения, върху които трябва да мислите, защото развитието, растенето на човека зависи от състоянието на храносмилателната система. Една трета от енергията на човека се изразходва от стомаха и не е безразлично как се изразходва тази енергия и какви резултати се получават – ако енергиите, които храносмилателната система произвежда, се използват разумно, състоянието на човешкия организъм се подобрява. Като говорим за значението на храненето при организма, нямам предвид повдигането му в култ.

Храненето има отношение и към вкуса. Без вкус човек би бил апатичен, тъй щото колкото по-добре е развит вкусът му, толкова по-сладко яде той и толкова по-активно работи стомахът. Това не значи, че вкусът трябва да управлява дейността на стомаха – той само събужда известни енергии, без да направлява работата му. Ето защо вкусът не трябва да се изопачава, нито да се притъпява – дойде ли до това положение, човек трябва да работи върху себе си, за да възстанови своя нормален вкус. Някои майки, без да познават научно въпроса за храненето, като видят, че децата им са неразположени, дават им такива храни, които да повдигнат духа им, да ги разположат; това лесно се постига с плодовете – децата обичат плодовете, затова с тях лесно се трансформират

състоянията им. Всяка форма, всеки плод имат специфично предназначение; чрез плодовете Природата дава възможност на хората да трансформират състоянията си. На малките деца, бозайничетата, Природата трансформира състоянията чрез майчиното мляко; на онези, които лазят – чрез играчки, чрез плодове и бонбони, а на онези, които са проходили вече – чрез плодовете. Последната категория деца най-много обичат плодовете; към тази категория се отнасят повечето хора на Земята – те са стъпили вече на краката си и трябва да се отнасят съзнателно към живота си.

Като се изучавате, добре е да знаете във всеки даден момент към коя категория деца принадлежите: към бозайничетата, към онези, които пълзят, или към тези, които ходят самостоятелно. Времето, през което майката носи детето си на ръце, наричаме *златно време*; през този период детето е божество – всички му се радват, носят го на ръце. Дойде ли началото на втората година, царството на детето свършва – то постепенно пристъпва, изправя се и един ден започва само да ходи; от този момент става по-самостоятелно. Това са фази, през които детето неизбежно минава, докато дойде до състоянието на възрастен човек, който започва да решава задачите на своя живот.

За да разреши задачите си, човек трябва да има буден ум и интерес към тях. Интересът се диктува от развитието на човешките дарби и способности – колкото по-повдигнат е човек в умствено и в духовно отношение, толкова по-големи и високи интереси има. Не можете да заставите насила да се интересува от музиката онзи, който не е музикално развит. Има интереси, които са присъщи на всички хора: на учени и прости, на бедни и богати, на красиви и грозни – такъв интерес е например интересът към яденето; каквито и умствени интереси да има човек, щом му замирише на ядене, веднага вкусът му се събужда – защо? Интересува се от яденето. Ако на различни категории хора предложите някаква супа, всички решават задачата си по един и същ начин – с лъжицата; ако им предложите хляб, всички ще постъпят по един и същ начин: всеки ще отчупи едно парченце, ще го сложи в устата

си и ще започне да го дъвче. Разликата се заключава само в начина на дъвченето: професорът дъвче по един начин, простият – по друг, проповедникът – по трети и т.н. По начина на дъвченето може да се познае какъв е човек; наблюдавайте как дъвчат хората и си правете научни изводи.

Сега, да се върнем пак към храносмилателната система като елемент, нужен за създаване на човешкия характер. За да създаде добър характер в себе си, човек трябва да държи храносмилателната си система в изправност. Какво разбирате под думите *изправност на храносмилателната система* – това подразбира нейната нормална дейност; тя зависи първо от външните условия и обстановка, а после – от вътрешните условия. Не е безразлично как ще започнеш да ядеш – изведнъж ли ще се нахвърлиш върху яденето, или ще се спреш пред трапезата, ще благодариш за това, което ти е дадено, ще си направиш молитвата и след това ще започнеш да ядеш; не е безразлично дали ще ядеш бързо, или бавно, дали ще дъвчеш добре, за да се всмукват хранителните сокове не само от стомаха, но и от езика; не е безразлично дали трапезата е чиста, добре наредена, или е нечиста и в безпорядък. Това са условия, които оказват влияние върху изправното или нередовно състояние на храносмилателната система. Не е безразлично още дали човек е разположен, или е неразположен, когато яде – при добро разположение на духа стомахът свършва работата си добре, а при неразположение той не функционира правилно; ето защо не е добре човек да яде, когато е гневен, или пък да се гневи във време на ядене. Забелязано е, че като яде, човек трансформира състоянието си и неразположението му изчезва; за предпочитане е обаче като яде, да бъде разположен.

Храненето е процес за трансформиране на известни енергии, които са се събрали в излишък. Като яде, човек решава една задача, която му е дадена; дали съзнава това, или не, не е важно – опитът е доказал вече това. Преди да се е нахранил, понякога човек се мъчи, страда – не може да реши някакъв въпрос; в това време са събудени известен род енергии, с които той не може да се справи. Щом се нахрани,

излишните енергии в организма му се поглъщат от стомаха, той се успокоява и започва да мисли правилно; не се минава много време, в ума му проблесне някаква идея и той решава въпроса, който го е измъчвал.

Като се храни правилно, човек изучава закона на жертвата; тогава той не жали съществото, което се е пожертвало за него, но го обиква и му благодари за направената жертва. Христос казва: „Ако не ядете плътта Ми и не пиете кръвта Ми, нямате живот в себе си“²¹; това подразбира съзнателно, разумно хранене. Който се храни с Любов и благодарност, той има живот в себе си.

Различаваме три категории хранене: механично, или физично, органично и умствено. Механичното хранене е присъщо на животните, които гледат на храненето като на процес, чрез който задоволяват своите нужди; те нямат съзнателно отношение към храненето – на колкото по-ниско стъпало се намира животното, толкова по-несъзнателен е процесът на храненето за него. Като се качваме по стълбата на живите същества, дохождаме до обикновения човек, у когото храненето минава във втората фаза, като органически процес – човек се храни съзнателно, изпитва приятност и вкус при яденето; при този процес взимат живо участие чувствата. Най-после дохождаме до третия процес на храненето, който е присъщ на хора с висока умствена и духовна култура – тук мисълта взима живо участие. Който се храни механично, лесно заболява. Някой започва да яде, но сам не знае гладен ли е, или не – при това положение за него е безразлично какво ще яде; ако пък е гладен, стреми се да напълни стомаха си, за да не го безпокои, а какво е ял и как е ял – не иска да знае.

Като говорим за храненето, имаме предвид следното правило: яж, когато си гладен; не си ли гладен, не яж. Гладът е първият импулс, който свързва човека с физическия свят; той е най-добрият приятел на човека, но и най-големият му неприятел; от човека зависи как ще го приеме и как ще се справи с него. От значение е още каква храна се употребява – Природата е определила за всяко същество специална храна, следователно и за човека е определена специфична

храна; попадне ли на нея, той ще бъде здрав и ще се развива правилно. Тази е храната, която той обича – тя отговаря на силите, които действат в неговия организъм, на неговите мисли и желания; тя представя основния тон на физическия му живот. Като намери основния тон на физическия, на сърдечния и на умствения си живот, човек влиза в онази хармония, която представлява идеала на неговия живот.

Според храната, която употребяват, хората се делят на вегетарианци и месоядни. Има вегетарианци по рождение, но има и вегетарианци, които употребяват растителна храна от 10-20 години насам; тъй щото когато говорим за вегетарианци и ги сравняваме с месоядни, имаме предвид първата категория. Главата на вегетарианците в сравнение с тази на месоядците е по-дълга и по-тъсна, а на месоядните е по-къса и по-широка около ушите – това показва, че разрушителните способности са силно развити у тях. Храната оказва влияние както върху физическия, така и върху духовния и умствения живот на човека. От произведенията на поетите и писателите можете да определите, с малки изключения, кой е вегетарианец и кой – месоядец.

Изучавайте влиянието на храната по отношение на тялото, на сърцето и на мозъка. Ако сте се хранили правилно, ще имате добри резултати както върху здравето, така и върху мислите и чувствата; ето защо пазете следното правило при храненето: преди да започнете да ядете, съсредоточете мисълта си към храната, която Природата ви дава, като велико благо за живота. Като мислите върху храната, вие се свързвате с Разумната природа и внасяте спокойствие в мислите и в чувствата си; така успокоени, пристъпете към яденето. Каквото и да е сложено на трапезата, приемоте го с благодарност – може да имате само хляб и сол, благодарете и за това. Хлябът е най-важният елемент за организма – посолете си хляба, сложете малко червен пипер и яжте с благодарност. Ако имате нещо готвено и плодове, по-добре ще бъде, но учете се да благодарите за всичко. Като ядете, стремете се да дъвчете храната добре – никакво бързане не се позволява; докато ядете, мислете си, че сте богат човек, че имате на раз-

положение слуги, за да можете да се нахраните спокойно. Не мислете за никаква друга работа, освен за яденето – когато се храните, по-важна работа от яденето няма; постигнете ли това, вие ще използвате храната разумно, а това ще се отрази благотворно върху организма ви. Щом физическото ви състояние е добро, щом сте физически здрави, и психически ще бъдете добре. При това не трябва да преяждате – ще ядете дотогава, докато дойдете до най-сладката хапка и там ще спрете; усетите ли, че можете още да ядете, спрете вече, защото ако продължите, стомахът ще погълне всичката енергия и няма да остане нищо за мозъка – ето защо който яде много, не дава храна на мозъчната система, физическото му тяло се развива за сметка на мозъка.

Задача: в продължение на десет дни направете опит да се храните по нов начин, да видите какви резултати ще имате. Преди да ядете, ще се успокоите напълно – никакво смущение или безпокойство да не остане в ума и в сърцето ви. След това ще си отчупите 20 хапки от хляба; по-малко може, но не повече от 20 хапки и не по-малко от 5. Ще ядете с благодарност и съзнание, че вършите велика работа. Който успее да приложи тези правила при храненето, непременно ще има добри резултати. Отбелязвайте състоянието, в което се намирате през време на опита. И най-малкият резултат трябва да ви радва.

Голяма придобивка е за човека, ако може да превърне храненето от механичен в умствен процес; това не се постига изведнъж, много опити трябва да прави, докато приложи напълно новите правила при храненето – те трябва да станат за него втора природа. През времето, когато правите задачата за храненето, проучете въпроса за храносмилането, както и устройството на храносмилателната система. Като изучавате процеса на храненето, ще видите, че водата е един от елементите, които присъстват във всички храни: твърди, течни и въздухообразни. Ако изучавате начина на храненето у различните същества, ще забележите, че колкото по-напреднали са те в умствено и в духовно отношение, толкова по-фина храна употребяват – има същества, които се хранят с въздух,

светлина и топлина; те са високо организирани, поради което могат да използват елементите на въздуха, на светлината и на топлината.

Природата е предвидила условията за поддържане живота на съществата, поради което е устроила техните организми разумно и целесъобразно. Това виждаме ясно във висшите организми, специално у човека; щом храната влезе в устата, веднага жлезите проявяват своята дейност – те отделят специални сокове и вода, с което помагат за омекването и смилането на храната. И тъй, задачата на човека е да осмисли процеса на храненето – да знае, че той е сложен. Човек се храни не само физически, но и сърдечно, и умствено. От съзнанието на готвача и от умението му да готви зависи доброто физическо, сърдечно и умствено състояние на човека. За да държи в изправност тялото, ума и сърцето си, човек трябва да готви добре и с любов; най-добрият готвач е човек сам за себе си. Щом нахрани тялото си, той изпраща храна на сърцето и мозъка; от енергиите на приетата храна той създава красивите форми на тялото и на удовеите си. Който се храни правилно, той има красив строеж на тялото си, красиви очи, уши, нос, уста и т.н. Човек може да бъде красив, ако енергиите му се разпределят правилно по всички удове; не става ли това, едни органи ще приемат повече енергия от други. На това се дължи остротата на човешкия характер – всяка дисхармония в организма прави човека сприхав, груб, остър. Изкуство е да се знае как да се отправя енергията от стомаха в сърцето и от сърцето в мозъка.

Задачата на съвременните хора е да работят съзнателно върху самовъзпитанието; за тази цел те трябва да започнат с храненето, да изправят погрешките на миналите поколения. Като изучават изкуството за правилното хранене, едновременно ще работят и върху правилното и дълбоко дишане. Като работят върху храненето и дишането, естествено ще изправят мислите и чувствата си и ще се домогнат до по-висок живот – този живот наричаме *Божествен*; той има отношение към разумните хора, а не към обикновените. Божественият свят не е някъде далеч, не е отвлечен; той се ръководи

от разумни и високонапреднали Същества, на които мисълта е силна – чрез нея те организират света.

Като знаете, че мисълта е мощна творческа сила, развийте я, за да постигнете това, което желаете. Малко хора успяват в живота си, понеже мислят за обикновени работи – те се интересуват от въпроса как ще прекарат живота си. Ако мислите за обикновени работи, ще прекарате живота си като дядо си и баба си. Как са прекарвали те живота си – живели са като обикновени хора, докато най-послед са ликвидирали с живота си, т.е. дружеството им е ликвидирало. Ликвидацията на дружеството свършва с това, че комитетът дава отчет за своята дейност. Всяка година дружеството дава отчет за дейността си и ако се окаже, че загубите са по-големи от приходите, то решава да ликвидира окончателно – невъзможно е да съществува едно дружество, след като е изразходвало всичкия си капитал, то е осъдено на окончателно ликвидиране, или на фалит. Дружество, което всякога печели, не ликвидира, то съществува вечно – защо? Комитетът и членовете му живеят разумно, прилагат правилно методите за хранене и дишане; те се радват на добро здраве и щастлив живот.

*Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
В Истината е скрит Животът.*

РАСТЕНЕ И РАЗВИТИЕ

Двадесет и седма лекция,
18 май 1928 г.

РАСТЕНЕ И РАЗВИТИЕ

*Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
В Истината е скрит Животът.*

Размишление.

Кои неща са реални и кои – отвлечени? Гладът например реално нещо ли е – реално, гладният усеща особено състояние, липсва му нещо, затова търси начин да се освободи от това. За да се справи с глада, човек прибегва до кесията си или до хляба – и кесията с парите, и хлябът са реални величини, които задоволяват глада. Защо съществува гладът – това е друг въпрос. Ще кажете, че съществуването на глада е противоречие; дали е противоречие, или не, това не е важно – той трябва да се задоволи. И музикантът се оплаква от лошите струни на цигулката си, но трябва да ги смени с нови, хубави струни; лошите струни са противоречие за него, но той трябва да се справи с противоречието. Задача на човека е да се справя с противоречията си. Ако не може да се справи с тях на физическия свят, той не расте; ако не може да се справи с тях в Духовния свят, той не се развива. Който не расте, не може да се развива.

Растенето е процес, свързан с формите – само формите могат да растат и да се развиват; формата е свързана с растенето, а развитието – с движението. Развитието има отношение към Духовния свят, а растенето – към физическия; това са две величини, които играят роля в човешкия живот. Ако не расте и не се развива в най-слаба степен, човек всякога ще бъде недоволен, ще чувства празнина в живота си; тук имат смисъл поговорките: „Камък, който се търкаля, не може да послужи за основа на зданието“ и „Падналият от дървото лист не носи живот в себе си“.

Всички говорят за живота, искат да живеят; това желание е естествено, но добре е същевременно да изучавате Живота, проявен във всички форми, даже и в елементите, където се проявява във вид на сродство или стремеж. Като изучавате Живота на формите, естествено дохождате до тяхното растене – растенето подразбира увеличаване на формите; обратният процес на увеличаването е намаляването. Значи формите се намаляват и увеличават – това са два закона, които имат приложение в целокупния живот: в икономическия, общественя, семейния и индивидуалния. Например когато държавата иска дакрепи финансовото си положение, тя намалява разходите на бюджета. Бедният, в желанието си да задоволи своя глад, е доволен на малкото; ситият обаче иска много. Гладният изучава закона на смаляването, а ситият – закона на увеличаването; ако първият се оплаква от условията и не прилага закона на смаляването, Природата ще го ограничи още повече. И при благоприятните, и при неблагоприятните условия на живота човек еднакво се учи: при неблагоприятните условия той изучава закона на смаляването, а при благоприятните – закона на увеличаването. И при едните, и при другите условия има противоречия, но те не трябва да се примиряват; справяйте се с противоречията, изучавайте ги, но никога не ги примирявайте. Могат ли бреговете на реката да се примирят – ако се примирят, водата ще излезе от коритото си и ще залее околността. Природата не позволява да се примиряват противоречията. Реката ще върви в пътя си, а вие ще я изучавате.

Представете си, че ви назначават на служба в една голяма градина; работата ви се състои в това цял ден да вдигате и слагате една голяма дръжка и вие веднага изпадате в противоречие, запитвате недоволно: „Какво ще направя с тази дръжка? Само време ще губя“. Не бързай, имай търпение, ще видиш какво ще излезе от вдигането и слагането на дръжката – тя е свързана чрез тръби с един дълбок подземен извор и като вдига и слага дръжката, ще потече вода; няколко дни наред водата ще тече и ще полее цялата градина. След това ще оставиш дръжката и ще вземеш мотиката, за да раз-

копаш градината; като свършиш и тази работа, ще видиш плода от своето усилие: плодните дървета ще дадат добри плодове, зеленчуците – също, и в края на краищата господарят ще определи заплатата ти. Трудът, който си положил, определя благосъстоянието на плодните дръвчета, на господаря ти, а най-после и твоето. Както виждате, едно противоречие, разумно използвано, дава добри резултати за всички, следователно, когато се оплаквате от противоречията си, казвам: движете дръжката бавно, спокойно и съзнателно; ще потече вода, ще полее дърветата и скоро ще видите плода на своя труд.

Какво представлява дръжката в човешкия живот – волята; докато човек прилага волята си разумно, планомерно, съзнателно и с търпение, животът ще тече правилно и хармонично. Хармонични трябва да бъдат движенията на ръката! Ако волята на човека не е свързана с буталото, ако съзнанието му не е будно и ако не разбира основния закон на Живота, той няма да получи никакъв резултат – ще вдига и слага дръжката механически, без да потече вода, т.е. без да се прояви Животът.

Ако не потече водата, откажете се от дръжката; ако храната, която употребявате, не дава добри резултати, откажете се от нея. Същият закон се отнася до чувствата и до мислите на човека. Следователно, ако постоянно се натъквате на едни и същи чувства, без да имате никакъв резултат, откажете се от тях – да се откажете от едно чувство, това значи да го пожертвате, както жертвате нисшето за висшето; при това ако жертвоприношението ви не даде никакъв резултат, то не е разумно. Разумна жертва е тази, която се приема; не се ли приеме, тя не е намясто. Жертвата има отношение към Висшите същества – тя представлява тяхната храна.

В старо време жертвоприношението се изразявало в различни форми: клали са животни, птици, някъде, за да умиловият божествата, хората сами се ранявали; така постъпват днес и децата, и възрастните. Жертвоприношения, с които човек пакости на себе си, са неразумни. Някой се обезсърчава, обезверява, животът му се обезсмисля и той

не прави усилия да се освободи от тези състояния – с това мисли, че ще умилюсти Бога и Разумните същества, които ще му се притекат на помощ. Не е позволено на човека сам да си пакости; той трябва да се примирява с условията, да трансформира състоянията си. Човек трябва да бъде разумен в своите постъпки – той не може да прави каквото си иска, иначе ще носи последствията на своята неразумна свобода. Някой иска да бъде поет или философ, за да се прочуе, да има уважението на всички хора; и това е възможно, но той трябва да е работил върху себе си, за да му се дадат благоприятни условия. Поетът, философът, ученият, музикантът се проявяват при добри условия; под *добри условия* разбираме тези, при които човек може да расте и да се развива – това значи да се прояви човек и да бъде признат от хората.

Когато говорим за добри и лоши условия, не разбираме само външните условия, но и вътрешните. Външните и вътрешните противодействия не подразбират лоши условия – великите хора са имали големи спънки и противодействия, но чрез тях те са раснали и са се развивали. Без мъчности и страдания няма растене, няма условия за развитие. Лошите условия и препятствията в живота помагат за развиване на благородното и възвишеното в човека; те стават причина да напуснете стария живот и да влезете в новия.

*Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
В Истината е скрит Животът.*

ПРАВИЛНО ДЪВЧЕНЕ

Двадесет и осма лекция,
25 май 1928 г.

ПРАВИЛНО ДЪВЧЕНЕ

*Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
В Истината е скрит Животът.*

Размишление.

Съвременните хора се стремят към придобиване на знания. Това желание е естествено, но за да придобият знания, те трябва да разглеждат нещата в естествените им прояви. Например за да дойде до понятието *число*, човек се е запознавал с числата постепенно, както вървят в естествения си ред – от 1 до 10 и т.н.; така наредени, между тях има едно механично отношение, каквото виждаме и между органите на човешкото тяло. Ако искате да наредите органите в такъв ред, както нареждате числата, това е невъзможно – вие не знаете кой орган се е явил първи, кой – втори, трети и т.н. Освен механичното нареждане на числата, можем да ги наредим и по съдържание, но трябва да знаем какво е то. Какво разбирате, ако наредите числата в следния ред: 1+2, 2+3, 3+4, 4+5, 5+6, 6+7, 7+8, 8+9, 9+10? Ще кажете, че тук имате действието *събиране* и знаете, че $1+2=3$ или $2+3=5$ и т.н. Но какво представлява събирането като съдържание на даден процес? Ако под *единица* разбирате активна сила, каквато е кибритената клечка, а под *двойка* – дървата, поставени на огнището, като цъкнете клечката, дървата се запалват и горят; те стават активни благодарение на клечката, от нея са приели енергия. Колко време гори една кибритена клечка – няколко секунди. Важно е да разбирате числата като механични величини, като съдържание и като смисъл; след това трябва да разбирате отношенията между числата, например отношението 1:2 – единицата е активно число, което предава активността си на числото две.

Миналия път говорих за храненето. Сега ще ви запитам кой дъвче правилно – професорът или работникът? Като учен, който знае значението на дъвченето, професорът би трябвало да дъвче храната си по-правилно от работника, но понеже умът му е зает с важни задачи, той не обръща голямо внимание на яденето – в това отношение работникът го превъзхожда: той мисли за работата си, докато работи, но щом я свърши и започне да яде, мисли само за яденето и дъвче правилно. Професорът мисли върху важни въпроси – като явяването на една комета в пространството, и прави изчисления за бързината на движението ѝ и т.н.; какво ще яде, колко ще яде – не мисли за това. Какво допринася професорът на човечеството със своите изчисления за бързината на една комета – нищо особено; какво допринася на човечеството с това, че дъвчел храната си правилно или неправилно – пак нищо особено. Който го види как дъвче, ще каже: „Професорска работа – дъвче както си иска“. Едно трябва да имате предвид: когато се отнася за научни въпроси, мислете като професора; когато дойдете до яденето, яжте и дъвчете като работника, който е гладен и мисли само за хляба. Всяко нещо, което вършите в даден момент, е най-важно. Като ядете, ще мислите за храненето и за дъвченето – правилното дъвчене оказва влияние върху човешките мисли, чувства и постъпки, върху целия характер. Ако човек се отнася небрежно към дъвченето на храната, какво отношение ще има към другите си задължения? Важен процес е дъвченето – от него зависи бъдещето на човека.

Като наблюдавате младия и стария професор, ще видите, че те се различават в дъвченето: младият дъвче бързо, а старият – бавно; той дъвче храната си и мисли защо Господ е създал света така – човек сам да си търси храната и да я дъвче, при това защо Бог не е направил разлика между учения и простия, а ученият, който се занимава с важни въпроси, трябва да дъвче както обикновения и прост работник, който по цял ден вдига и слага чука или мотиката; дъвченето на храната е маловажна работа, не е за професор. Не е така – да сдъвчеш една хапка хляб правилно и да я приемеш в организма

си, това е велика работа; като знаеш това, ще дъвчеш бавно, съзнателно и с любов. Никакво бързане не се позволява при дъвченето, никакво излизане от релсите. Защо си служим със сравнението *да не излиза човек от релсите*? Защото живеем в 20. век, когато хората си служат с превозни средства, които се движат по релси. В миналото, преди две хиляди години, хората не са познавали релсите и са казвали: „Внимавай да не се отклониш от пътя си!“. Рибите, за които не съществува никаква суша, нямат понятие нито от релси, нито от път. Релсите, пътищата по суша и по вода са установени положени според времето и епохата, но въпреки това те съграждат вътрешния миросглед, или вътрешния живот на човека.

Важността на нещата се определя от разбиранията на човека и от духа на времето. Представете си, че ви предложат един билет за театър или концерт, но ви го донасят половин час преди започване на представлението – какво ще направите? Ще се облечете набързо и още по-набързо ще се нахраните. В дадения случай вие считате концерта за по-важно нещо от яденето и тук не сте прави. Но представете си, че ви поканят на обяд, където комисия от няколко лица определя дали да ви назначат на някоя висока служба, или не от начина на храненето ви – от държането на вилицата, на ножа и на хляба. Как ще се храните, как ще дъвчете? В този случай по-важна работа за вас от яденето и дъвченето няма – от нея зависи бъдещето ви. Ако пък сте войник и трябва да присъствате на парад по случай пристигането на виден гост (княз или цар), трябва да се явите в пълна изправност: с чист шинел, с лъснати копчета, лъснати обувки, с добре поставена фуражка и т.н.; ако само едно от копчетата ви не е лъснато, вие пропадате – в този случай по-важно нещо от лъснатите копчета няма. Много подобни примери се явяват в живота ви, които определят важността на нещата, значи важността на нещата бива относителна и абсолютна; ние спираме вниманието ви върху абсолютната важност на нещата, която остава една и съща за всички хора, за всички времена и епохи.

Какво ще каже Природата, ако види човека с едно нелъснато копче? Нищо няма да му каже – тя ще мине край

него, ще му се усмихне и ще продължи пътя си. Обаче ако види, че той не дъвче добре храната си, а направо я гълта, ще го спре и ще го запита: „Как смееш да гълташ цели хапки, без да ги дъвчеш? За нарушаване на този закон ще бъдеш наказан“. Това, от което хората се интересуват, не интересува Природата. Методите, с които хората си служат, не са методи и на Природата и добре е човек да знае методите на Природата и да ги различава от човешките. Същото можем да кажем и за реда на човешките мисли и чувства – този ред се различава коренно от реда на мислите в Природата. Ето защо, който има отношение към Природата, трябва да се съобразява с хода на нейните мисли; каже ли някой, че иска да бъде свободен, да мисли както намира за добре, той влиза в сътълкновение с Природата. Зданието гори, ти не можеш да бъдеш на особено мнение – всички бягат и ти ще бягаш. – „Имам да разреши един важен въпрос.“ Ще го отложиш за друг път, а сега ще бягаш. – „Срамота е човек да бяга!“ Когато живот се спасява, ще бягаш, нищо срамно няма в това – кое е по-добро: да бягаш или да останеш в къщата и да изгориш? Друг е въпросът, ако можеш да изгасиш пожара – тогава ще минеш за герой, но ако не можеш да го изгасиш, бягай вън. – „Какво ще кажа на хората – защо бягам?“ Ще кажеш, че къщата, в която живееш, гори, температурата е много висока и при тези условия не можеш да се занимаваш; кажеш ли така, всички ще те разберат и ще влязат в положението ти. – „Как да изляза от къщата – да бягам или да вървя бавно?“ Ще бягаш, колкото можеш повече. Даже и старият учен, който дъвче бавно, като види огъня, ще ускори движението си.

И тъй, когато описвате нещо, ще се стремите да бъдете по възможност точни; дали предавате чувствата или мислите си, ще ги предадете в тяхната действителност – без преувеличаване или намаляване. Всяко преувеличаване или намаляване на нещата внася неискреност в човешкия характер. Някой казва например, че не се интересува от вестниците, не ги чете, а всъщност по цели часове ги чете; друг казва, че обича науката, а всъщност нищо не учи; трети казва, че обича висшата математика, но не се интересува от елемен-

тарната математика, която работи с действията на простите числа, всъщност не познава даже и простите действия с числата. Така не се говори, всички процеси в математиката са важни – от най-простите до най-сложните; всеки процес е важен за времето и за случая, в който се извършва. Важно е това, което в дадения момент занимава ума и сърцето ви – по това се съди докъде сте стигнали.

Следователно не подценявайте и не надценявайте нещата. Природата си служи със строго определени мерки, с които оценява; всяко нещо е ценно, каквото си е: високият човек е ценен по своята височина, широкият – по своята ширина, ниският – по своя нисък ръст и т.н. Тия величини са още по-ценни, ако са в правилно отношение с други такива – например на известна височина отговаря определена ширина. Ако някой е много висок и тесен, той прилича на ос; ако е нисък и широк при раменете, той минава за човек, който причинява големи пакости, но от друга страна е работлив – каквато работа му дадете, ще я свърши добре и навреме.

Който иска да бъде учен, трябва да върши работите си добре; ходът на неговите мисли да бъде в съгласие с тези на Живата природа, или с Божествените мисли. Истинският учен, музикант или художник вървят в съгласие със законите на Разумната природа. Ученият се отличава от обикновените учени по своята мисъл, музикантът – по своя тон, художникът – по своя замах; мисълта на истинския учен, тонът на истинския музикант и четката, или замахът, на истинския художник се отличават от проявите на обикновените хора – те служат като мярка на нещата и коригират неправилностите в живота. Всяко нещо в тях е естествено, защото те имат ясна представа за себе си и за обкръжаващите; не се самозаблуждават, но и другите не заблуждават – от сън да ги събудите и да ги питате за часа, ще ви кажат точно, едва ли ще има разлика от две-три минути; каквото знаят, точно го знаят.

Който може да определя точно времето и като музикант ще бъде точен, ще има верен, сигурен такт. И без тази точност хората свирят, но им липсва нещо. Много моми и момци

играят на хорото, но като свършат играта, някои се оплакват, че краката ги болят, а други нищо не са усетили – последните са истинските играчи. За да се умори човек, това зависи и от музикантите, които свирят на хорото – някои свирят така, че играчите се уморяват, а други не само не причиняват никаква умора, но и болните вдигат от легло – какво показва това? Че в Природата съществува правилен ритъм, който се възприема и предава чрез хората: музикантът го предава чрез свиренето, художникът – чрез четката, ученият – чрез мисълта, любещият – чрез сърцето си. Ако мислите, чувствата и постъпките на човека се подчиняват на този ритъм в Природата, той може да предаде своя основен тон на мислите, на чувствата и на постъпките си и на другите хора; няма ли този ритъм, никакъв тон не може да предаде – и тогава, ако е учен, ще говори на хората, но те няма да го разбират; ако е музикант, ще им свири, без да ги въодушевява.

Стремете се към положителните методи, за да знаете как да развивате своите дарби и способности. Някои са намерили начин за това и лесно се справят с мъчнотиите си, други не са намерили съответен начин и повече страдат и се мъчат; а всеки трябва да намери специфичен метод за себе си, иначе даже и способни да сте, дарбите ви ще останат неизползвани. Например малко хора работят върху центъра на причини и последствия, поради което само констатира нещата – запалила се къщата на някого и той разправя на всички, че го сполетяло нещастие; защо се е запалила къщата му – той не мисли, не търси причината на това нещастие. Който търси причините и последствията на нещата, той работи с мисълта си, прави анализ и синтез на своите мисли – това наричаме *дъвчене в Умствения свят*.

Има два вида дъвчене – дъвчене на физическия свят и дъвчене в Умствения свят. Истински ученият дъвче добре мислите си, смисла ги и така ги изпраща в Умствения свят. Всеки човек трябва да преработва мислите си, т.е. да ги дъвче, да намери начин за развиване на своите дарби и способности; колкото по-съзнателно работи в това направление, толкова по-голям е интересът на Разумния свят към него – Разумни-

те същества се интересуват от способния, добрия, здравия и справедливия човек; те се интересуват и от болния, лошия, несправедливия и неразумния човек дотолкова, доколкото могат да му помогнат.

Това са контрасти в живота, които трябва да се изучават, но не с цел да се измени естествения ред на нещата, а като условия за човека да познае равноценностите в Природата – върху тях именно е построен красивият, истинският Живот. Върху равноценностите се крепи човешкият идеал; ако не може да се домогне до равноценното на морала, на религията, на науката, на красотата, на Доброто, човек нищо не може да постигне. Който не може да се домогне до равноценното, той остава в стария живот, където няма напредък, където е пълно с противоречия, от които човек трябва да се освободи. Ако кажете на пияницата, който живее в стария порядък, че не трябва да пие, той ще се намери в противоречие и ще каже: „Човек не може да не пие“. Не може да не пие, но какво – без вода не може, а не без вино. – „Нямам ли право да мисля?“ Имаш право, но какво трябва да мислиш? Ако и ти по цели часове държиш отрицателни мисли в ума си, не приличаш ли на пияницата? Какво печели пияницата – не само че нищо не печели, но губи силите и здравето си. Има мисли, които действат върху човека както виното. Не внасяй в ума си мисли, които опетняват и понижават; дойде ли такава мисъл при тебе, веднага я изхвърли навън. Допускай в ума си само такива мисли, които идат от Божествения източник, те са подобни на чисти, планински води.

И тъй, стремете се да нареждате нещата в естествения им ред. Ако напишете няколко глагола, за да ги наредите в естествения им ред, трябва да имате предвид граматическото и логическото нареждане. Например глаголите *пиша, работя, искам, живея, проектирам, виждам, уча, дишам, чувствам, ям* са в безпорядък, не представят нещо цяло, но могат да се поставят в такъв ред, че да изкажат нещо цяло. Първият глагол е *живея*. Като се роди детето, първият звук, който издава, е звукът *в-ва-а*; буквата *В* означава противоречие – значи с раждането си детето разрешава едно проти-

воречие. Вторият глагол е *дишам*; като издаде първия звук и заплаче, детето започва да диша. След това вече му се дава малко мляко и то започва да се храни. Нарезждането на глаголите в този ред наричаме естествено, или логично: *живея, дишам, ям* и т.н. За да върви в естествения път на Живота, човек трябва да има будно съзнание, да реализира желанията, които Бог е вложил в него.

*Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
В Истината е скрит Животът.*

ВТИЧАНЕ И ИЗТИЧАНЕ

Двадесет и девета лекция,
1 юни 1928 г.

ВТИЧАНЕ И ИЗТИЧАНЕ

*Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
В Истината е скрит Животът.*

Размишление.

Тема за следния път: *Причини за притъпяване на вкуса.*
Ще пишете едновременно за физическото и духовното притъпяване на вкуса.

Съществуват два вида отношения: съзнателни, които са във връзка със съзнанието, и несъзнателни, или механични. Бомбата, която експлодира, има несъзнателно отношение към човека; колата, която скърца, мишката, която гризе, също имат несъзнателно отношение. И човекът има съзнателно или несъзнателно отношение към по-високостоящите от себе си Същества. Отношенията му към тия Същества определят неговата свобода: колкото по-съзнателни са, толкова по-свободен е той. Несъзнателният човек се поддава лесно на чуждо влияние, на внушения – достатъчно е да дойде при него някой с по-силна мисъл, за да го постави в магнетичен или хипнотичен сън и да му предаде своето желание; като се събуди, той не помни нищо, но чуждата мисъл е проникнала в подсъзнанието му и работи там до деня, в който трябва да реализира чуждото желание. Той чувства в себе си силен импулс да направи нещо и пристъпва към реализирането точно така, както му е внушено; защо върши това – сам не знае, но се поддава на своя вътрешен подтик. Човек не подозира, че мислите и чувствата му са преплетени с мислите и чувствата на други същества и при известни условия той върши това, което някога му е било внушено. След всичко това човек казва, че е свободен да прави каквото си иска, т.е. има свободна воля; докато не се свърже с Първата причина и не реши да изпълнява нейната воля, човек не може да говори за свобода.

Внушението, на което човек се поддава, иде от две страни: от тъмните сили на Природата и от светлите сили. При първото внушение човек е ограничен, действа като сомнамбул – за такъв казват, че е хипнотизиран; при второто внушение човек е свободен и постъпва съзнателно, разумно. За да не попадате под влиянието на тъмните сили в Природата, вие трябва да правите опити да съсредоточавате мисълта си, да бъдете господар на мислите и чувствата си; докато не постигнете това, вие всякога ще бъдете жертва на чужди мисли и желания – сам ще се чудите откъде идват известни влияния, но въпреки това ще изпълните всичко, което ви се внушава.

Упражнение. За 20 дена ще бъдете будни да наблюдавате мислите, чувствата, постъпките и движенията си: каквато мисъл мине през ума ви, ще се спрете известно време, за да изпитате откъде иде и трябва ли да я реализирате; дойде едно чувство в сърцето ви – също така ще го анализирате. Ако трябва да направите нещо, преди да се проявите, ще обмислите добре каква е целта на вашата постъпка и ако не е нужно, ще я отложите за друг път; ако направите някакво движение, веднага ще си отговорите защо правите това движение, какво целите с него и т.н.

Има разумни и неразумни движения; разумните движения са красиви, а неразумните не са красиви. Да изучавате движенията си – това значи да изучавате органичната, или вътрешната динамика; който се е домогнал до тази наука, той е господар на движенията си, затова всяко негово движение е красиво и пластично. Той познава откъде иде налягането върху човека и лесно се справя с него. Има два вида налягане: външно – върху цялото тяло и специфично върху мозъка и сърцето; вътрешно – върху всички органи. Чрез разумните и съзнателни движения човек може да въздейства върху налягането и ако е силно, да го намали, да го разпредели по цялото тяло. Ще кажете, че човек трябва да се тренира; тренирането е механичен процес, а Разумната природа си служи със съзнателни упражнения, с гимнастика, а не с тренировка. Вятърът например е гимнастика, в която взимат участие

и хората, и животните, и растенията. Няма живо същество, което да не взема участие в природните гимнастики. Изучавайте законите и методите, с които Природата си служи, за да ги прилагате при възпитанието и самовъзпитанието; Природата разполага с методи за хранене, за дишане, за концентриране на мисълта и т.н. Като си служите с методите на Природата, вие дохождате до истинското познаване на нещата, до положителната наука.

Ще прочета десета глава от *Притчи Соломонови*, в която се съдържат мисли, които имат отношение както към физическия, така и към Духовния свят; като четете тия мисли, човек може да изправи живота си.

Изправянето на човека става преди да е сгрешил; като сгреши веднъж, изправянето е по-мъчно. Същото нещо виждаме и в училищата: например ученикът има класна работа по математика; докато тетрадката е в неговите ръце, той може да прави колкото иска поправки, но предаде ли тетрадката си на учителя, ученикът не може вече да коригира. Като знаете това, изправяйте мисълта си, докато още не е излязла навън, т.е. докато не се е реализирала; щом се реализира, изправянето ѝ е невъзможно. Трябва да минат месеци и години, когато мисълта отново ще се върне при същия човек и ако има нещо за изправяне, да я изправи.

При връщането си мисълта носи нещо ново в себе си – кое е новото? Колкото повече е изложен на Слънце, толкова по-зрял и сладък е плодът, следователно колкото по-дълъг път е изминала една мисъл, толкова по-зряла е тя. Ние не говорим за плодове, които узряват и изгниват, но за онези, които вечно зреят; ето защо ученикът трябва да се стреми към вечните процеси, които имат начало, но нямат край. Такъв процес е ученето: като завърши първоначалното училище, ученикът трябва да мисли за гимназия; като завърши гимназията, ще мисли за университет; като завърши университет, той ще мисли за училището на живота, което е без край. Страшно е, когато ученикът бърза да завърши учението си; щом престане да учи, той не може вече да живее – с ученето се свършва и човешкият живот. При ученето като вечен

процес човек се запознава с процесите *прилив* и *отлив*, или с процесите *вливане на космичната енергия* – *прилив* и *изливане* – *отлив*, втичане и изтичане на енергия.

Човек извършва два процеса в Природата: работа и почивка; при работата космичната енергия постоянно излиза навън, а при почивката се влива. Радвайте се, когато космичната енергия постоянно изтича навън и се втича навътре. Докато детето играе, работи и скача, то е здраво; щом престане да играе, то е болно. Същото се отнася и до човека, но вместо да играе, той работи; след като работи известно време, човек се нуждае от почивка. Колко време трябва да почива – пет минути, повече от пет минути не се позволява. Човек трябва да знае колко време да работи и колко да почива; ако работи или почива повече, отколкото трябва, той губи разположението на духа си и започва да боледува.

Стремете се към красиви, съзнателни и пластични движения, за да се свържете разумно с приливите и отливите на космичната енергия, т.е. с изтичащата и втичаща се космична енергия. Излизането и влизането на космичната енергия определят здравословното състояние на човека, а също така и неговите мисли и чувства.

Който иска да се развива правилно, трябва да знае, че преди всичко има отношение към Първата причина и към Разумната природа; всичко останало в живота на човека е второстепенно. С други думи казано: върнете се към онова състояние, при което космичните енергии хармонично се втичат и изтичат от човешкия организъм.

*Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
В Истината е скрит Животът.*

ТЪНКИЯТ КОНЕЦ И ДЕБЕЛОТО ВЪЖЕ

Тридесета лекция,
8 юни 1928 г.

ТЪНКИЯТ КОНЕЦ И ДЕБЕЛОТО ВЪЖЕ

*Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
В Истината е скрит Животът.*

Размишление.

Тема за следния път: *Отличителните черти на ученика.*

Представете си, че някой човек влиза в света на светлината, но нищо не вижда – защо? Сляп е, зрение му липсва. Заедно с него влиза друг човек, на когото всичките сетива са добре развити. Ще познаете ли кой от двамата е сляп? Ако този свят има форма на билиардна топка, не можете да познаете кой е сляп и кой – не; и двамата ще се хлъзгат безпрепятствено. Как ще познаете кой от двамата не вижда? Като поставите на пътя им едно физическо препятствие – колкото и да е малко, онзи, който не вижда, веднага ще се спъне, ще забави движението си; който вижда, ще прескочи препятствието и свободно ще се движи. Следователно всяка спънка в живота ви показва, че очите ви са затворени – докато не се е натъквал на препятствия, слепият си е мислил, че всичко ще му върви наред, както при другите хора; наистина, и той е човек, но му липсва нещо – зрение няма. Тъй щото не питайте защо се спъвате, но благодарете, че ви дават възможност да видите своя недостатък; може би той е единственият, но трябва да го видите, да не живеете със заблудението, че сте свършен. На всички хора им липсва нещо, всички хора имат някакъв недостатък, който носят от далечното минало.

Недъзите на хората показват, че в известно отношение те са слепи. Например някой се съмнява в хората, в Бога; щом се усъмни, иде безверието. Съмнението е препятствие в неговия живот; ако не може да прескочи препятствието, което Разумните същества са поставили на пътя му, той се обезверява. Първите човеци, създадени от Бога, били безгрешни –

те живеели в света на светлината без никакви препятствия; но още при първото препятствие се спънали – тогава видели своята голота, своя морален недъг. Докато се движели на билиардната топка, и двамата били с отворени очи; щом поставили на пътя им Дървото за познаване на доброто и на злото, и двамата се спънали и разбрали, че нямат зрение, не виждат ясно.

Често хората се запитват защо не могат да се обичат; много просто – недъзите не им позволяват. Най-малкият недостатък е в състояние да лиши човека от едно велико благо. Един млад беден момък се оженил за княжеска дъщеря. Те се обичали и си живеели добре. Младоженецът имал голяма слабост към чесъна, но възлюбената му органически не можела да го понася и обикновено той ядял чесън скришом от нея. Случило се един ден, че тя го помирисала и толкова се ужасила от миризмата на чесъна, че изпаднала в изстъпление: започнала да го бие, ругае и го изпъдила вън от къщата си; и така за една своя слабост младият човек се лишил от едно велико благо – от своята възлюбена.

Да се върнем към въпроса за отличителните качества на ученика. Най-важното качество е стремежът му да учи, да придобива знания, да открива тайните на Природата, за да може като Архимед да извика: „Еврика!“. За кои хора Архимед извика „Еврика!“ – за сегашните или за хората на миналото? Великите хора работят, създават, откриват, но не за своите съвременници; те се раждат по-рано, отколкото трябва, в това отношение са предшественици на бъдещата епоха. Някои се раждат сто-двеста години по-рано, а някои – хиляда, даже две хиляди години; те първи се качват на върха на планината, където Слънцето ги огрява и разкрива красотата на живота.

Кое е отличителното качество на красотата и кое – на грозотата? Красотата работи с късите вълни, или с бързите трептения, а грозотата – с дългите вълни, или с бавните трептения. Красивият човек предизвиква съкращаване на мускулите, а грозният – удължаване. Какво ще кажете за музиканта, който свири само с цели ноти? Колкото и да е

добър, нищо хубаво не може да изсвири – изкуството на свиренето се заключава в съкращаването и удължаването на времето. За да се произведе музикален тон, непременно трябва да срещнете някакво препятствие – ако удрате с камертон в празно пространство, никакъв звук не може да се произведе; като знаете това, благодарете за препятствията в живота си, чрез които можете да произвеждате музикални тонове. Препятствията биват физически, духовни и препятствия от Причинния свят, но от който и свят да идат, са временни; щом се постигне известен резултат, те се вдигат. Това показва, че препятствията се поставят от Разумни същества, които следят за действието, което произвеждат те.

Едно от качества на ученика е изразено в желанието му по-скоро да завърши учението си. Той трябва да знае, че учението няма край – ще завърши едно училище, ще влезе в друго; ще издържи едни изпити, ще дойдат други. Каквото и да правите, ще знаете, че има неразрешими въпроси. Например как ще разрешите въпроса за глада? Никое същество на Земята или на друг някой свят, колкото и да е учено, не може да разреши този въпрос. Като знаел това, един стар опитен адвокат приложил разбиранията си на практика: той водил едно дело цели 40 години и с него изхранил семейството си. В деня на сватбата на дъщеря си бащата предал това дело в ръцете на зет си, за да му послужи като зестра. Младият адвокат, зетят, проучил делото и в две години го разрешил. Дядото му казал: „Синко, гладен ще ходиш. Аз цял живот прехранвах себе си и семейството си с това дело, а ти го разреши за две години. Щом разрешавах въпросите толкова бързо, ти не можеш да бъдеш адвокат, ще вземеш друга служба“.

Искате ли да напредвате, работете за развиване на благоговение, на почит към учителите си, към другарите си и към себе си – без това чувство никой не може да бъде ученик; после иде вече стремежът към учене. От ученика се изисква първо Любов и почит, а после стремеж към знание. Любовта ражда любов към знанието; почитта към учителя подразбира любов и почит към източника, откъдето излиза знанието;

почитта към себе си подразбира любов и почит към резервоара, в който се влива знанието; почитта към ближния подразбира умение на ученика да използва външните условия за прилагане на знанието. Може ли растението да се развива без почва? Може ли да расте, ако не е пуснало корени надолу и стъбло и клончета нагоре? Може ли да расте, ако няма светлина, топлина и влага?

Сега ще ви дам две важни правила в живота: никога не късайте тънкия конец и никога не късайте дебелото въже; що се отнася до останалите конци и въжета, между най-тънкия конец и най-дебелото въже, можете да ги късате свободно. Който не разбира тези правила, сам си причинява пакости и нещастия. Който се осмели да скъса най-тънкия конец, той ще скъса и най-дебелото въже. Това не е геройство, истински герой е онзи, който не къса нито тънкия конец, нито дебелото въже.

Задача: всеки от вас да изреже един картон с елипсовидна форма, с дължина 20 см и широчина 15 см; на картоната ще напишете с едър красив почерк двете правила: „Не късай най-тънкия конец! Не късай най-дебелото въже!“ и след това ще окачите картоната на източната стена на стаята си и ще го четете поне по три пъти на ден. Картонът ще остане в стаята ви 20 дена, докато трае задачата; след това можете да го свалите.

Прилагайте правилата първо към себе си, после и към обкръжаващите. Видите ли, че двама души се карат, минете край тях и кажете: „Не късайте най-тънкия конец! Не късайте най-дебелото въже!“.

*Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
В Истината е скрит Животът.*

ТЪРПЕНИЕ И БЕЗСТРАШИЕ

Тридесет и първа лекция,
15 юни 1928 г.

ТЪРПЕНИЕ И БЕЗСТРАШИЕ

*Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
В Истината е скрит Животът.*

Хората се оплакват от противоречията на живота, но лесно могат да се справят с тях – как? Като научат законите на земния и небесния живот. Под думата *небе* разбираме нещо вътрешно, невидимо, отвлечено, недостъпно за обикновения човек. Като изучава законите на Земята и на Небето, човек изучава себе си: от една страна – организма си, а от друга – своите мисли и чувства; така той се домогва до онова, което му липсва и върху което трябва да работи.

Например човек трябва да работи върху безстрашието, търпението, милосърдието. Чувството на страх е силно развито в човека като остатък от животинското му състояние; не е лесно да живее човек под постоянен страх да не заболее, да не бъде убит и т.н. Страхът се преодолява чрез Любовта – прилагайте Любовта, за да се справите със страха. Търпението пък е във връзка с устойчивостта на чувствата. И милосърдието, върху което трябва да се работи, също е свързано с Любовта – само любещият може да бъде милосърден човек. Като се говори за тези качества, човек дохожда до паметта и намира, че тя постепенно отслабва; за да я усили, той трябва да укрепи нервната си система. Страхът, отслабването на паметта, подозрението са болезнени прояви на човека. Почти всички хора са болни в известно отношение – физическо, сърдечно или умствено, поради което трябва да се лекуват.

Човек не знае какви сили се крият в него, затова казва, че е в състояние да разруши света; той не може да вдигне един камък, а ще разруши света! Бог управлява света, Той е изпратил човека на Земята да учи, а не да разрушава. Който си въобразява, че може да направи много неща, той се нами-

ра под влиянието на същества от ниска култура, които искат да го изложат и спрат в развитието му – затова е казано в Писанието: „Опитвайте духовете“. Като изпитвате духовете, вие придобивате знание да ги различавате, да знаете кой дух ви говори. Ще познаете кой дух е изпратен от Бога и кой не е по това дали казаното от него ще се сбъдне. Някой ви нашепва, че на еди-кое си място в земята има заровено богатство; вие можете да направите опит, за да се уверите в истинността на това, което ви се нашепва – като разкопаете земята на определеното място, ще видите, че всичко е било лъжа, никакво богатство няма там. Ако вместо да търсите пари, бихте разорали земята и посели жито, наистина щяхте да придобиете известно богатство.

Ако Бог ви каже да обърнете някой човек към Него и успеете да направите това, вие се повдигате – няма по-голямо благо за човешката душа от това да покаже правия път на човека и да го научи как да живее. Който влезе в правия път, той е подобен на извор, който постоянно изтича навън. Ето защо човек трябва да се свърже с Бога, да се стреми към великия идеал на живота. Разумност се иска от човека, за да знае как да постъпва, какво да говори, как да се отнася с хората. Ако преувеличава или намалява фактите, не е разумен – без да иска, той си служи с лъжа. Видял една змия половин метър дълга и ще казва, че имала два метра дължина; в България няма такива змии – от страх може да му се е видяла много дълга, но страхът преувеличава нещата.

За да не изпадате в неестествени състояния, работете върху себе си, за да се справите със страха: вложете Любо-вта в сърцето си и страхът ще излезе навън; там той може да остане като външна стража, но по никой начин вътре. Изучавайте Божествените закони, които ще ви доведат до Божественото знание; имате ли това знание, вие ще бъдете безстрашни, силни, търпеливи, а без него никога не можете да бъдете силни. Христос казва: „Ако имате Вяра колкото синаповото семе, можете да кажете на планината да се премести и тя ще се премести“. Вярата в Бога включва Божест-

веното знание; с това знание наистина човек може да мести планини.

Желая ви не да вдигате и местите планините, но да се справяте с големите си мъчнотии, които за вас представляват нещо по-голямо от планина.

*Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
В Истината е скрит Животът.*

ОСНОВНА ИДЕЯ

Тридесет и втора лекция,
22 юни 1928 г.

ОСНОВНА ИДЕЯ

Размисление.

Съвременните хора се натъкват на мъчносмилаеми въпроси, за разрешаването на които са нужни здрави зъби, здрава храносмилателна система. Допуснете, че имате една точка, която представлява едно семе, или една идея. Ако разглеждате външно семето, вие имате известна представа за него, но това е механично знание; какво е всъщност семето – не знаете. За да разберете естеството на семето и силите, които крие в себе си, трябва да го посадите в земята; според силите, които съдържа, то ще използва благоприятните условия, които му се дават. Същият закон се отнася и до човека – ако не е поставен при условия да прояви своите вътрешни възможности, не може да се познае. Някой минава за безстрашен, а всъщност носи голям страх в себе си; като се натъкне на най-малкото външно изпитание, той проявява страх и тогава вижда, че е страхлив. Докато не се справи с вътрешния си страх, човек не може да бъде смел и безстрашен. Каква сила ще развие човек, ако се страхува да яде, за да не разстрои стомаха си? При този страх той всякога ще бъде слаб и немошен – каквато и храна да му дават, той ще я разглежда, ще мисли да яде ли от нея, или не, как да яде и т.н. Но каквато и храна да дадете на здравия човек, ще яде с разположение; той разчита на стомаха си и не се страхува, достатъчно е храната да бъде чиста, за да яде сладко и с разположение. Здравият и разумен човек е силен, той минава за герой. Ние вземаме думата *герой* в широк смисъл; истински герой е онзи, който се справя лесно с условията и разумно ги използва.

Всяко семе, поставено при благоприятни условия, може да расте и да се развива; ако условията не са благоприятни, то не може да расте и започва да гние. За да расте, семето трябва да взема нещо от почвата и от въздуха – в този сми-

съл вземането има отношение към растенето; ако не взема, човек не може да расте. Но след вземането идва процесът на даването.

Между човешката душа и Природата става правилна обмяна само тогава, когато човек спазва процесите на вземане и даване; не ги ли спазва, настъпва процесът гниене. С други думи казано: когато човек няма една основна идея в себе си, той се излага на разрушаване, на гниене; както семето не може да се развива без зародиш, така и човешката душа не може да се прояви без основна идея, която организира нещата – тогава човек не може да разбере живота, нито да го осмисли. Ако го запитате защо е дошъл на Земята, той казва: „Бог знае“; че Бог знае нещата – това е факт, но и човек трябва да се стреми да знае това, което е в неговите възможности. Щом учителят знае повече от ученика си, последният трябва да се стреми да придобие знанието на учителя си. Какво ще кажете за ученик, който не учи и мисли, че щом учителят има знания, той не трябва да учи? Този ученик е мързелив и не мисли право. С помощта на метъра определяме дължината, широчината и височината на предметите, но метърът не прави измерванията – човек го движи и мери. Следователно Бог знае всичко, но и вие трябва да учите, да придобивате знания.

От вас зависи колко знания ще придобиете. Майката знае, че детето е гладно, но колко ще яде, каква е степента на неговия глад – това знае само детето; нуждата от храна е обща за всички, но количеството ѝ се определя от възрастта на човека и условията, при които се намира. Малкото дете приема малко храна, младият момък и младата мома употребяват повече храна, а старият човек се нуждае от малко храна. Каквато е нуждата на човека от храна, такава е нуждата му и от основна идея.

Страшно е положението на човек, който няма основна идея – той се излага на пълно разкапване, или гниене, и в умствено, и в сърдечно, и във физическо отношение; той започва да се разлага и да мирише. За да не изпада в това положение, човек трябва да държи в ума си поне една основна

идея, в сърцето си – едно основно чувство, и в тялото си – една основна постъпка.

Някой изпразва сърцето си от всички чувства и като се отчае от живота, казва: „Никой не ме обича“; той не говори истината, има Един, Който при всички условия в живота ви е с вас и ви обича – понеже целият свят е Негов, Той ви обича чрез растенията, чрез животните, чрез мушиците даже, чрез хората и т. н. И най-малката любов е в състояние да повдигне духа на човека. Дръжте в ума си идеята, че Бог е Любов, за да запазите през целия си живот по една основна идея в ума си и по едно основно чувство в сърцето си. Всяка основна идея е Божествена – дали е малка, или е голяма, не е важно. Божествените идеи са творчески, те внасят в човека живот, радост, светлина и свобода. Божествените идеи са вечни, а човешките – кратковременни; Божествените идеи водят към завършени процеси, а човешките – към незавършени. Да има човек основна идея – това значи да е непоколебим във Вярата и в убежденията си; тя е канара, на която той всякога разчита – каквото и да му се говори, той остава верен на своето убеждение. Никой не е в състояние да го разубеди в съществуването на Първата причина, в съществуването на Великата Разумност в света. Който признава съществуването на Първата причина, той вижда ясно нещата – има очи и уши, вижда и чува всичко, което го обкръжава и което става около него.

Представете си, че се срещат двама души: единият е сляп и глух, а другият – с отворени очи и уши. Първият твърди, че няма Слънце, че Любов не съществува, че всичко е мрак и тишина; вторият го опровергава, като казва, че Слънцето изгрява и залязва, осветява цялата Земя и хората, животните, растенията се радват на светлината му, обичат се помежду си. Да отричаш Мъдростта и Светлината – това значи да страдаш от умствена слепота; да отричаш Любовта и Живота – това значи да страдаш от сърдечна глухота. Правете опити да усилвате светлината на вашия ум и топлината на сърцето си, да виждате ясно нещата, за да не изпадате в заблуждения, в каквито се намират слепият и глухият. Колкото пове-

че семена сте посели в градината на вашия ум и на вашето сърце, толкова по-добри резултати ще имате; всяко семе ще даде добри, сладки плодове. Какво представляват семената, които посявате във вашата градина – това са добрите постъпки, които всеки човек може да направи.

Представете си, че някой професор отива на работа и вижда на пътя, че един кон е паднал на земята от голямата горещина; какво трябва да направи – да се спре пред коня и да му даде да пие. И на умиране да е, конят ще благодари за направената му услуга. В дадения момент той страда като човек. Ако професорът продължи пътя си, без да обърне внимание на коня, той е човек без идея. За свое оправдание ще каже, че бърза, че не е негова работа да се занимава с падналия кон; никакви оправдания не го извиняват – щом няма кой да помогне на коня, професорът е длъжен да се спре и да му даде поне малко вода. Който влиза в положението на всички живи същества и им се притича на помощ, той е човек с идея, на него може да се разчита. Както искате хората да ви помагат, така помагайте и вие; не казвайте, че това е кон, крава, вол, магаре, че те не страдат като човека – има животни, на които съзнанието е по-високо от това на някои хора, поради което минават през големи, интензивни страдания.

Някой мисли, че страданията му са големи, и постоянно се оплаква; питам този човек: излизала ли е кървава пот от порите ти, както на Христа? Няма човек в света, който да е минал през по-големи страдания от Христовите; мнозина са бити, текла е кръв от носа, от главата, от устата им, но въпреки това те не са познали още страданието. Когато човек се изкачва на високи планински върхове, от носа му тече кръв, но той не страда. Колкото по-нагоре се качва човек в Духовния свят, толкова по-интензивни са страданията му; най-послед той дохожда до една област, където страданията изчезват – там те се превръщат в радост. Това показва, че неорганизираните сили се организират.

Каква е целта на страданието – освобождаване на човека от нечистотиите, от неорганизираните енергии. Казвате, че

някой ви мъчи – защо ви мъчи? За да ви освободи от нечистата материя, която се е събрала в някоя част на организма ви; за да извлече нечистата материя от тялото ви, той си служи с рог. Казвате, че този човек е лош, че ви мъчи, но щом излезе нечистата материя навън, състоянието ви се подобрява и мъчението ви напуска. Капка по капка излиза нечистата материя и на нейно място отвън идва нова жизнена сила, която обновява и повдига.

И новата енергия иде по малко, както и Любовта. Колкото и да обичате някого, не отваряйте сърцето си изведнъж, да не изтече всичката ви любов навън. Помнете: който отваря сърцето си за някого и проявява всичката си любов към него, той прави престъпление; искате ли да дадете на възлюбения си от своята любов, давайте му капка по капка. Същият закон се отнася и към идеите: искате ли да проявите идейния живот, изнасяйте навън една по една идеите си – само по този начин те растат и се развиват правилно; изнесете ли ги изведнъж, в скоро време ще почувствате известна празнота в себе си. При това започвайте от най-малките си идеи и постепенно вървете към големите. Като работите по този начин, ще видите, че имате условия за проява на всяка ваша идея. Някой се страхува, че като изнесе идеите си навън, няма какво повече да работи; не е така – работа има за всички и за цялата вечност. Вижте какво прави диригентът: за да състави оркестър, той събира различни музиканти и на всички дава съответна работа; даже и тъпанджията е необходим. Тъй щото ако няма с какво да се занимавате, вземете тъпана и бийте върху него – все ще излезе нещо. – „Може ли всеки да удры на тъпана?“ За вярващия всичко е възможно.

Да се говори за възможностите на Живота, това значи да имаме предвид Великата разумност. Само разумният може да постигне каквото желае; за неразумния нещата са отчасти постижими. Благодарение на различието, което съществува между разумния и неразумния, между тях се явява спор – разумният приема съществуването на Разумността в света; неразумният не я признава, той казва, че тя е резултат само на човека, а не на някакво Велико начало. Разумният

приема съществуването на Бога, а неразумният Го отрича; неразумният е горд, той възприема само онези идеи, които отговарят на личните му интереси. Неразумният отрича и Любовта – като се говори за нея, той казва, че не може да обича всички хора. Всъщност човек по-лесно може да обича Цялото, отколкото неговите части; в Цялото влизат всички хора, следователно като обичате Бога, ще обичате всичко, което Той е създал. Когато обичате човека, вие обичате целия човек, а не само една или две негови части.

Задачата на всеки човек е да се проникне от Любовта и да знае, че в него се крие възможността да обича всички. Ако житното зърно храни цялото човечество, защо човек да не е в състояние да обича всички? Не стои ли човек по-високо от житното зърно? Достатъчно е да се пробуди съзнанието му, за да разбере какви сили и възможности се крият в него. Който има пробудено съзнание, той е ученик на Новото учение, той е завършен тип; докато не е дошъл до това положение, той пада, става, плаче, радва се – с една дума, изучава себе си и своя ближен. Ето защо, когато говорим за човека, ние го изучаваме; когато говорим за Бога, ние вярваме в Него. Следователно вярвайте в Бога, а човека изучавайте; ако вярвате в човека, преждевременно ще се обезверите.

Като ученици, пазете правилото: за да не се обезсърчавате и обезверявате в човека, първо го изучавайте, а после вярвайте в него. Започнете първо със знанието, а после ще дойдете до Вярата – това е едно от правилата на Новото учение; това е един от методите на Божествения свят.

*Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
В Истината е скрит Животът.*

ЗАКОНИ НА КРАСОТАТА

Тридесет и трета лекция,
29 юни 1928 г.

ЗАКОНИ НА КРАСОТАТА

Размишление.

Тема за следния път: *Условия за самовъзпитанието*. Ще развиете темата от гледището на старите и новите философи, и то идейно. Всяка мисъл трябва да бъде добре обоснована.

Като ученици на Великата школа на Живота, вие се стремите освен към обикновените науки, още и към окултните; например вие искате да изучавате астрология, хиромантия, физиогномия и др. – този стремеж е естествен. Като астролози, вие се интересувате от бъдещия си живот. Всяко новородено дете се намира пред неизвестността на своя живот; когато мине целия му кръг, тогава неизвестността става известна. Докато е в утробата на майка си, детето е в пълна неизвестност, то се намира под влиянието на майка си; щом излезе на бял свят, влиза в нови условия и заплаква. Плачът означава две състояния: радост и скръб. Когато новороденото дете заплаква, плачът му означава радост – то се радва, че се освобождава от ограничителните условия, в които се е намирало; в утробата на майка си то се намирало между живот и смърт.

Човек трябва да изучава процесите на развитието, през които са минали всички форми на физическия свят, докато дойдат до последната. Човек е последната и завършена форма на физическия свят, но и той още не е последната форма на Природата; в бъдеще ще има още много форми, по-съвършени от човека. Както физичните форми претърпяват промени, така се изменят мислите, чувствата и постъпките на човека. Казваме, че човек е бременен с някаква идея, с някакво чувство или с някаква постъпка. Ако е бременен в мисълта си, тежестта пада на мозъка; ако е бременен в чувствата си, тежестта пада върху симпатичната нервна система. Мисълта и чувствата на човека са свързани с дишането – като мисли

право, същевременно човек диша правилно; като чувства правилно, той пак диша правилно. Мисълта има отношение към белия дроб, а чувствата – към черния дроб, затова казваме, че човек диша едновременно и с белия, и с черния дроб. Ако белият дроб се подпуши, човек се задушава и престава да мисли; ако черният дроб се подпуши, в човека се зараждат много отрицателни чувства, които тровят кръвта. Каквото е отношението на човека към белия дроб, такова е отношението на жлъчката към черния дроб. Сърцето е поставено между двете крила на белия дроб като водоразделна линия за енергиите, които текат в човешкия организъм.

Какво представлява белият дроб в човека – той е представител на един Висш свят и служи за трансформиране на енергиите, които идат от центъра на Земята. Правилното действие на белия дроб определя мисълта на човека. Белият дроб пречиства кръвта, а сърцето я отправя по всички части на тялото. Службата на сърцето не се заключава само в изпращане на кръвта по цялото тяло, но то представлява още и възел на електрическата енергия, която се предава на всички клетки, като им дава възможност да участват в целокупния органически живот. Белият и черният дроб представляват два трансформатора на енергии: белият дроб е трансформатор на умствените енергии на човека, затова отправя енергиите на мисълта към мозъка; черният дроб е трансформатор на чувствените енергии, като ги отправя към симпатичната нервна система. Чувствата не могат да се проявяват без черен дроб – колкото по-правилно функционира черният дроб, толкова по-възвишени и благородни чувства има човек.

Без сърце няма живот, но и без жлъчка не може да се живее; когато жлъчката се излива навреме и намясто, тя помага при храносмилането, но когато не действа правилно, човек заболява от опасни болести. Когато човек се гневи, дразни, възбужда, жлъчката не действа добре и в резултат на това се явяват различни разстройства в организма. За да трансформира чувствата си и да асимилира правилно сока на жлъчката, човек трябва да яде такава храна, която му е приятна – главно плодове. Като знаете значението на сърцето, на белия и на черния дроб за организма, пазете в изправност тези

органи; отправяйте към мозъка си нови и чисти мисли, към сърцето си – благородни и възвишени чувства и от нищо не се страхувайте. Който мисли право, той всякога печели; който не мисли право, всякога губи. Мозъкът се храни с чисти и нови мисли, а сърцето – с възвишени чувства; не допускайте в ума си изопачени и обезсърчителни мисли и в сърцето си отрицателни чувства. Защо човек да не си представя красиви картини, които събуждат светли мисли и благородни чувства? За предпочитане е той да храни ума си със светли мисли и желания, макар и да са непостижими, отколкото да се трови от изопачени и обезсърчителни мисли и желания.

Дръжте в ума си по една свещена идея и в сърцето си – по едно свещено чувство, които постоянно да ви повдигат. Ако падате, пак не се обезсърчавайте. Какво прави падналият плод – заравя се в земята и следната година отново израства. Знайте, че нищо в Природата не се губи, само се видоизменя. Защо трябва да мисли човек – за да подобри състоянието на своята мозъчна система; защо трябва да чувства – за да подобри състоянието на черния си дроб. Без мозъчна система и без черен дроб животът не може да се прояви. Като мисли човек, силите на главния мозък отиват в симпатичната нервна система; като чувства, силите на симпатичната нервна система отиват в мозъчната система. Когато тези енергии се кръстосват правилно, човек е здрав, мисли и чувства правилно. У много хора белият и черният дроб не действат правилно, поради което боледуват, страдат и не мислят право. Изучавайте живота от гледището на живите форми, защото те съществуват и във вас; само така ще се обновите и ще придобиете правилен възглед за живота. Остане ли сам в живота, човек губи всички възможности и условия за щастие; не може човек да се изолира, да се откаже от семейството си, от обществото и от Бога и да бъде щастлив.

Мнозина казват, че могат да живеят сами – без Бога, без всякакви общества; това показва до каква степен тези хора са се индивидуализирали. Обаче крайният индивидуализъм е създал положителните сили в Природата, той е причина и за създаване на онези същества, които живеят повече сами,

като лъвовете, тигрите – хищните животни. Тревопасните живеят повече на стада и взаимно си помагат. Ако изпадне в положението на хищните животни, човек започва да се уединява, не иска да говори с никого; той се обезверява, изпитва недоволство, отвращение към всичко, което го заобикаля, и всички казват за него, че е станал голям философ, че иска да живее сам, за да размишлява повече. Според мен този човек се е уединил, защото има в черния си дроб повече киселини, отколкото трябва – те го правят неспокоен и го карат да се уединява и да избягва хората.

За да не изпадате в мрачни състояния, трябва да подобрите дихателната си система и черния си дроб; щом подобрите дишането и чувствата си, подобрява се състоянието на нервната и симпатична системи. Това се постига чрез систематично изпотяване – ето защо през летния сезон направете 20 потни бани в продължение на 20 дена; след всяка баня пийте по две чаши гореща вода, облейте се с топла вода и се преоблечете. Чрез изпотяването се отварят порите на кожата и организмът започва да диша правилно.

Повечето хора страдат от подпушване на чувствата, което се отразява на черния дроб, а оттам и на мозъчната нервна система. Не задържайте кисели чувства в сърцето си, за да не разстройвате черния си дроб. Ако мразите някого, дайте си отчет защо го мразите; като анализирате искрено чувствата си към този човек, виждате, че няма причина да го мразите. Щом се освободите от омразата, вие отпушвате чувствата си и психическото ви състояние се подобрява. Човек има право да мисли лошо за някого само когато той е имал възможност да му помогне в нещастieto му, но го е отминал, без да изпълни дълга си към него; при това той има право да мисли лошо за него само за дадения момент, в следващия момент той се е изправил. Много естествено – докато състоянието на вашия черен дроб не е нормално, вие сте лош човек; щом състоянието ви се подобри, вие ставате добър.

И тъй, ако искате да подобрите състоянието си, трябва да дойдете до онзи психически възел на живота, в който се примиряват всички противоречия; щом постигнете това, вие ставате любим и привлекателен за всички – с това се обясня-

ва защо някой човек привлича хората към себе си, а друг ги отблъсква; за първия човек казваме, че е хармонизирал мислите и чувствата си, а вторият още не е дошъл до истинската хармония в живота. Ако искаш хората да те обичат, първо ти обичай; ако искаш хората да бъдат доволни от тебе, първо ти трябва да бъдеш доволен от себе си. Затова като се обличаш, гледай да удовлетвориш първо себе си – бъди всякога спретнат, чист, както за другите, така и за себе си. Някой е нехаен към облеклото си, към обувките си, но щом му дойде гост, веднага бърза да се облече, да бъде изправен във всяко отношение; това не е правилно – преди всичко бъди изправен към себе си, за да бъдеш изправен и към обкръжаващите.

Стремете се към подмладяване, за да запазите енергиите на организма си, защото само така можете да работите правилно и да имате добри резултати. Не може ли да се подмлади, човек лесно се уморява – каквато и работа да започне, скоро се уморява. Коя е причината за това – невежеството му: той работи, без да знае как, почива, без да знае как. За да работи и да си почива правилно, човек трябва да възприема само такива мисли, които го интересуват: гладният се интересува от хляба, жадният – от водата, умореният – от почивката, ученият – от книгата и т.н. Следователно интересувайте се само от онези мисли и чувства, които могат да внесат във вас сила и живот, да ви помогнат. Силата на човешките мисли се определя от чувствата и обратно: силата на чувствата се определя от мислите. Постъпките пък се определят от силата на чувствата и мислите.

Ще дам един метод, чрез който да си въздействате при разстройство на черния дроб. Сложете дясната си ръка отпред на корема, с длан към корема, а лявата – на кръста, пак с длан към тялото, и мислено прекарайте енергиите на Слънцето към центъра на Земята; след 10-15 минути състоянието ви ще се подобри и ще станете весели. Ако този метод не помогне, обърнете се мислено към Онзи, Който носи хармонията в себе си; щом се свържете с Него, състоянието ви ще се подобри, дишането ви ще стане правилно.

За да разберете какво е състоянието на черния ви дроб, гледайте какъв е цветът на лицето ви, светлината на очите и

тяхната жизненост – тези неща придават красота на лицето. Ако очите са жизнени, и лицето е жизнено. Погледът на човека трябва да бъде установен, да не блуждае в разни посоки – като гледаш един предмет, ще насочиш погледа си само върху него, докато го изучиш добре; след това ще отправиш погледа си в друга посока, докато придобиеш известно познание. Във всяко нещо трябва да намирате същественото. Затова казвам, че всеки трябва да има поне една основна, съществена идея, която да определя посоката на неговото движение. Една от съществените идеи за човешкия живот е идеята за Бога като Добро, като сила, като мисъл, като чувство и т.н.; говорите ли за Доброто, за силата, за мисълта и за чувството, чрез които Бог се проявява, разбирайте правата, абсолютна и хармонична мисъл, правото чувство и непреодолимата сила. Бог се проявява в неизменното, абсолютното и безграничното.

Задачата на ученика е да бъде красив. Като работи съзнателно върху себе си, той придобива вътрешна красота, с която привлича вниманието на хората, както красивата мома привлича вниманието на младите момци. Кое прави човека красив – моралният живот; под думите *морален живот* ние разбираме онзи истински положителен живот, в който Божественото начало взима връх над човешкото. Природата е щедра към красивите и морални хора; тя ги приема в своите складове и щедро ги дарява, а на грозните и неморални хора тя затваря вратите си, дава им малко от своите блага.

Христос казва: „Ако не станете като децата, няма да влезете в Царството Божие“; с други думи казано: ако не станете красиви, ако не станете чисти и светли, няма да влезете в Царството Божие. Който прилага Божиите закони, той става красив и всеки го обича. За какво може да обичате човека – за неговия светъл ум и за неговото чисто сърце.

Желая ви да бъдете красиви, да прилагате законите на Разумната природа, за да бъдете полезни както на себе си, така и на своите близки.

*Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
В Истината е скрит Животът.*

ПРИЛОЖЕНИЕ

РЕЧНИК НА РЕДКИ, ОСТАРЕЛИ И ЧУЖДИ ДУМИ

бей (тур. bey) *ист.* 1. Титла за високи военни и граждански чиновници в Османската империя. 2. Титла на малък феодален владетел, земевладелец и управител на малък град. 3. Господар.

бърдо В конкретния текст – част от тъкачен стан; уред със зъбци, между които минава основата и чрез които се набива вътъкът.

дарак (тур. tarak) 1. Машина за влачене на вълна, памук и др. 2. Уред за ръчно влачене на вълна, памук и др.; чепкало. 3. Даракчийница.

замъждял *остар.* Дремещ, унесен в сън.

краска *остар.* Багра, боя, цвят.

мирсина *бот.* Вечнозелено дърво, растящо в южните части на Европа, Северна Африка и умерения климатичен пояс на Азия. Зърната му се използват като благовоние и като общоукрепително средство при болестни състояния.

мрачково *остар.* Вечерен мрак.

недеятелен *остар.* от деяние – акт, работа, извършване на нещо; недейтелен газ – в текста се има предвид азотът, чието наименование в превод от гръцки (*a-zoe*) означава *безжизнен, лишен от живот*.

рударство *остар.* (от руда) Миньорство, добив на руда.

стан Уред за тъкане; разбой.

тесаракт *мат.* Фигура, получена от пространственото движение на осем куба в едно; всяка негова страна е куб, а всеки куб представлява малък тесаракт.

тъй щото *остар.* Така че.

уровен (рус.) *остар.* Равнище, ниво.

хомот *остар.* 1. Ярем. 2. *прен.* Тегло, бreme, иго.

чрезмерен *остар.* Прекомерно голям, огромен, извън обичайните мерки.

perpetuum mobile (лат.) Вечно движещо се.

ОБЯСНИТЕЛНИ БЕЛЕЖКИ

¹ **Буда** (Buddha), санскр. 'Просветленият' – название, но не име, на Сидхарта Гаутама (ок. 563-483 г. пр. Хр.), историческият основател на будизма и всички негови по-късни представяния. Произхожда от царски род на някогашна държава, чиито земи са в днешен Непал. Преданието разказва, че женен за красива принцеса и баща на син, на 29 години той напуска двореца в търсене на екзистенциални отговори и заживява като аскет. Следва духовни практики, но те не го задоволяват и постепенно изоставя традиционните учения, тръгвайки по собствен път. На 35-годишна възраст достига просветление и се отдава на проповядване на своето учение, свързано с вътрешно осовбождение и развитие на потенциала, с личната отговорност на индивида за собствената му съдба и преживяването на трайно щастие.

² **Атеросклероза** – медицински термин за болестни промени на артериалните кръвоносни съдове, предизвикани от нарушена обмяна на мазнините. Води до стеснение на артериалния просвет и недостатъчно кръвоснабдяване на определени органи. Стои в основата на сърдечния инфаркт и мозъчния инсулт.

³ Битие 1:1-2.

⁴ **Махмуд** (1785-1839) – Махмуд Втори е тридесетият султан на Османската империя. Известен реформатор, той успява да изведе държавата от междуособиците и пораженията на кърджалийските нападения, ликвидира еничарския корпус и остарялата тимарска система. Неговата прогресивна за ориенталското мислене визия за управление бележи началото на края на Османската империя и династията, от която произхожда.

⁵ **Аристотел** (384-322 г. пр. Хр.) – древногръцки философ, ученик на Платон и учител на Александър Велики, съсно-

вател на западноевропейската философия. Трудовете му обхващат изследвания в областта на анатомията, астрономията, физиката, географията, геологията, зоологията, както и етиката, естетиката, метафизиката, теологията, политиката, риториката и др. Съчиненията му се определят като енциклопедия на античното познание, разделено от него в три вида: теоретично, практическо и техническо. Той е създателът и на логиката, която по негово мнение е универсален инструмент, гарантиращ истинското познание във всички науки. Съчиненията на Аристотел се разделят на няколко групи според областта и тематиката си: Органон (логически съчинения), Физика (физика, психология и биология), Метафизика, Етика и политика, Риторика и поетика.

⁶ **Платон** (ок. 427-ок. 347 г. пр. Хр.) – древногръцки философ и математик, създател на Атинската академия. Идеите му достигат до читателите чрез философски и драматични произведения, преписвани и редактирани многократно. На Платон се приписват 35 диалога и 15 писма, които в идващите столетия служат за обучение по философия, риторика, математика и др.

⁷ **Сократ** (469-399 г. пр. Хр.) – древногръцки философ, създал нов клон на философията – *етика* (гр. *ethike*), разглеждащ характеристиките на индивида и ключови морални концепции като Добро и Правда. За най-важен принос към западната философия е считан диалектическият му метод, познат като Сократов, или метод на оборването, заради който Сократ е смятан за баща на политическата философия. С името му са номинирани редица философски термини: сократическа ирония, сократически интелектуализъм, сократически парадокси, сократически стоицизъм и др.

⁸ *Познай себе си* – в древността тезата е схващана като върховна норма на човешката мъдрост и е инкрустирана в храма на Аполон в Делфи. Заема важно място в Сократовата философия и се разчита като откриване на всеобщото в личните действия, за да се достигне до съзнанието на нравствената субстанция, на представляващото нормата и критерият на чо-

вешките действия въобще, които трябва да отговарят на един всеобщ принцип на хармония, добродетел и справедливост.

⁹ *Страхът от Господа е...* – Псалом 110:10 и *Притчи Соломонови* 1:7.

¹⁰ **Толстой, Лев Николаевич** (1828-1910) – руски писател, религиозен реформатор, философ, есеист и публицист. Автор е на „Война и мир“, „Ана Каренина“, „Хаджи Мурад“, „Севастополски разкази“ и др., както и на поредица религиозни съчинения. Реформира теоретично християнството, утвърждава християнската нравственост, изразена в планинската проповед на Христос (Матей, гл. 5), която е лично дело на всеки индивид и не е обвързана с обредите и тайнствата на никоя Църква. Създава философското учение *толстоизъм*, в което са застъпени идеите за непротивене на злото чрез насилие, за вегетарианство, за природосъобразен начин на живот.

¹¹ Изход, 19:20.

¹² Първо послание на апостол Павел до Солуняните, 5:21.

¹³ Евангелие от Йоан, 14:6.

¹⁴ **Исак** (или Исаак, от иврит – „Този, който ще се смее“) – библейски персонаж, патриарх, единственото дете на Авраам и Сара, един от тримата праотци на еврейския народ. Личността му е почитана и от мюсюлманите, като един от двадесет и петте ислямски пророци. Името му е символ на изпитание на вярата – Бог му нарежда да принесе в жертва единственото си дете, но в последния миг по Божия воля ангел отклонява ръката на бащата.

¹⁵ **Достоевски, Фьодор Михайлович** (1821-1881) – руски писател и публицист, автор на „Престъпление и наказание“, „Идиот“, „Бесове“, „Юноша“, „Братя Карамазови“, „Записки от Мъртвия дом“, „Дневник на писателя“ и др. Творбите на Достоевски изследват човешката психика в екстремни политически, обществени и духовни условия, те са и психологически разрез на руското общество през XIX век. Според изследователите писателят е пряк предшественик на европейския

екзистенциализъм, а „Записки от подземиято“ – най-доброто въведение в екзистенциализма въобще. Признат е за един от най-значимите психолози в световната литература.

¹⁶ **Гладстон, Уилям** (1809-1898) – британски политик, един от идеолозите на Либералната партия, четири пъти министър-председател на Англия. По думите му „Дългът на управниците е не да стъкмяват лъжовни призрци на славата, водещи ги към зло, да не подхранват слабости, подвеждащи ги да вярват, че са по-добри от останалия свят, но да работят според принципа на равенство между всички народи“. След Априлското въстание издига глас против жестокото му потушаване и издава брошурата *Българските ужаси и Източният въпрос*, в която осъжда действията на Османската империя.

¹⁷ Евангелие от Матей, 5:39.

¹⁸ **Авраам** (Авраам) и **Сарая** (Сара) – библейски персонажи. Авраам е праотец на много племена – исмаилити, израилтяни, мадиамци, едомци. Той е основна фигура и в юдаизма, и в християнството, и в исляма, а името му във втория си вариант – Авраам, е дадено от Бог и означава ‘Баща на множество’. Сара е съпругата на Авраам, родила сина му Исак – един от патриарсите на еврейския народ.

¹⁹ Книга на Даниил, 12:10.

²⁰ Битие, 18:32.

²¹ Евангелие от Йоан, 6:53.

ТЕМИ

1. Лекция *Божествената мисъл*: 1. Отличителните качества на великите хора.; 2. Отличителните качества на ученика.

2. Лекция *Великите хора*: Значението на красотата.

3. Лекция *Значение на линиите*: Свободна тема.

4. Лекция *Психически анализи*: Произход на тъкачеството – кога е създадено и при какви условия.

5. Лекция *Скритите сили*: Разлика между функциите на алгебричните числа и функциите на органичните сили.

6. Лекция *Лъч на пробуждане*: Разлика между химия и алхимия.

7. Лекция *Естествена среда*: Причини за ограниченията.

8. Лекция *По пътя на Природата*: Отношението на сложно тройно правило към живота.

9. Лекция *Методи за хранене*: Предназначение и задача на храносмилателната система.

10. Лекция *Втичане и изтичане*: Причини за притъпяване на вкуса.

11. Лекция *Тънкият конец и дебелото въже*: Отличителните черти на ученика.

12. Лекция *Закони на красотата*: Условия за самовъзпитанието.

ЗАДАЧИ, УПРАЖНЕНИЯ, ОПИТИ, ПРАВИЛА

Лекция *Божествената мисъл*: правило след събуждане.

Лекция *Линиите на ума и на сърцето*: упражнение за изчистване на излишната енергия.

Лекция *Научни изследвания*: 1. Упражнение за запазване на равновесието на собствените сили; 2. Упражнение за в случаите, когато доброто разположение се е превърнало в скръб.

Лекция *Съответствие на величините*: 1. Опит с измервания за предотвратяване на тежки състояния и болести; 2. Метод за премахване на зъбобол; 3. Свещени правила в живота на ученика.

Лекция *Целесъобразни среди*: 1. Метод при неразположение; 2. Задача за един месец, свързана с изследванията на страданията и обезсърченията.

Лекция *Скритите сили*: 1. Закон за смяна на енергиите; 2. Опит за една седмица, свързан със смяна на енергиите.

Лекция *Мерки в живота*: работа по групи за една година.

Лекция *Лъч на пробуждане*: 1. Задача да се внесе подобрене в едно изречение; 2. Метод при мъчнотии и препятствия.

Лекция *Естествена среда*: музикалана задача върху стих от Евангелието на Йоан.

Лекция *Човешки и природни енергии*: 1. Задача за изваждане на правила, упражнения и формули; 2. Лингвистична и музикална задачи; 3. Упражнение за усилване на волята.

Лекция *Творец на съдбата си*: упражнение за усилване на зрението.

Лекция *Живот във формите*: упражнение за изучаване на лекциите.

Лекция *Практически правила*: правила за взаимоотношения между хората.

Лекция *Двете посоки*: задача за отбелязване на състояния.

Лекция *Методи за хранене*: 1. Правило при хранене; 2. Задача за десет дни, свързана с новия начин на хранене.

Лекция *Втичане и изтичане*: упражнение за 20 дни, свързано с будността на съзнанието.

Лекция *Тънкият конец и дебелият въже*: задача за писане на правила.

Лекция *Основна идея*: правило при обезсърчаване и обезвряване в човека.

Лекция *Закони на красотата*: 1. Упражнение за подобряване на състоянието на централната и симпатичната нервни системи; 2. Метод при влошаване на състоянието на черния дроб.

Учителя Петър Дънов

МЛАДЕЖКИ ОКУЛТЕН КЛАС

БОЖЕСТВЕНАТА МИСЪЛ

година седма

Редактор *Стела Рускова*
Художник *Даниела Тодорова*
Предпечат *Иван Джеджев*

Издателство „Бяло Братство“
София, ул. „Ген. Щерю Атанасов“ 2
Тел: (02) 668 955; 9 634 313

Отпечатано в Университетска печатница

www.beinsadouno.org
www.bialobratstvo.info

Цена 10 лв.